

Kapadokya Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI: KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Ebru BAYRAM

Yüksek Lisans Tezi

Nevşehir, 2024

SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI: KONYA BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

Ebru BAYRAM

Kapadokya Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Nevşehir, 2024

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamda planlama ve yürütölme sürecinde desteğini esirgemeyen Sayın Dr. Öğretim Üyesi Hikmet Kuran'a, canım annem babama ve kardeşlerime sonsuz teşekkür ederim.

Ebru BAYRAM

ÖZET

BAYRAM Ebru. *Sosyal Belediyecilik Uygulamaları: Konya Büyükşehir Belediyesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Nevşehir, 2023.

Günümüzde küreselleşmeye bağlı olarak artan göç ile insanların gereksinimleri zamanla değişim göstermiştir. Bu süreçte gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin yönetim politikalarının yenilenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Merkezi yönetimin sorumluluğunda olan yerlerin yerel yönetimler tarafından ihtiyaçların yerinden tespitinin sağlanmasına yönelik kanunlar ile sosyal politikaların uygulanması gerektiği üzerinde durulmuştur. Türkiye’de 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyük Şehir Belediye Kanunu ile Merkezi Yönetimden Yerel yönetime “Sosyal Belediyecilik” faaliyetlerinin yasal olarak uygulanması konusunda yetkiler verilmiştir.

Yerel yönetimler içerisinde görev alan belediyeler, çalışmaların planlanması ve uygulanmasını gerçekleştiren kurum olarak yerini almıştır. Türkiye’de de bu görevi üstlenen belediyeler, son dönemlerde yaptıkları faaliyetlerle önemli bir konuma gelmiştir. Bu anlamda toplumsal sorunların çözümü ve Merkezi Yönetimin yükünün hafifletilmesine de yardımcı olmaktadır. Ancak belediyelerin mevzuatı uygulama kısmında yetersiz kaldığı durumlar da olmaktadır. Belediyeler tarafından uygulanan faaliyetlerin içerik olarak sadece ‘sosyal yardım’ olarak algılandığı görülmektedir. Bu sorun mevzuat içeriğiyle uygulanan kısım arasında uyumsuzluklara ve dezavantajlı gruplar olarak nitelendirilen kadınlar, gençler, çocukların sorunlarına yönelik ihtiyaçların yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Bu çalışmada, sosyal devlet, sosyal politika ve sosyal belediyecilik kavramları ortaya konularak araştırmanın teorik arka planı sunulacaktır. Araştırmanın uygulama kısmında ise sosyal belediyecilik anlamında yapılan faaliyetlerin doküman niteliğinde olan Konya Büyükşehir Belediyesinin çalışmalarının yer aldığı sürdürülebilir kalkınma amaçları, yıllık faaliyet raporları örnek olay çalışması deseni izlenerek incelenecektir.

Anahtar Sözcükler: Sosyal Belediyecilik, Sosyal Politika, Sosyal Devlet, Konya Büyükşehir Belediyesi

ABSTRACT

BAYRAM, Ebru. *Social Municipality Practices: Konya Metropolitan Municipality*, (Master's Thesis), Nevşehir, 2023.

Today to globalization connected aspect growing migration with peoples in your requirements changes has been. In this process developed And developing the one which. countries changing your requirements to be met oriented management in their policies some Changes is has been observed. countries, responsible society of your requirements to be met for applied they are your policies replacing to the conclusion reached . Social your policies implementation about Central Management with Local Administrations important duty And responsibilities has undertaken . Municipality Law No. 5393 in Turkey and 5216 _ Big City Municipal Law with Central from management Local to management “Social “Municipalism ” activities legal aspect implementation about powers given .

In Turkey municipalities have recently they do activities important One to the location brings . In this sense social problems to solve about Central of management your burden also help alleviate happens. However of municipalities legislation APPLICATION in the part insufficient staying situations happen. _ along with some problems to form ground is preparing . Municipalities by applied This of the concept contents aspect just ' social as ' help ' detection problem has been . Legislation with its content applied part between compatible not a situation And disadvantageous groups aspect described women, youth, children to your problems oriented your needs insufficient to stay From where happens . At Work , Social state , Social policy And Social municipalism of the concepts theoric from the frame mentioned , implementation in terms of Social Municipalism in the sense of Konya Metropolitan City of the municipality Sustainable Development plans And made social municipalism applications by examining evaluation made .

Keywords: Social Municipality, Social Politics , Social State , Konya Metropolitan Municipality

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI.....	ii
ETİK BEYAN.....	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ	x
1. GİRİŞ.....	1
1.BÖLÜM SOSYAL DEVLET TARİHİ.....	4
1.1.SOSYAL DEVLETİN TANIMI	4
1.2. SOSYAL DEVLETİN TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDE EVRİMİ	5
1.3. OSMANLI DÖNEMİ SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI	9
1.4. TÜRKİYE’DE SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI.....	9
2.SOSYAL POLİTİKA VE TARİHİ	12
2.1. SOSYAL POLİTİKANIN TANIMI VE DÜNYADAKİ TARİHSEL GELİŞİMİ.....	12
2.1.1.Sanayi Devrimi Öncesi	13
2.1.2.Sanayi Devrimi.....	15
2.2.SOSYAL POLİTİKALARIN TÜRKİYEDE’Kİ TARİHSEL GELİŞİMİ	17
2.2.2.Tanzimat Dönemi Sosyal Politika	17
2.2.3 Cumhuriyet Dönemi.....	18
2.3.SOSYAL POLİTİKANIN AMAÇLARI, ARAÇLARI	20

2.3.1.Sosyal Politikanın Amaçları	20
2.3.2.Sosyal Politikanın Araçları	21
2.4. SOSYAL BELEDİYESİCİLİĞİN TANIMI , TARİHSEL GELİŞİMİ VE ÖNEMİ.....	21
2.BÖLÜM TOPLUMCU BELEDİYESİCİLİK TANIMI VE TARİHSEL GELİŞİMİ	25
2.1.1. Paris Komünü.....	26
2.1.2. Belediye Sosyalizmi.....	27
2.1.3.1968 Öğrenci Hareketleri.....	27
3.1. OSMANLI DÖNEMİ SOSYAL BELEDİYESİCİLİK UYGULAMALARI...30	
3.1.1.Tanzimat Dönemi.....	32
3.1.2. Cumhuriyet Dönemi.....	34
3.1.3. Cumhuriyet Sonrası Dönem.....	36
3.2.SOSYAL BELEDİYESİCİLİĞİN TEMEL İŞLEVLERİ.....	38
3.2.1. Rehabilitasyon, Sosyal Kontrol ve Sosyalleştirme	40
3.2.2.Rehberlik Etme, Yönlendirme, Kılavuzluk ve Mobilite Etme	41
3.2.3.Yardım Etme ve Gözetme.....	41
3.2.4.Yatırım Yapma.....	41
3.3.TÜRKİYE’DE SOSYAL BELEDİYESİCİLİĞİN HUKUKİ DAYANAKLARI..42	
3.4.1.5393 Sayılı Kanun’a Göre Sosyal Belediyecilik	42
3.4.2.5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda Büyükşehir Belediyesinin Görevleri.....	44
3.4. TÜRKİYE’DE SOSYAL BELEDİYESİCİLİK UYGULAMALARI.....	45
3.5.1.Kadınlara Yönelik Sosyal Belediyecilik Uygulamaları	45
3.5.2.Çocuklara Yönelik Sosyal Belediyecilik Uygulamaları	46
3.5.3.Gençlere Yönelik Uygulamalar	47

3.BÖLÜM SOSYAL BELEDİYECİLİK: KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	48
3.1.KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ’NİN TARİHSEL GELİŞİMİ	48
3.2. KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KALKINMA AMAÇLARI (2021-2024)	50
3.2.1.Eğitimin Teşvik Edilmesi	50
3.2.3.Komak	51
3.2.4.Bilgi hane	51
3.2.5.Bilim Merkezi	52
3.2.6. Gençlik Merkezi	53
3.2.7.Medeniyet Okulu	55
3.3. KADINLARA YÖNELİK UYGULAMALAR	56
3.4.GENÇLERE YÖNELİK UYGULAMALAR	59
3.5. ÇOCUKLARA YÖNELİK UYGULAMALAR	60
3.6.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	74
3.7.ARAŞTIRMANIN BULGULARI	76
3.8.ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	82
SONUÇ VE ÖNERİLER	83
KAYNAKÇA	87
EK 1. ETİK KURUL İZİN FORMU	100
EK 2. ORJİNALLİK RAPORU	101
EK 3. YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME SORULARI	102

TABLÖLAR/ ÇİZELGELER DİZİNİ

Tablo 1. Konya Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Faaliyet Raporu.....	63
Tablo 2. Konya Büyükşehir Belediyesi 2021-2024 Faaliyet Raporu	65
Tablo 3. Gençlik Spor ve Eğitim Dairesi Başkanlığı.....	66
Tablo 4. Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı.....	69
Tablo 5. Konya Büyükşehir Belediyesi 2022-2024 Faaliyet Raporu	70
Tablo 6. Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı.....	73

GİRİŞ

1929 Dünya Ekonomik Bunalımı ve İki Dünya Savaşı ile insanların devlete karşı, beklenti ve ihtiyaçları artmıştır. Bu süreçte devletler ekonomik daralmaya giderek süreci daha hafif atlatmaya çalışmışlardır. Ancak beraberinde toplumsal sorunlarla karşı karşıya kalmışlardır. Değişen dünya düzeni ile küreselleşme, göç, kültürel ve ekonomik gelişmeler ile bu beklenti ve ihtiyaçlar zamanla değişiklik göstermiştir.

Türkiye’de Osmanlı döneminden itibaren uygulanan sosyal politikalar geleneksel olarak halkın ve devletin dayanışma halinde olduğu, o dönemki vakıflarla birlikte yürütülmüştür. Tanzimat dönemi itibariyle bu görev belediyelerin sorumluluğuna bırakılmıştır. 1970’li yıllarda toplumsal belediyeçilik anlayışı üzerinden belediyeçilik şekillenmeye başlamıştır (Özel, 2019:3). Bu dönemde sosyal ihtiyaçlar, eğitim ve kültür alanındaki diğer faaliyetler merkezi yönetim tarafından uygulanmıştır.

Sosyal devlet görüşü yeniden sorgulanmış ve devletin yeniden tanımlanması rol ve görevlerinin belirlenmesi konusunda yasalar ve uygulamalarda köklü değişimler gerçekleşmiştir (Yay,2014:147). 1990’lı yıllardan sonra merkezi yönetimlerden bağımsız olarak yerel yönetimler özel bütçe oluşturmuştur. 2002 yılında yerel yönetime ağırlık verilerek, yapılan reformların kalıcı olması yönünde 2006 yılında bütçelemeye gidilmiştir. Yapılan uygulamalarla ilgili planlamalar, faaliyet raporları, sosyal belediyeçiliğin ileriye yönelik kalıcı olması adına önemli adım atılmıştır (Şahin, 2020:1).

Yerel yönetimlerin sosyal uygulamaları, merkezi yönetime yardımcı olmasıdır. Yapılan kamu hizmetlerinde, topluma en yakın yönetim birimleri yerel yönetimlerdir. (Henden, 2016:39). Yerel yönetimlerde uygulanan politikalar, sosyal belediyeçilik faaliyetlerinin tamamını içermektedir. Bu anlamda yerel yönetimler sosyal devlet kavramının önemli temsilcileridir. Adalet, sağlık, kültür gibi alanları yönlendiren, ihtiyaç sahibi insanlara yardımcı olan ve istihdam sorununu çözmeye yönelik politikaları uygulayan belediye, sosyal belediyeçilik uygulamasını benimsemiştir (Kaya, 2003:68).

Türkiye’de son yıllarda yerel yönetimler önemli gelişmeler göstermektedir. Sosyal politika uygulamaları ile sosyal belediyeçilik anlayışı üzerinden faaliyetleri genişlemektedir. Ancak bu durum bütün belediyeler için geçer değildir. Sosyal

belediyecilik modelinin sadece sosyal yardım olarak anlaşılmaması ve yapılan hizmetlerin sınırlı kalmasına neden olmaktadır.

Bu sorunlar mevzuat içeriğiyle uygulanan kısım arasında uyumsuzluklara ve dezavantajlı gruplar olarak nitelendirilen kadınlar, gençler, çocukların, engellilerin sorunlarına yönelik ihtiyaçların yetersiz kalmasına neden olmaktadır.

Bu tez araştırması, örnek belediye olarak Konya Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal belediyecilik algısının belirlenmesi, yapılan faaliyetlerinin incelenmesi ve bu anlayış ile hareket etmesinin toplum üzerindeki etkisini yerinden tespit etmesi açısından önemlidir.

Araştırma öncelikle sosyal belediyecilik algısını belirlemeyi hedeflemektedir. Buradan yola çıkarak, sosyal belediyecilik tanımı ve belediyenin faaliyetleri arasındaki ilişki irdelenerek, bu alandaki faaliyetlerin toplum üzerindeki etkisi araştırılacaktır. Elde edilen bulguların, faaliyetlerin uzun dönemde geniş bir alana yayılarak gerçekleştirilmesi ve kalıcı olması adına katkı sunması beklenmektedir. Belediyecilik anlayışının sadece sosyal yardım ile sınırlı kalmaması; ekonomi, sağlık, eğitim, sosyal aktivitelerle çeşitlendirilmesi toplumun ihtiyaçlarının karşılanması açısından önem taşımaktadır. Konya Büyükşehir Belediyesi örneği üzerinden, yapılan çalışmaların ve uygulamaların incelenmesi, Türkiye'de sosyal belediyecilik uygulamalarına farklı bir bakış açısı getirmesi ve literatüre katkı sunması açısından önemlidir.

Tez üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; Sosyal devletin tanımı, tarihsel gelişimi ve sosyal politikanın tanımı tarihsel gelişimi, sosyal belediyecilik kavramının bu iki kavram ile ilişkisi üzerinde durulmuştur. Sosyal belediyeciliğin tanımı ve tarihsel gelişimi incelenmiştir.

İkinci bölümde; Türkiye'de Toplumcu belediyecilik tanımı ve tarihsel gelişimi üzerinde durulmuştur. Toplumsal Belediyecilik ve Sosyal Belediyeciliğin aynı tanım olmadığı ve farklı tarihsel zamanlarda ortaya çıktığı konusunda literatüre dayanarak yer verilmiştir. Sosyal belediyecilik uygulamalarının Osmanlı ve Cumhuriyet dönemleri incelenmiştir. Sosyal belediyeciliğin temel işlevleri, hukuki dayanakları ve kadınlara, çocuklara gençlere yapılan uygulamalar yer almıştır.

Üçüncü bölümde; Konya Büyükşehir Belediyesinin, kadınlara, çocuklara, gençlere yönelik sosyal belediyecilik uygulamaları incelenmiştir. Sürdürülebilir kalkınma planı

ve çalışmaları üzerinde durulmuştur. Son olarak Konya Büyükşehir Belediyesi çalışanlarına yönelik yarı yapılandırılmış sorulara verilen cevaplar değerlendirilerek yorumlanmıştır.

1.BÖLÜM

SOSYAL DEVLET TARİHİ

1.1.SOSYAL DEVLETİN TANIMI

Sosyal devlet tanım olarak insanların haklarını koruyan, bulunduğu toplum içerisindeki toplumsal düzeni sağlama konusunda yardımcı olan, herkesin aynı düzeyde sosyal alan ve gereksinimlerini karşılama konusunda destek veren, insanların huzurlu ve bekasını düşünen bir devlet modeli olarak açıklanabilir. Tanım olarak ülkelerde farklılık gösteren bu kavram, Avrupa’da “refah devleti” ve diğer ülkelerinde sosyal devlet olarak adlandırılmaktadır (Serter, 1994:36).

Her ulusun sosyal devlet anlayışı farklılık göstermektedir. Uygulanma alanları olarak toplum içerisinde var olan bireylerin sosyal, ekonomi, birey sağlığı iş istihdamı, eğitim, kişi başına düşen milli gelir dağılımı ve toplumda dezavantajlı gruplar olarak nitelendirilen toplumsal hayatta idame etme konusunda zorluk yaşayan ihtiyaç sahipleri, yaşlılar ve engelli bireylere yönelik aynı düzende yardım ve destek olmasında çaba gösteren bir devlet anlayışı hakimdir (Özdemir S,2006:14).Bu anlayışa bakılacak olursa sosyal devlet sorumlu olduğu topluma karşı her türlü desteği vermekle yükümlüdür. Eğitim, sağlık, ekonomi, adalet konularında herkesin eşit haklara sahip olma konusunda yardımcı olmaktadır. Barış ortamının sağlanması ve bireyler arası sosyal refah seviyesinin arttırılmasına yönelik bir devlet anlayışı ile hareket edildiği sonucuna ulaşılabilmektedir.

Sosyal devlet, insanların yaşamlarında refaha ulaşmasını amaç edinen, maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılamayı sorumluluk haline getiren devlettir (Efe, 2012:13). Sosyal devlet; sorumlu olduğu toplumun hak ve hürriyetlerini koruyan, insanlara eşit şekilde davranan, sosyal hizmet olarak yer verilen; sağlık, eğitim, maddi destekte bulunan, sorumlu olduğu insanların huzurunun sağlanması konusunda katkıda bulunan bir devlet modeli olarak ifade edilebilir (Efe, 2012:15).

Sosyal devlet; II. dünya savaşı sonrasında endüstriyel alanda gelişim gösteren ülkelerdeki bireyler, işverenler ve hükümet arasında bir uzlaşmanın sağlanması ile ortaya çıkan bir oluşumun teorik yapısını ifade eden bir kavram olarak ortaya çıkmıştır. Bu siyasi

oluşum, hükümetin fonksiyon ve meşrutiyet temellerinde yenilik göstermiş, hükümetin toplumsal alanla ilgili rol ve işlevleri değişim göstermiş aynı zamanda siyasal alanda demokratikleşme sürecine gidilmiştir (Akarsu, 2014:26).

Sosyal devletle ilgili birçok tanımlar olmuştur. İlk olarak kolluk erkin topluluk olarak adlandırılan ve gerekli olan asayiş sağlamada görevli olan bir düşünce hakim olmuştur. Burada yaşayan toplumun her türlü barınma, korunma ve eşitlik kavramlarının yer aldığı bir sistem anlayışı benimsenmiştir. Özgür düşünce olarak adlandırılan sosyalist teorinin yayılması ile asayiş koruma kollama gibi erkin topluluk düşüncesinin karşısında durulmuş, daha çok devletin aktif olarak her konuda söz sahibi olunması gerektiği görüşü bulunmaktadır. Bunu gerçekleştirmek için birtakım tedbirler alınmıştır. Toplum içerisinde yaşayan bireylerin rahat bir ortamda hayatlarını idame ettirilmesi için çaba gösterilmesi gerektiği hususu üzerinde durulmuştur. Adaletli bir gelir dağılımı ve toplumsal refahın artırılması, bireylerin sorumlu devlete yapacağı ödemelerde, herkesin kendi bütçesine göre ödeme yapması amaçlanmıştır. Durumu iyi olan bireylerden daha fazla durumu iyi olmayan bireylerden daha az ödeme ile arada oluşabilecek farkın azaltılması amaçlanmıştır (Özbudun, 2002: 128 -139).

Sosyal devletin amaçlarından ilki; insanların kendi yaşamlarını idame ettirmelerine yönelik çeşitli iş imkânı gerçekleştirmek için çalışmalar yapmaktır. Sosyal devletin amaçları arasında yer verilecek başka bir konu ise toplum içerisindeki sosyal eşitliği ve huzuru gerçekleştirmektir (Yay, 2014:149).

1.2. SOSYAL DEVLETİN TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDE EVRİMİ

Sosyal devlet anlayışı 1848’de Fransız Anayasası ve 1919 Alman Weimar Anayasasında ilke olarak kabul edilmiştir. Bu iki anayasanın içeriğinde eğitim, işçi hakları ve sağlık alanı ile ilgili konular devlet kontrolü altına alınarak eşitlik ilkesinin önemi üzerinde durulmuştur (Ateş, 2009:89-95).

Sosyal devlet, devletin kendisinin eski çağlardan beri günümüze kadar olan sürece kadar aktif olarak varlığını devam ettirmiş ve sürekli olarak bir dönüşüm halinde ilerlemeye devam etmiştir. Sosyal devlet ise bu dönüşüm çerçevesinde ortaya çıkan bir koruma olarak kendini göstermiştir. Sosyal devlet anlayışı Roma ve Antik Yunan dönemlerinde ortaya çıkmamıştır. Buna yönelik yasa ve uygulamalara rastlanılmamaktadır. Orta Çağ döneminde ise sosyal devlet anlayışının izleri ilk olarak

gayrimüslimler ile görülmektedir. Yaşanan insan onurunu zedeleyici kölelik sistemi, feodal yapıların güçlü olarak ortaya çıkması gibi durumlar bu anlayışın kısa sürmesine neden olmuştur. O dönemde yaşayan selfler bu düzenin devam etmemesi adına şehirlere gitme kararı almışlardır. Burada yerleştikleri şehirlerde iktisadi alanda fayda sağlamaları söz konusu olmuştur. Batıda 12. ve 13.yy. şehirlerde yaşanan hareketlilik iktisadi alanda paranın kullanılmaya başlanılmasına ve toplumsal tabakalaşmanın oluşmasına zemin hazırlayan bir süreç izlenmiştir (Gümüş, 2010, s. 3-4).

Orta çağ döneminde, sosyal devletle ilgili adımlar atılmaya başlamıştır. Bu dönem iktidar ve halkın üzerinde etkisini gösteren dini düşünce hâkimdir. Batı toplumunda Hristiyanlık dini hâkimken doğu toplumlarında başta İslamiyet olmak üzere farklı dinler egemen olmuştur (Şenel A,1995:207). Batı toplumlarında yaygın olarak inanılan Hristiyanlık, sosyal adaleti koruma konusunda önemli bir durumdayken din adamlarının yozlaştırması ile o dönemki batı toplumları karanlık bir çağa sürüklenmiştir. Orta Çağda İslam devletlerinde ise İslamiyet'in getirdiği yenilikçi düşünce ile o dönemki yaşanan karanlık süreçten daha farklı yol izlenerek gelişim gösterilmiştir (Şenel A, 1995:208). İslamiyet'te ruhban sınıfının olmaması, İslam'ın şartlarından biri olan zekatın zorunlu olarak uygulanması ile yoksul kimselere yapılan yardımların devamlılığının sağlanması, aynı zamanda muhtaç olan kesime yönelik toplanan yardımların devlet eliyle gerçekleştirilmesi etkili olmuştur (Muyan, 2016: 27).

Batıda ise; varlığını bir süre devam ettiren feodal yapı ilerleyen süreçte son bularak yerine krallıklar kurulmuştur. Kurulan bu krallıklar ile burjuvazinin siyasi beraberlikleri ile hâkimiyetlerini devam ettirmişlerdir. Sonraki süreçlerde mutlak monarşilere karşı burjuva sınıfı siyasi üstünlük sağlayarak, sanayi devriminin de yaşanmasıyla bu gücü ilerleterek var olan düzen ve sistemi kendi görüş ve isteklerine göre gerçekleştirmiştir. Yaşanan bu durum ile işçi sınıfının önemli ölçüde haklarının zarara uğramasına neden olmuştur (Muyan, 2016:27).

Burjuvazi; dönemin feodal topluluklarına, siyasi alanda birlik sağlayamamış krallıklar ve kiliseye karşı kendi çıkarlarını koruma amacıyla bir yaklaşım benimsemiştir. Benimsediği bu yaklaşım ile liberalizmin içerik olarak esasları oluşmuştur. Burjuvazi, bu temel yaklaşım ile siyasal ve iktisadi birleşmeyi gerçekleştirmek, bununla ilgili olarak bir bütünlük içermeyen feodalitenin tamamen kaldırılması için mücadele etmiştir. Yaptığı

Çalışmalardan biri mutlak monarşi yapılarıyla ortak hareket ederek bu yapıların devlet şeklinde kurulması sağlanmıştır. Sonraki süreçlerde ise fikir ayrılığına gidilmiştir. Liberalizmde etkisiyle özgürlük ve eşitlik düşüncesi ile hareket edilerek mutlak monarşi yapılarının yetkilerinin kısıtlanması gerektiği konusu üzerinde durulmuştur. Bu sayede ülkede yer alan aristokrat kesim ile toplumda yer alan insanların aynı haklara sahip olunması gerektiği düşüncesi ve özgürlüğün genel olarak bütün insanların hakları olduğu konusundaki tutumu ile geniş kitlelerin desteğini almıştır. Bu sayede 1789 Fransız Devriminin de gerçekleştirilmesini sağlamıştır. Mutlak monarşi yapının yetkilerinin kısıtlanması siyasal ve bireysel hakların da koruma altına alınması ile güvence altına alınmıştır. Fransız Devriminden sonraki süreçte ise sosyal ve siyasal alandaki kazanımlar Sanayi Devrimi ile üretim teknolojileri alanında gelişmeler olmuştur (Gümüş, 2010:6).

17.yy. da liberalizm düşüncesinin kendini göstermesi, endüstriyel politik alanın ve iktisadi alanın gelişme göstermesi soylu sınıfın liberalizme katkı sağlaması ile gerçekleştirilmiştir. Feodal yapının etkisiz duruma getirilmesi, sanayileşme sürecinin genele yayılması ile sosyal, siyasal, iktisadi alanlarının değişim gösterdiği dnemeye girilmiştir. Bu dönemde bireyin yaşanan bu alanlardaki değişimde haklarının korunması ve gözetilmesi üzerinde durulmuştur. İktisadi alanda devlet elinin piyasa üzerinde duran liberalizm, süreç içerisinde iktisadi, sosyal ve siyasal alanda yaşanan süreç ve olaylarla değişim göstermiştir (Gl,2006:22-23).

Sanayi Devrimi ncesi toplumun düzenini sağlama konusunda aktif rol oynayan kuruluşlar, aileler ve işverenlerin devlete gelir kazandırdığı dönem olarak yer almıştır. Paternalist bir görüş ile hareket edildiği ve toplum içerisinde duygusal ve vicdani olarak işbirliği içerisinde ortak hareket edilmiştir (Durdu,2009:42-43). Sanayileşme sürecinde ise işçi sınıfının ortaya çıktığı el işçiliğinden fabrikalaşmaya gidilen, sermayenin güçlü kesimlerde bulunması durumu gerçekleşmektedir. Toplumsal ve iktisadi alanda önemli yönde farklılıkların olduğu dönem olarak nitelendirilmektedir. Burada işçi sınıfının geniş alana yayılması ekonomik anlamda zorlanmaları durumu söz konusuyken, sermayenin belli kitlesel gruplarda olması sanayileşme sürecinde toplum içerisinde ayrıcalıklı durumların yaşanmasına neden olmuştur. Bu süreçte makineleşmenin önemi artarken, küçük esnafların önemi giderek etkisini kaybetmiştir. İnsanların gereksinimleri ve tüketimlerine göre üretim sağlanmaya başlamıştır. Kapitalist bir düzenin hakim olduğu

bu süreç, sanayileşme sürecinin başladığı ülkelerin toplumsal yapısını belirlemiştir (Özdemir İ. M., s. 48-49).

Bu dönemde, işçi sınıfının gösterdiği hareketlenme geniş bir alana yayılmıştır. Bu nedenle toplum içerisindeki var olan sorunların çözülmeye başladığı, hakkını arayan bir işçi sınıfı mücadelesi ile ortaya çıkmıştır. Yaşanan sorunlara yönelik çeşitli sosyal güvenlik politikaları üzerinde durulmuştur. Partiler ve sınıfın gücünün arttığı, ihtiyaç duyulan politikalar ile özgürlük, eşitlik, ideoloji ve güvenlik gibi tanımların bir araya getirilmesi ile toplumun bir arada uyum içerisinde olması gerçekleştirilmiştir (Şenkal, 2005:277).

1914-1945li yıllarda ise sosyal iktisadi alanda ileri düzeyde olamamışlardır. İşçi sınıfı hareketlerinin yoğun olarak artması sonucu müdahale ve engellemeye yönelik çeşitli işçi hakları da bu dönemde ortaya çıkmıştır. Ancak sosyal devlet anlayışı yerine oluşabilecek olaylara kalıcı çözümler değil, geçici çözümler üretilmiştir. (Göze, 1995, s. 126-127).

Sosyal devlet kavramı,1945-1975 yılları arasında önemli bir konuma gelmiştir. Özellikle toplumsal düzeni etkileyen endüstriyel devrim, iktisadi alanda yaşanan kritik dönem sosyal devletin zeminini hazırlamıştır (Çımrın, 2009, s. 197).Sanayi devriminden sonraki süreçte yaşanan iktisadi alandaki krizler örneğin 1929 ekonomi krizi ve 2. Dünya savaşı gibi olaylar sosyal devlet alanında yaşanan olumsuz gidişatın düzeltilmesi için devlet eliyle yapılacak program ve planların uygulanması kararına varılmıştır. Bu dönemde sosyal kitle ve devlet arasında ortak bir yol izlenmesi sosyal devlet anlayışının uygulanması açısından yeniden adım atılmıştır (Çelik, 2007, s. 304-305).

Diğer devletlerde ise bu durum rant sağlama değil, aksine onlarda da gerileme görülmüştür. Sosyal devlet anlayışını da ister istemez bu durum olumsuz etkilemiştir. Bu süreçte hükümetler yaptıkları harcamalara dikkat ederek, ülkenin iyi olması adına çeşitli çalışmalar üzerinde durarak yeni programlar oluşturmuşlardır. Genel itibariyle bu süreçte birçok farklı hükümetlerde sosyal devlet anlayışı ve bu yönde yapılan giderler birbirinden farklılık göstermektedir. (Özdemir S. , 2007:19).

1.3. OSMANLI DÖNEMİ SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI

Osmanlı devleti ekonomi ve toplumsal hayatı korumak adına kendi içerisinde bazı maddeler üzerinde durmuştur. Bunu amaçlarken toplum içerisinde yer alan çeşitli kurumlar, bireyler ve meslek kuruluşlarının korunmasına yönelik olmuştur. Toprağa dayalı ve savaştan elde edilen ganimetlerle ülkenin ekonomisine yön verilmiştir. İnsanların geleneksel yöntemlerle toprağa dayalı bir mal üretimi söz konusudur. Birbirlerine yardım edilerek iş birliği yapılması, kurumların bu yönde de çalışması sosyal devlet anlayışının bir göstergesi olarak söylenebilmektedir (Gül, 2006:261). Osmanlı döneminde sağlık alanında yapılan önemli değişimler olmuştur. Sadece sağlık alanında değil öğrenim alanlarında da çeşitli çalışmalar yapılmıştır (Özbek, 2002:12-13).

Yapılan bu çalışmalar devlet eliyle desteklenmiştir. Burada sosyal devlet anlayışının olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. 1839'da çıkarılan ferman ile hükümetin başında bulunan padişahın yetkilerinde birtakım kısıtlanmalar olmuştur. Birinci dünya savaşı döneminde iktisadi alanda yaşanan çöküşle birlikte bir dönem sosyal devlette duraksamalar görülmüştür. (Çelebi, 1977, s. 30).

1.4. TÜRKİYE'DE SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI

1921 ve 1924 döneminde iktisadi anlamda yapılmış önemli adım İzmir iktisat kongresidir. Burada liberalizm desteklenerek kurumların özelleştirilmesi adına katkıda bulunmak ve ülkenin milli gelirinin genişletilmesi üzerinde durulmuştur. Bunun devam ettirilmesi adına önlemler alınmıştır. Bu dönemde Ereğli'de çalışan maden çalışanlarına yönelik yasalar çıkarılmıştır (Gül, 2006:265). Türkiye'de sosyal devlet anlayışı çeşitli dönemler içerisinde ele alınmaktadır. Hükümetlerin uygulamış olduğu politikalar, yaşanan ekonomik krizler, darbeler tarihsel süreç içerisinde sosyal devlet anlayışında aksamalara sebep olmuştur.

Bu süreçlerden etkilenen hükümetler, politikaları düzenleme konusunda sert ve eski olmayan planlamalar uygulanmıştır. Türk ceza kanununda çalışanlara yönelik

haksızlıklar ve işten ayrılma durumunun önüne geçilebilmesine yönelik çalışanlara yapılan yaptırımların önüne geçilmiştir (Timur, 1997, s. 91).

Çok partili hayata geçiş döneminde Avrupa'daki liberal çalışmalar anlayışı Türkiye'de esas alınmıştır. Süreç içerisinde 1955 yılları sonrası çalışmalara karşı mesafe alınarak süreç devam ettirilmeye çalışılmıştır (Tokol, 2000:16).

1944 yılından sonra ise toprakla ilgilenen insanlara yönelik “Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu” çıkarılmıştır. İnsanların bu alanla ilgili çalışmalarının korunması amaçlanmıştır. Ancak süreç içerisinde gerçekleşen olaylar itibari ile toprakla ilgilenen kırsal kesimde yaşayan insanlar için yapılan çalışmalar bir süre itibari ile kesintiye uğramıştır. II. Dünya savaşı döneminde ise askerlerin yeme içme gibi temel ihtiyaçları kırsal kesimde yaşayan insanlar tarafından karşılanmıştır. Aynı zamanda devlet tarafından alınan vergi ve el emeği üzerine çalışan, makinalaşmanın tam yapılamadığı bu dönemde insanlar mağdur durumla karşı karşıya kalmışlardır (Keyder, 1987: 98).

Süreç içerisinde bakıma muhtaç ve kimsesi olmayan çocukların bu yönde de aileler tarafından koruyucu aile olarak destek sağlanması amaçlanmıştır. Toplumsal olarak korunmanın devamlılığını sağlamak ve rahat güvenilir ortam oluşturmak adına bu düzenlemeler getirilmiştir (Gül, 2006:269-270).

Yasa olarak 1961 yasası toplumun sosyal düzenini korunması konusunda adımlar atılmıştır. Yasa içeriğinde yer alan hükümler toplumun yararına göre plan ve programlar oluşturulmuştur. Herkes için sosyal ortamın eşit ve adaletli bir şekilde sağlanması devletin bu konuda ısrarla üzerinde durduğu belirtilmektedir. Bu yasa da refahın sağlanması adına ekonomi, kültür ve toplumsal hayatı yükseltebilmek için demokratik şekilde bunu sağlamak, devletin tüm kademeleri tarafından bunu uygulamasını ifade eden ilkeler olarak belirtilmiştir (Tanör, 1978:189-194). 1961 Anayasası ile devlet toplumu ilgilendiren sosyal kuralları gerekçeleriyle birlikte belirlemiş ve bununla ilgili çalışmaların sosyal bir devlet anlayışı üzerinde yasa olarak çıkarılmıştır (Kara, 2013:253).

Türkiye'de 1949'lardan sonra liberal alanda ekonominin gelişimi ilerlemiş ve bu da önemli bir problem haline gelmiştir. Kentlerde artan nüfus ile işsizlik de ortaya çıkmıştır.

1959'dan sonra fabrikalaşmanın gelişmesi ile kırsal alanda çalışan insan emeğinin önemi azalması durumu yaşanmıştır. Toplum içerisinde oluşan düzensizliğin farkına varılması üzerine, işsizliğin önlenmesine yönelik çalışmaların yapılması üzerinde durulmuştur (Kepenek, 1990:397).

1970'te geline süreçte işçi hakları gerekli olan haklar içerisinde kabul görmüştür. İşçilerin işe alımları konusunda ilerleme gösterilmiş ve bu alanda bir çok işsiz olan insanlar işe yerleştirilmiştir. Bu süreçte iş verenler ve ülke içerisinde yaşayan insanların üzerine gereğinden fazla bir görev verilmiştir (Gül, 2006:273-274).

1980 sonrası liberalizm düşüncesinin hakim olmaya başlaması etkili olmuştur. Bu dönemde genel itibari ile özelleştirmeye ağırlık verilmiş ve bu alanın gelişimi ön planda tutulmuştur. Kamusal alanın iş yükü arttırılmıştır. Burada temel olarak özel sektörün büyümesi esas alınmıştır (Tokol, 2000: 2-22).

Bu dönemde yaşanan 12 Eylül askeri darbe siyasal hayatı olumsuz yönde etkilemiştir. Toplum adına kurulan derneklerin faaliyetlerine izin verilmemiş ve oluşabilecek ayaklanmaların önü kesilmiştir. 1982 anayasası bu süreçte güvenlik esası yerine daha çok düzenlemeye önem verilmiştir (Tokol, 2000:2-22).

1991 yılından sonraki süreçte 3816 sayılı kanun ile maddi açıdan zorluk çeken insanlara yönelik devlet tarafından hastanelerde para ödememeleri için yeşil kartlar çıkarılarak burada hizmet görmeleri sağlanmıştır. Bu da sosyal devlet anlayışının uygulandığına yönelik önemli unsurlar olarak belirtilmektedir.

2. BÖLÜM

SOSYAL POLİTİKA VE TARİHİ

2.1. SOSYAL POLİTİKANIN TANIMI VE DÜNYADAKİ TARİHSEL GELİŞİMİ

Sosyal politika kavramı, Sanayi devrimi sonrası 19 yy' da Almanya'da kendisini gösteren bir kavramdır. 1873 yılında Alman Sosyal Siyaset Derneği tarafından Literatürde yerini almıştır. Türkiye'de 1916-1917 yıllarında bu kavram bilimsel olarak kullanılmaya başlanmıştır (Balcılar, 2017: 27). Sosyal politika, teknik faaliyetler ve birtakım kaygılar sonucu oluşan bir kavram olarak algılanmamalıdır. Sosyal politika, siyasal bir seçimdir. İnsanların bir arada bulunabilmesi için uygulanması gerekli ve etkili bir yöntem olarak açıklanmaktadır. Eşitlik, insan hakları gibi ilkelere önem veren, insanların bir arada kalması yönünde ara bulucu görevi olarak bakılmaktadır (Koray, 2005:22). Sosyal politikanın birden fazla ilgili olduğu alanlar bulunmaktadır. Öncelik olarak bu alanlardan biri iktisattır. Sosyal yaşamın içerisinde etkisi olan iktisat alanının konuları yer almaktadır. Var olan bu etkileri sosyal politika, objektif olarak belirli bir nizam ve düzen çerçevesinde yürütmektedir. İktisadi anlamda oluşabilecek olumsuz durumları engellemeye yönelik, insanlar arasındaki refah ve barışın sağlanması adına bütün olasılıkları incelemektedir (Talas,1992:19). Sosyal politikanın tanım olarak belirlenmesinde; bireyler arası tabakalaşma sürecinin başlaması ile gerginlik ve çatışmaların başlaması etkili rol oynamıştır. Bir diğer neden ise bu süreçte bireysel dayanışmayı sağlamak ve kişisel hakların korunmasına yönelik birtakım gelişmelerde katkısı olmuştur. Hükümet, bireyler arası yaşanan değişimleri tek bir birey üzerinden değil, sorumlu olduğu herkese karşı aynı düzeyde değer verme konusu üzerinde titizlikle durmuştur.

Sosyal politika bulunduğu toplumun ideolojik yapılarıyla bağlantılı bir yol izlemiştir. Aynı zamanda sadece ideolojik değil, o toplumun iktisadi yapılanması ile de bağlantılıdır. Burada yer aldığı düzenin korunmasında kavramsal olarak insanların eşit haklara sahip olabilmesi adına bu kavramın kendi içerisinde içselleştirip toplumun tamamına yayılması adına önemlidir. Burada önemli bir konu ise, sosyal politikanın uygulanmadığı toplumlarda insanların çalışma hayatındaki emeğin karşılığını almaması

durumu yaşanmaktadır. Geniş anlamda uygulanmasını sınırlandırılmasına ve insanlarla yeteri derecede özdeşleştirilmemesine neden olmaktadır. Uygulanma açısından her ulusta değişiklik gösteren sosyal politika amaç ve özellik olarak ulusların tamamında kapsam itibari ile öncelikli olarak vasıf söz konusudur. Ulus zihniyeti ile bu vasıflar öncelik durumundadır (Koray, 2008: 36-37).

Sosyal politika değişen dünya düzeni içerisinde, insanların da birtakım gereksinimlerinde önemli değişimler göstermiştir. Gereksinimlerin fazlaşması, sosyal politikanın içerik ve uygulanma kısmını da kapsam itibari ile büyüttüştür. Burada tek bir birey esas alınmadan tüm insanlara karşı ortak bir anlayışla hareket edilmesi esas alınmıştır. Uygulanma açısından her yaşta insana hitap eden bir vasıftadır (Ören,2013:31). Sosyal politika kavramı, 2. Dünya Savaşı sonrası sosyal ve ekonomik hayatın gelişmesi ile yaşanabilecek bütün durumları kendi alanı içerisine alarak gelişimini artırmıştır. Bu durum toplum içerisinde bulunan bütün insanlara yansıyacak şekilde biçimlendirilmiştir (Yüksel, 2007:297-298). Genel olarak Neo-liberal politikaların dünya geneline yayılması sonucu yerel yönetimler tarafından sosyal politikalar uygulanmaya başlamıştır. Sosyal politikalar konusunda sadece merkezi yönetimin sorumluluğuna bırakılması, yetki ve görevleri yerine getirme konusunda sorun yaşanacağı belirtilmektedir. Merkezi yönetim tarafından tümüyle sosyal politika uygulamalarının gerçekleştirilmesi, katılımcı demokrasinin olumsuz anlamda etkilenmesi durumunun yaşanacağına yer verilmektedir (Pektaş, 2010:4). Dünyada sosyal, iktisadi alanda ve kültürün sürekli bir devinim halinde olması, ulus devletlerin üzerinde baskın etkisiyle sosyal politikaların gelişmesine ve hukuki alanda kalıcı olması adına katkıda bulunulmuştur. Bu sayede dünyada yer alan devletlerin birbirlerinden etkilenmelerine ve var olan yasaların geliştirilmesine olanak sunulmuştur. Dönemin şartları itibariyle insanların sosyal haklarının gelişmesine yardımcı olacak sosyal politikaların oluşturulmasına imkân verilmiştir (Selçuk & Aydoğdu, 2014:49).

2.1.1.Sanayi Devrimi Öncesi

İlk dönemlerde devletler merkezi yönetim şeklini uygularken, düzen ve güvenliği sağlama konusunda yetersiz kaldıkları için Avrupa’da yerel yönetimler, bağımsız şehir yöneticileri tarafından yönetilmeye başlamıştır. Ortaçağ’da bu durum devam ederek

şehirler özerk bir bölge şeklinde yönetim anlayışına sahip olmuştur. Bazı şehirlerde insanlar, yönetimde seçme hakkına kavuşmuşlardır. Şehir yönetimleri aynı zamanda günümüz sosyal politika faaliyetleri içerisinde yer alarak, şehir alt yapı çalışmalarıyla ilgilenerek faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Dezavantajlı gruplar olarak kadınlara, çocuklara, yaşlılara yapılan sosyal politika hizmetleri uygulanmıştır. Bu dönemde “yoksulluk yasalarının” uygulanma konusunda sosyal politika hizmetlerine yönelik önemli adımlar atılmıştır. Yoksulluk yasaları ile ABD’de ve İngiltere’de kamu yardım modeli uygulanmaya başlanmıştır. Yerel yönetimler, merkezi yönetimler tarafından yapılan sosyal politikaların yerelde uygulanmasına katkıda bulunmuşlardır (Ersöz, 2005: 765).

Sanayi Devriminden önceki süreçte dünyadaki diğer devletlerde, kent yönetimi bağımsız şehirler olarak merkezi yönetimden ayrı bir şekilde varlığını devam ettirmiştir. Bunun nedeni ise merkezi yönetimlerin şehirlerin güvenlik ve gereksinimlerinin karşılanması konusunda yetersiz kalmaları sonucu olarak yer almıştır. Orta Çağ’da ise derebeyleri ile alanlarını paylaşarak bu sayede varlıklarını sürdürebilmişlerdir. Özerk bir bölge olarak şehir yönetimlerinde prensler tarafından kontrol edilmiştir. Kendi sınırları içerisinde bağımsız olarak hareket edilmiştir. Kısmi bölgelerde ise şehirlerde yaşayan insanların, görev alan meclis üyeleri ve resmi olarak görev yapan kişilere seçme yetkisi verilmiştir (Ersöz, 2005:764).

Bu dönemde şehirdeki çeşitli alt yapı çalışmalarının düzenlenmesi, kadınlara çocuklara yönelik ihtiyaçların denetlenmesi, gelir durumu yetersiz ve bakıma muhtaç yaşlılara yönelik çalışmaların yapılması gibi sosyal politika hizmet alanlarının şehir yönetiminde görev alan kişiler tarafından gerçekleştirilmiştir(Ersöz,2005:764).

Burjuvazinin gücünün artmaya başlaması ile merkezi yönetim ve ona bağlı diğer bağımsız şehirler üzerinde etkileri olmuştur. Bu etkiler kültürel, ekonomik ve sosyal yaşamlarında değişime yol açmıştır. Bu değişim şehir yönetimlerinde sözleşme ile olan kuralların anayasa ile belirlenmemesi, monarşi düzene karşı etkisiz olmalarına neden olmuştur (Ersöz,2005:764).

14.yy’da ise monarşi düzenin hâkim olmaya başlaması sonucunda, bağımsız olarak hareket eden şehir yönetimlerinin yetkileri yok sayılmıştır(Ersöz,2005:764).

16.yy'ın sonu ve 17.yy'ın başlarında ise monarşik bir yönetim anlayışla hareket edilerek, merkezi yönetimlerin tekrardan yetkinliğine kavuşması ve bağımsız özerk yapıların görevlerinin ortadan kaldırılmasına karar verilmiştir. Bundan sonraki süreçlerde yerel yönetimler aktif olarak göreve başlamıştır. Merkezi yönetimin himayesi altında kamu düzeninin sağlanması açısından yetkileri bulunmuştur (Ersöz,2005:765).

Orta Çağ dönemi etkilerini yaşayan Avrupa devletleri, toplum içerisindeki yoksulluğun izlerini ortadan kaldırmak amacıyla yoksulluk yasasını öne sürmüşlerdir. Bu yasa ile toplum düzeninin ve ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik kalıcı bir yasa olarak yürürlüğe koyulmuştur. Avrupa ülkeleri yasanın uygulanışını merkeze bağlı yerel yönetimlerinin sorumluluğuna devretmiştir. Yasanın uygulanışı yönetimlere verilen konut, arazi vergileri ve yoksul kesime yönelik yapılan yardımlar aracılığıyla devam ettirilmiştir. Yerel yönetimlerin sorumluluğu altında bulunan halka yönelik olarak gerçekleştirilmiştir (Ersöz,2005:765).

2.1.2.Sanayi Devri Dönemi

Bu dönemde yaşanan ekonomik sorunlar, fabrikalarda yaşanan katı iş kuralları ve şartları, çalışan işçilerin yaşam koşullarını olumsuz yönde etkilemiştir. Birliğin sarsılmasına, ahlaki yönden bir çöküşe ve işçiler arasında yoğun olarak gerginliklere sebebiyet vermiştir. Bu durum sanayi devriminin yaşanıldığı İngiltere başta olmak üzere bütün toplumlarda hissedilmeye başlanmıştır.19. yy ortalarına doğru yaygın olarak devam eden olumsuz durumun önlenmesi amacı ile işçi sendikalarının hukuk düzeni ve var olan ekonomi modeli sorgulanmıştır. Klasik liberalizm, kapitalist ve yeni liberalizmin yapısal değişikliği üzerine dayalı sosyalist ve ekonomiyle ilgili çeşitli teoriler araştırılıp ortaya koyulmaya başlanmıştır (Uslu H.,2011:20). Sanayi devrimi ile fabrikalaşma düzenine geçen işçilerin haklarına yönelik gelişmeler yaşanmıştır. Bu süreçte devletler, çeşitli sosyal politikalar geliştirerek işçi haklarının korunmasına yönelik hukuki anlamda politikalar yasa olarak çıkarılmıştır. İşçi sendikalarının hakları genişletilerek sosyal politikaların gelişmesine katkıda bulunulmuştur.

Sanayi devriminin etkileri üzerine ortaya çıkan sosyal politika, 18. ve 19.yy'da Avrupa'da uygulanmaya başlanmıştır. Makine ve fabrikalaşmanın olumsuz getirileri olarak işçi sınıfının bu dönem kendini gösterdiği ifade edilmektedir. Bu dönem üretim

şekli seri üretim olarak yerini almıştır. Emegın ve iş gücünün yerine geçmiştir (İpek, 2022: 9).

Bu dönem sanayi devriminin gelişmesiyle üretim alanında artan talep ile iş bölümü açısından farklılıklara gidilmiştir. Burada çalışma koşullarının ağırlaştırılması sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu durumda şikâyetçi olan işçiler gidişata tepki göstererek sermaye sınıfına karşı ortak bir şekilde hareket edilmiştir. Burada yaşanan işçi sınıfı mücadelesi sosyal politikaya olan ihtiyacın oluşmasına ve bu politikanın ilerleyen süreç içerisinde uygulanması noktasında başlangıç olmuştur (Talas,2020:60).

Sanayi devrimi ile devletlerdeki toplumsal yapılarda farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu dönemde çeşitli toplumsal sınıfların olduğu bir süreç yaşanmıştır. Ekonomi alanında gelişme gösteren bir durum yaşanırken, toplumda yaşayan insanların maddi olarak yetersiz ve ihtiyaçların giderilemeyecek bir duruma girilmesi söz konusu olmuştur. Sürecin düzelmesi adına devlet yönetiminin birtakım düzenlemeler üzerine çalışma göstermiştir. Bu çalışmalar; çalışan bireylerin iş saatlerinin düzenlenmesi, kamu yararına zarar verebilecek olan durumları yasa olarak kalıcı hâle getirilmesi konusunda adımlar atılmıştır. İlk olarak işçi sağlığı ve güvenliği konusunda yasa çıkarılmıştır. Bu süreçte devletler sosyal hizmet alanında yaptığı çalışmaları kendi eliyle yürütme kararı almıştır. Sanayi sürecinde yaşanan göç dalgası, yokluk ve düzensizliğin etkilerini o dönemin sivil toplum ve hayırsever kurumlarıyla atlatılmaya çalışılmıştır (Ersöz, 2003:126).

Şehirleşme sürecinde yaşanan sorunların giderilmesi noktasında güçlenen merkezi yönetim bu sorunlara yönelik yeni fikirler üretip bunu uygulama konusunda çalışmalar göstermiştir. 19.yy'da ise bu sorunlara yönelik çözüm olarak Avrupa tarafından ilk belediye kurumu oluşturulmuştur (Emmioğlu, 1999:9).

Sanayi devriminin özellikle ekonomi alanında gelir dengesizliğinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu nedenle devlet politikalarında sürdürülebilir kalkınma ve ileriye yönelik gelişim gibi tanımlar kullanılmaya başlanmıştır. Avrupa'da gelir dengesizliği, bir kesimin yoksulluk yaşamasına neden olurken bir kesiminde önemli ölçüde zenginleşmesine neden olmuştur. Bu süreçte ticaret diğer alanlardan farklı olarak Avrupa devletleri arasında küreselleşme boyutuna ulaşmıştır. Küreselleşme kavramı ise bundan sonra kullanılmaya başlanmıştır (İzgi & Polat., 2008:230). Gelir dengesizliğinin olumsuz etkileri toplumda yaşayan insanlar arasında belirgin hale gelmiştir. Toplumun

birliğini bozma gibi oluşan sorunların çözümü için çalışma hakkı, adil bir gelir dağılımı, sosyal güvenlik gibi sosyal alana yönelik politikaların olması gerekliliği üzerinde durulmuştur (İpek,2022:10).

Sanayileşme süreci sonrasında bilim ve teknoloji alanlarında gelişmeler 18.yy'dan sonra üretim konusunda da farklılaşmaya neden olmuştur. Toplumda yaşayan bireylerin sosyal yaşam, ekonomi ve kültürel anlayışını da etkilemiştir. Bunun gerekliliği olarak sosyal politikalar ortaya çıkmıştır (Zencirkıran, 2014:12-13).

Bu dönemden sonra sosyal politikaların gelişme göstermesi nedenleri olarak siyasi ve sosyal alanlar belirtilmiştir. Ekonomi alanında yaşanan işçilere yönelik çalışma saatleri ve iş güvenliği sosyal politikalar ile çözüme kavuşturulacağı üzerinde durulmuştur

Çalışan insanların emek ve ekonomi konusunda mağdur edilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Siyasi alanda ise oy çoğunluğuna sahip olan yapının istek ve görüşleri demokratikleşme sürecinde devlet yönetimine etkisi bulunmaktadır. İşçi sınıfının ise nüfusu fazla olması, bu durumun bir göstergesi olarak yer almıştır. Bu sayede sosyal politika alanlarına yönelik yapılacak çalışmaların da hızlanmasına yardımcı olmuştur. Sosyal politikalar konusunda çalışmalar yapan ilk ülkelerden birisi de İngiltere olmuştur (Talas,1981:45-49).

2.2.SOSYAL POLİTİKALARIN TÜRKİYEDE'Kİ TARİHSEL GELİŞİMİ

2.2.2.Tanzimat Dönemi Sosyal Politika

İktisadi alanda yenilikler söz konusu olduğu için bu dönemde lonca teşkilatının gücü giderek azalmıştır. O dönemki çeşitli vakıfların da yetkinliğinin kaybedilmesine neden olmuştur (Altan,2006: 62). İşçi ve işveren hakları ile ilgili 1877 de mecelle adı verilen bir medeni kanun yürürlüğe girmiştir (Altan,2006:63). Mecelle içerik olarak; işçi haklarına yönelik çalışma saatleri emeğin karşılığı olarak mal sayılmakta ve bunlar arasında alım- satım söz konusu olduğu belirtilmektedir. Mesleği olan insanlar için işçi vasfıyla bakılmıştır ve zorunlu kılınmıştır. Mecellenin 563. maddesinde çalışan bir kişi alacağı paranın karşılığı olarak maddi bir ürün, ile takasın olmasına izin verilmemekte ve

çalışan kişinin sabah saatlerinde işe başlaması akşam saatlerinde işini bitirmesi yönünde zorunluluk belirtilmiştir (Uslu H. ,2011:24).

Bu dönemde verilecek olan ücretin karşılığı olarak çalışanların emeği ve çalışma saatleri satın alınmaktadır. Paranın değer olarak görülmesi onun yerine geçebilecek herhangi bir nesne ya da ürünle takas etme durumunu yasa ile ortadan kaldırmıştır. Burada mesleki alanda statü kazanan insanlara yönelik işçi, meslektaş olarak isim verilmiştir.

Bu dönemde sosyal politikalara yönelik dönüşüm ve yasaları çıkartma konusunda adımlar atılmaya çalışılmıştır. Demokratik bir devlet modeli oluşturulmaya başlanmıştır. Osmanlının idari yapısından görevli yetkililer Avrupa'yı sosyal, siyasal ve iktisadi alanlarıyla ilgilenmişlerdir. Gelenekçi yapı ve değişime odaklı olan yetkililer arasında değişime direktme konusunda geri adımlar atılmıştır. Yöneticilerin siyasal, sosyal, iktisadi alana uyum sağlayabilecekleri bir alt yapı eksikliğinden ötürü sosyal politikalar alanında gelişim için yeterli bir dönem olmadığı belirtilmektedir (Talas, 1992:39).

Tanzimat dönemi içerisinde dezavantajlı grup için gönüllü vakıflar kurulmuştur. 1868'de "Osmanlı Mecruhun Askeri Muavenet Cemiyeti" ile Kızılay kurulmuş, o dönemde savaş koşullarında insanlara sağlık ve ilk yardım hizmetleri sunulmuştur (Altan, 2008:68).

2.2.3 Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet Döneminde sanayileşmenin gelişmesi adına İzmir İktisat Kongresinde toplanılmıştır. Burada işçi haklarının korunmasına yönelik fikirler savunulmuştur.

Bir diğer konu yabancı piyasasından uzak yerli piyasaya teşvik etme konusunda "Teşvik-i Sanayi Kanunun (1927) ve Gümrük Kanunu" (1929) da çıkarılmıştır. Burada ülke içerisinde özel sektörün canlanması düşüncesi yer almıştır. Ancak 1930'lu yıllarda bu düşünce yerini devletçilik ekonomi modeline bırakılmıştır (Koray, 2008:167). Cumhuriyet döneminde uygulanan prosedür, işçilere yönelik çalışma koşullarının iyileştirilmesi adına Zonguldak ve Ereğli kömür havzasına daha çok yoğunluk verilmiştir. Bunun esas nedeni çalışan işçilerin bir çoğunun bu bölgede yoğun olarak bulunması yer almaktadır. Kömür üretimine ağırlık verilerek, sanayinin ilerlemesi ve askeri alanda da önemi üzerinde durulmuştur (Altan, 2008: 70-71). Genel olarak Tanzimat döneminde işçi

haklarının korunmasına yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu durum sadece Türkiye de değil Avrupa’da ilk olarak işçi haklarına yönelik sosyal politikalar konusunda çalışmalar yapıldığı söylenebilir.

Cumhuriyet döneminde sosyal politikaları uygulama konusunda atılan bir diğer adım ise Köy Enstitülerinin kurulmasıdır (Babahan, 2009: 210). Bu dönem içerisinde kent ve kırsal yaşamı arasındaki eğitim, sosyal, ekonomi alanlarında yapılan faaliyetlerin eşit şekilde uygulanması amaçlanmıştır. Köy Enstitüleri bu anlamda bir aracı olması olarak görülmüştür (Babahan, 2009:196-206).

Türkiye’de sosyal politikalar hukuki dayanak olarak şu şekilde belirtilmiştir; ilk olarak 5393 sayılı kanunun 13. maddesine göre belediyelerin sorumlu olduğu yerlerde, insanların aktif olarak belediyelerin düzenlemiş olduğu plan ve çalışmalarda katılımını sağlamak için yapılan program ve çalışmalarla ilgili sürekli olarak haber edilmesi, insanların gereksinimlerinin karşılanması adına önemli bir görev üstlenmektedir. Burada gereksinimler karşılanırken insanların mahcup edilmemesi ve duygusal olarak yıpratıcı olunmaması önemli bir husustur (Ateş, 2009: 91). Bir diğer konu ise belediyelerin şehir alt yapısı uygulanırken ulaşım, imar, yol çalışmaları, çevre alanlarının düzenlenmesi, eğitim, sağlık, kültür, sosyal aktiviteler, mesleki anlamda eğitim ve becerinin gerçekleştirilmesi, ticarete yönelik alanla ilgili bütün çalışmaların kapsam olarak yayılması ve uygulanmasını sağlamaktadır. 150.000 ve üzeri nüfuslu yerlerde büyükşehir belediyelerin kadınlara ve çocuklara yönelik sığınma evleri açmaktadır (Belediye Kanunu,2005:md.14). Eğitime destek vererek okul binalarının onarımında ve ihtiyaç duyulacak her türlü malzemenin karşılanmasında yardımcı olmaktadır. Okul öncesi eğitim yerlerinin açılmasını da sağlamaktadır. Şehir içi tarihi yapıların korunması ve onarılması görevini yerine getirmektedir. Okul kırtasiye malzemeleri ve spor alanındaki diğer malzemelerin karşılanmasında ve bu alanla ilgili yapılan aktivitelere yönelik yardımlar gerçekleştirilmektedir (Belediye Kanunu, 2005:md.14).

Kadınlara, çocuklara, yaşlılara ve gençlere yönelik yapılan faaliyetlerin yazılı olarak belediye ile büyükşehir belediyeleri tarafından mevzuat ve uygulama konusunda görev verilmiştir. Burada temel olarak sorumlu olan belediyelerin il ve ilçe sınırları içerisinde yaşayan insanların sosyal, ekonomik ve kültürel alan konusunda gelişmelerini sağlamak, yapılan hizmetlerin geniş bir alana yayılması amacını taşımaktadır.

Hizmetlerin uygulanıp uygulanmadığı, belirlenen mevzuatla ilişkilendirilerek kontrol edilmektedir. Burada önemli konu ise sadece hizmetlerin yerine ulaştırılması değil, karşılıklı bir iletişim gerçekleştirilerek belediyelere olan mesafenin en aza indirilmesi sağlanmıştır.

2.3.SOSYAL POLİTİKANIN AMAÇLARI, ARAÇLARI

Sosyal Politikaların ilgilendiği alan; iktisadi konuların neden olduğu bireyler arasındaki sorunların kapsayıcı bir bütün halinde irdelemektir. İktisadi sorunların bireyler üzerindeki yansımaları ortaya koymak ve bununla ilgili çözüm yollarını araştırmaktadır (Güven, 1996: 1). Bu sebeple sosyal politikanın geniş ve dar anlamının içerik olarak belirlenmesi ve tanımının anlaşılması önemli bir husustur.

Endüstriyel devrim ile dar anlamda sosyal politikaların tanımı o dönem ki işçi ve işveren arasında oluşabilecek eşitsizliğin önüne geçmek, işçi haklarının korunmasına yönelik çıkarılan, sosyal ortamın düzenini devam ettirilmesine yönelik oluşturulan politikalar diye ifade edilebilir (Özgüler, 2019:30). Geniş anlamda sosyal politika kavramı olarak, geniş bir alana yayılması sonucu var olan devletin de “sosyal refah devlet” olarak ifade edilmesi konusunda önemli etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Toplum içerisinde bulunan kadınlar, çocuklar, yaşlılar ile ilgili hakların korunmasına yönelik sosyal politikaların gerekliliği üzerinde durulmaktadır. Değişen düzen ve zaman içerisinde sadece işçi sınıfı politikaları ile sınırlandırılmaktan öteye gidilerek kavram ve uygulama açısından sosyal adalet ve eşitlik ilkelerine yönelik uygulamalar gerçekleştirilmeye ve halk içerisinde yaşanan değişimi gerektiren olaylar ile de dönüşüm sağlamaktadır (Koray, 2000: 29).

2.3.1.Sosyal Politikanın Amaçları

Dünyada yaşanan küreselleşmenin etkisi ile insan hakları içerisinde yer alan eşitlik, özgürlük, adalet gibi kavramların önemini anlaşılması ve toplum içerisinde yaşayan insanların yaşam standartlarının gelişmesine katkıda bulunulmuştur. Refah seviyesinin artarak eğitim ve sosyal hakların insanlar arası eşit şekilde devlet tarafından sağlanacağı kanısına varılmıştır (Koray, 2000:11). Bir diğer amaç ise halkın tamamına yönelik sağlanan gelir dağılımının hakkaniyetle ve doğru şekilde pay edinmesinin amaç edinen, toplumsal alanda genele yayılmasına ve uzlaşmayı gerçekleştirmektir (Ören,

2011:20). Toplumda yaşayan insanların kişisel olarak sosyal rollerini aktif hale getirmek, gerginlik ve kaygı düzeyini en aza indirilmesini sağlamak, gelir seviyesindeki dengesizliğin önüne geçmek gibi amaçları yer almaktadır (Yolcuoğlu, 2012:145).

Sosyal politikanın amaç olarak yaşama geçirilmesindeki neden; bireylerin huzur ve barış içerisinde hayatlarını idame ettirme konusunda gerçekleşmektedir. Var olan problemlerin çözülmemesi, bireylerin ihtiyaçlarının giderilmemesi, sosyal alan içerisinde şiddet ve suça teşvik bir ortamın oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Ulus devletlerinde yaşanan sosyal olaylar, sosyal politikaların tedbir alınması konusunda büyük önem taşımıştır (Ersöz, 2011: 50).

2.3.2.Sosyal Politikanın Araçları

Devlet desteği ile gerçekleşen, görev yetkisine sahip olan yerel yönetimler tarafından uygulanan sosyal politikalar bu destekle işlevselliğini devam ettirmektedir (Ersöz, 2004:22). Konum olarak diğer sosyal alanlardan farklı olması devlet eliyle işlerliğini kazanmaktadır. Var olan iktisadi düzenin şartlarına bağlı kalmamak öncelik durumundadır. Kamusal politikaların oluşturulmasında sosyal politikaların ilişkilendirilmesi ile bilimsellik açısından devletin gözetiminde gerçekleştirilmesi söz konusudur. Burada önemli husus yapılacak olan sosyal politikaların devlet yararına ve kar amacı gütmeyen politikalar oluşturulması amaç edinmesidir (Ören, 2011:32).

2.4.SOSYAL BELEDİYECİLİĞİN TANIMI, TARİHSEL GELİŞİMİ VE ÖNEMİ

Yerel Yönetimler tarafından uygulanan sosyal belediyecilik, toplumsal yapının içerisinde yer alan faaliyetlerin programlı ve belli bir nizam halinde uygulanmasını sağlayan model olarak ifade edilebilir. Kamusal giderler olarak nitelendirilen; eğitim, sağlık, ihtiyaç sahibi kimseleri ve toplum adına yapılacak olan bütün sosyal faaliyetleri içeren, bu alanda çalışmaları önceden belirleyen, güvenlik ve adaleti koruyan, yerel yönetimlere bu konuda sorumluluk ve görev üstlendiren modeldir (Akdoğan, 2002:15).

Sivil toplum kuruluşları; toplum içerisindeki bireylerin referansından yararlanan sosyal politika uygulamaları, iktisadi ve sosyal alanda desteklenmesi olarak da ifade edilir. Yerel yönetimlere yerel sosyal politikalar tarafından sosyal alanlar için görev ve

sorumluluklar verilir. Toplum içerisinde bulunan dezavantajlı grupların ihtiyaçlarına yönelik planlar oluşturulur. Sosyal alan ifade edilecek; eğitim, konut, çevre, sağlık, danışmanlık, yardım hizmetleri toplumdaki bireylere yönelik gerçekleştirilir. Yerel yönetimler içerisinde sosyal politikaların uygulanması konusunda başarılı olan ve sosyal devlet olarak bu görevi yerine getiren “sosyal belediye” olarak ifade edilmektedir (Seyyar, 2008:240).

Belediyeler tarafından uygulanan hizmetlerin kapsam itibari ile geniş bir alana yayılması ve eğitim, kültür, sağlık gibi sosyal alanlarda faaliyet gösterme süreci olarak da tanımlanabilir. Beklenti ve talepler belediyelerin çalışmalarını aktif ve doğru bir şekilde gerçekleşmesinde önemli olmuştur. Bu sayede yapılan sosyal belediyecilik anlayışı süreç içerisinde gelişme göstermiştir (Şahinoğlu, 2014:68).

Tanım olarak sosyal belediyecilikle ilgili ortak bir tanım yapılamamıştır. Bu konu üzerine yerel yönetimlerde bir uzlaşma gerçekleştirilememiştir. Tanım olarak ifade edilirse; sosyal devlet anlayışı sosyal alan içerisinde yer alan hizmetlerin bireylerin hayat koşullarını iyileştirmeyi amaç edinen, mali açıdan destek veren ve adaleti gözetme konusunda görev edinen belediyecilik anlayışı olarak ifade edilebilir (Pektaş, 2010: 6).

Sosyal belediyecilik; yerel yönetimlerin sosyal görevlerini artıran, toplum içerisinde sosyal yaşamın etkili hale getirilmesini amaçlayan bir anlayıştır. İnsanların her türlü ihtiyaçlarını karşılamakta sorumlu olan, tüzel kişiliğe sahip belediyelerin insanların ihtiyaç ve taleplerine etkili, hızlı cevap verilebilmesi için yerelin yapısını ve önceliklerini belirlemesidir. Günümüzde şartlar itibariyle kentsel alt yapı çalışmaları ile diğer hizmetlerle birlikte eğitim, sağlık, ekonomi, kültürel alanları da içerisine alan hizmet anlayışı gibi sorumluluklara yer vermektedir. Buda sosyal devlet anlayışının bir parçası olarak “Sosyal Belediyecilik” kavramının ortaya çıkmasını sağlamıştır (Pekşen, 2014:5).

Sosyal devletin topluma karşı uyguladığı sosyal politikaların, belediyeler tarafından yetkilendirilerek görev verdiği sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin gerçekleştirilmesinde aktif rol oynayan modelin adı sosyal belediyecilik olarak belirtilmektedir (Adıyaman & Demirel, 2011:116). Sosyal belediyecilik sosyal devletin yerine geçmek değil, aksine sosyal devletin görev ve sorumluluklarının bilincinde olarak yükünün hafifletilmesinde yardımcı olan aracı konumundadır.

Sosyal belediyeçilik anlayışına sahip olan belediyeler insan onuruna yakışır ve yaşam standartlarının yükseltme amacı ile sosyal devlet anlayışı ile hareket etmektedirler. Merkezi yönetim iş yükünün yerele kaydırılması ile belediyelerin bu alanlarda yapacağı çalışma alanları genişleyerek sosyal belediyeçiliğin aktif olarak ilerlemesine ve öneminin artmasına katkı sağlamaktadır.

Yerel yönetimlerin ortaçağ döneminde derebeylik sistemi olarak birbirine bağlı olmayan yönetimler şeklinde görev yapmıştır. Üstlenilen görev ise sorumlu oldukları şehrin genel olarak ihtiyaçların belirlenip karşılanmasına yönelik olmuştur. Bugünkü üniter devletlerin uygulamış oldukları politikaların zemininin oluşturulmasında önemli etkileri olmuştur (Ersöz, 2006: 764).

Endüstriyel devrimden önce yönetimler yoksulluk yasalarının hayata geçirilmesinde önemli etkileri olmuştur. 16.yy itibari ile Avrupa bölgesinde yer alan şehirlerin çoğunda maddi durumu iyi olmayan bireylere yönelik ihtiyaçlarının karşılanması amacı ile hareket edilmiş ve toplum içerisinde bununla ilgili uygulamaların sürekli olması adına sorumluluk bilinci oluşturulmasının ilk adımları atılmıştır. Bu dönem Avrupa’da yönetimde olan kişiler tarafından bu sorumluluğun üstlenilmesi yerine belirlenen kanunlarla şehir yöneticilerine verilmiştir. İlk olarak bu uygulama İngiltere’de başlanmıştır. Çıkarılan ilk kanun “1601 tarihli Yoksulluk Yasası” olarak yerini almıştır (Gül, 2000: 55). Bu durum Almanya’da da “1870 tarihli Yardım Yasası” olarak maddi durumu olmayan kişilere şehirden sorumlu yönetimler tarafından destek verilmesi gerektiğine yönelik hüküm verilmiştir (Akyüz, 2008:68).

Endüstriyel devrim ile işçi ve işveren arasında yaşanan sorunlar, sorumlu olan yönetimler tarafından çeşitli sosyal politikaların oluşturulmasına yönelik yasalar çıkartmışlardır. Bu sayede yönetimin uygulamış olduğu yasalar sosyal devlet olduğunun işareti olarak kendini göstermiştir (Akarsu, 2014).19.yy sonlarından itibaren “sosyal belediyeçilik” anlayışı “sosyal devlet” görüşü ile hareket edilmiştir. Endüstriyel devrimden itibaren ikinci dünya savaşına kadar geçen süreçte yönetimler tarafından maddi yokluk çeken insanlara yapılan yardımlarla sınırlı kalmıştır. Bu dönemde yerel yönetimlere önemli sorumluluklar düşmüştür (Ersöz, 2006:768)

Refah devleti anlayışı ile merkezi yönetimler, 2. Dünya savaşından sonra ulusal alanda uygulanan politikaların yerele inmesi adına yerel yönetimlere görev ve yetkiler

verilmiştir. Ulusal alanda alınan kararlar yerel yönetimler tarafından yerele yönelik düzenlemeler yapılarak uygulanmıştır. Avrupa ülkelerinde bu durum yerel yönetimlerin yetki alanlarının genişlemesine ve sorumluluk alması yönünde imkan sağlamıştır. Uygulanan refah politikalarının tam anlamıyla hayata geçirilmesinde önemli rolleri olmuştur. İskandinav ülkelerinde ise “refah belediyesi”, İngiltere de ise bazı yazarlar açısından yerel yönetimler “yerel refah devleti” olarak ifade edilmiştir. (Ersöz, 2011:74)

1970’li yıllarda ortaya çıkan, 1980’li yıllarda etkisini hissettiren küreselleşme olgusu, neoliberal politikalar, devletin küçültülmesi anlayışı sosyal ve ekonomik politikalarda değişime yol açmış, sosyal devlet anlayışı erozyona uğramıştır. Merkezi hükümetin rol ve fonksiyonlarının sınırlandırılması, yerel yönetimlerin kentlerde ciddi aktörler olarak ortaya çıkması, belediyelerin sosyal sorunların çözümünde daha fazla görev ve sorumluluk almaya başlaması sonucunda, sosyal devletten doğan açığı kapatmaya yönelik programlara dayanan sosyal belediyeçilik anlayışı gelişmiştir (Türk & Güler, 2017:23).

Küreselleşme ve Neo-liberal politikaların etkili olması ile uygulanan sosyal politikalar daha çok maddi anlamda muhtaç olan kimselere yönelik olmuştur. Bu süreçte sosyal sorumluluk bilinciyle görevler yerel yönetimler tarafından uygulanmaya başlanmıştır (Bingöl, 2017: 137). Küreselleşme ile yaşanan sorunlar küresel alanda genişleyerek devam etmiştir. Yaşanan krizleri kontrol altına almak amacı ile merkezi yönetimler tarafından yerelden sorumlu belediyelere yetkiler verilmiştir (Balcılar, 2020:74).

Dünyada yaşanan gelişmeler, politika ile ilgili konuları etkilemiştir. Bu süreçte devletlerin politikalarında birtakım değişiklikler yapılması öngörülmüş, çeşitli planlar ve uygulamalara gidilmesi durumu yaşanmıştır. Yapılan çalışmalar kapsam itibari ile büyümeye başlamıştır. Beraberinde yaşanan modernizasyon ile zaman olarak seri bir çalışmaya gidilmiştir. Merkez tarafından uygulanan bazı görevler belediyelere verilmiştir. Yapılan çalışmaların vasfı ve gerçekleştirilen faaliyetlerin işlevselliği artmıştır. Görev ve hizmetlerin devam ettirilmesi ve tekdüze bir yönetim anlayışından çıkılarak bu anlayış ile hareket edilmiştir. Farklı bir bakış açısı ile planlamaların yapılması hususunda mecburi bir durum ortaya çıkmıştır. Şehirlerde nüfus yoğunluğunun yaşanması ve modernizasyonun aniden ilerlemesi durumu neden olan etkenler olarak yer

verilmiştir (Demir, 2006).1980 öncesi dönemde bütün insanlığın ortak problemi haline gelen şehirleşme ile artan nüfus yoğunluğu, o dönemki hükümetler için önemli bir fırsat olarak değerlendirilerek bir rant durumunu oluşturmuştur. Genel amaç olarak insanların refah düzeyini iyileştirme ve şehir yapılanması konusundaki çalışmalara odaklanılmıştır. Endüstriyelleşme ile nüfus yoğunluğunun artarak, insanlar arası eşit olmayan durumların oluşmasına, bu durumun daha da belirgin hale gelmesine neden olmuştur. İnsanların çalışma şartları ve ortaya koyulan işçiliğin önemsiz bir duruma gelmesi ile toplum içerisinde seslerin yükselmesine sebep olmuştur. Bu noktadan sonra sosyal belediyeçiliğin öne çıkmasını sağlayan etkenler olarak sayılmıştır. Sosyal belediyeçiliğin insanlar arası gelir dağılımı eşitsizliğin ortadan kaldırılması, hayatlarının rahat sürdürülebilmesi hedefi ve iktisadi anlamda güçlü olan yöneticilerin oluşturduğu negatif etkileri düzeltmek konuları hedef edinilmiştir (Hamamcı, 2016: 161). Görev olarak sorumlu olan “belediyeler” insanların genel olarak bütün problemlerini doğrudan çözmekle yetkilidirler. Olumsuz yönde yaşanabilecek problemler olarak adlandırılan maddi yetersizlik, insanlardan para isteme, herhangi bir kurumda çalışmama, İklim ve doğal şartlardan oluşabilecek yıkımlar sonucu mağdur olan insanlara yönelik problemler olarak sıralanmaktadır. Bu süreçte etkili bir planlamanın sağlanması için belirlenen problemler üzerine yoğun olarak çalışılmakta, İnsanların gereksinimlerini karşılama konusunda destek veren bir anlayış ile hareket edilmektedir (Toprak & Şataf, 2009: 11-24). Sosyal belediyeçilik anlayışı, söylem ve uygulama olarak kalıplaşmış düşünceden ayrılarak farklı bir anlayış üzerine oluşturulan bir tanımdır. Sosyal belediyeçilik, dezavantajlı olarak nitelendirilen çocuklar, yaşlılar, gençlere yönelik planlamalar gerçekleştirilmektedir. Ayrıca ekonomik anlamda yardıma muhtaç insanların ihtiyaçları karşılanmakta ve sosyal yaşam anlamında da her türlü ihtiyaçların karşılanması için aktif olarak politikalar üzerine düşünülmekte ve uygulanılmaktadır (Gül,2012). Yerel yönetimler içerisinde yer alan belediyeler, insanların birçok sorunlarıyla ilgilenmektedir. Kentte oluşan yoksulluk, dilenme, hırsızlık ve birtakım olaylarla birlikte doğa durumunda yaşanan olumsuz çevresel etkenler sonucu oluşan yıkımları önlemeye yönelik sorunların çözüme kavuşturulması için gerekli çabaları gösteren bir modeldir.

2.BÖLÜM

TOPLUMCU BELEDİYEÇİLİK TANIMI VE TARİHSEL GELİŞİMİ

1970’li yıllarda dünyada yaşanan şehir ve çevre ile ilgili olayların yaşandığı dönemde, partilerin başında yer alan kişiler tarafından siyasi olarak önde olmak amacı ile şehir ve alt yapı sorunlarının çözümü konusunda toplumda yaşayan insanların refah seviyesinin artırılması için çalışmalar yapılmıştır. Endüstriyel devrim ile artan nüfusun olumsuz getirisi ile gelir eşitsizliği artarak toplum içinde tabakalaşmanın oluşmasına, işçi sınıfının verdiği emeğin karşılığını alamamasına ve yaşam koşullarının geriye gitmesi sonucu işçi sınıfı sorunları ortaya çıkmıştır. Toplumcu belediyeçiliğin ortaya çıkmasındaki nedenlerle ilgili birçok görüş yer alsa da emeğin değersizleştirilmesine karşı çıkan refah seviyesinin yükselmesi ve özel sektörün uygulamış olduğu politikaların zararının önüne geçmek amacıyla toplumsal belediyeçilik kavramı kullanılmaya başlanmıştır (Hamamcı, 2016: 161).

Toplumcu belediyeçiliğin oluşumunu hazırlayan birtakım toplumsal olaylar yaşanmıştır. Bunlar; Paris Komünü, 1960 ve 1970’li yıllarda yaşanan belediye hareketleri, toplumsal hareketler, Belediye Sosyalizmi, 1968 Öğrenci Hareketleri gibi etki eden durumlar yer almıştır (Güler, 2013:126). Toplumcu belediyeçilik; yaşanan birtakım olaylar ve hareketler neticesinde ortaya çıkan bir durum olarak ifade edilebilir. Aşağıda verilen başlıklar ile bu olayların içeriğine yer verilmiştir.

2.1.1.Paris Komünü

Paris’te toplum tarafından gerçekleştirilen ve kamu hizmetlerinin verimli bir şekilde uygulanması amacıyla mücadele edilen bir devrimci hareket olarak yer almıştır. Komün hareketi ilk olarak Fransız işçi mücadelesi içerisinde başlaması sonucu yayılma göstermiştir. Paris Komününde demokrasi alanında yaşanan aksaklıkları ortaya koyan ve doğrudan demokrasi modelinin dünyanın bütün devletlerinde de uygulanması açısından hiçbir engelin olmayacağını göstermiştir (Güler, 2013:127).

1960’lı ve 1970’li yıllarda ortaya çıkan toplumsal hareketlerde Paris komünü modeli örnek alınmıştır. Türkiye de ise Fatsa olayları Paris komününe benzetilmiştir. Komün toplumcu belediyeçilik üzerinde de etkili olmuştur. Bu etkilere aşağıda yer verilmektedir.

- Paris Komünü içerisinde yer alan konut ve arazi yapımı üzerine yaşanan toplumsal kriz; toplumcu belediyeçilik için de önemli bir problem olarak yer almıştır.
- Paris Komününde yer alan yerel yönetimlerin siyasallaşması önemi toplumsal belediyeçilik anlayışı ile ifade edilmiştir.
- Kent içerisinde ortaya çıkan rantın halk yararına olması adıyla kamulaştırma girişimleri
- Sanayileşme ile yaşanan köyden kentlere olan göçlerde siyasi ve kent kültürü için yapılan programlar, toplumcu belediyeçilik tarafından “Kent Enstitüleri” ile farklı bir konuma taşınmıştır.
- Kente yönelik göçlerde yaşanan nüfus artışıyla birlikte işsizliğin önlenmesi adına işsiz olan bireylere yönelik mesleki beceri kazandırma ve iş istihdamı ortamlarını oluşturmak
- Paris komününde amaçlanan çalışmaların kısa süreli olması komünler arası birliğin oluşturulmaması, toplumcu belediyeçilik anlayışında belediye birliklerinin oluşmasını sağlamıştır.

Yukarıda yer alan ilkelerin bazı maddeleri Türkiye’de 1970’li yıllarda toplumcu belediyeçilik anlayışında görülmektedir. Bir diğer başlık ise Belediye sosyalizmidir. Toplumcu belediyeçilik anlayışına etki eden kavram olarak yer almaktadır (Güler, 2013:128).

2.1.2.Belediye Sosyalizmi

1870 yılında İngiltere’de ortaya çıkan yaklaşım, toplum tarafından su ve gaz sosyalizmi olarak ifade edilmiştir. Toplum refahının yüksek olması yapılacak olan hizmetlerin belediye tarafından uygulanması ile mümkün olacağı ifade edilmiştir (Güler, 2013:128).

Belediye sosyalizmi fabian akımının etkisi altına girmiştir. Bu akımın 19.yüzyılın sonlarına doğru sosyalist düşüncesi, sosyal devlet olma düşüncesiyle yerini almıştır. Sidney ve Beatrice Web gibi düşünürler merkezi yönetim ve yerel yönetimlerin bireye yönelik kamu hizmetlerine doğru yönelmesini ve bu sayede merkezi yönetimin ağır yükünün hafifletilmesi gerektiği üzerinde durmuşlardır. Bunun nedeni ise yapılacak olan

hizmetlerin rasyonel bir şekilde ilerlemesine katkı sunulacağı düşünülmüştür (Keleş, 1994: 32)

2.1.3.1968 Öğrenci Hareketleri

Kapitalizm 2. Dünya savaşı sonrasında iktisadi alanda gelişme göstermiştir. Ancak bu gelişme düşünürler arasında endişeye neden olmuştur. Bunun sebebi ise iktisadi alana arılan bütçenin çoğunun silahlanmaya ayrılmasıdır. Bu nedenle toplumda da gelir dengesizliğinin oluşmasına zemin hazırlamıştır. 1960'lı yıllarda ise kapitalizmin olumsuz etkilerine karşı Marksizm hızlı bir şekilde yayılmaya başlamıştır. 1967 ve 1968 hareketinin bir nevi belirtileri Fransa ve İtalya'da yapılan grevlerle sanayileşmenin ileri olduğu ülkelerde kendini göstermiştir (Akalin, 1995:41)

1968 öğrenci hareketinde yaşanan olayların sadece ekonomik çözümlerle sonucuna ulaşılamayacağı anlaşılmıştır. Kent içerisinde yaşanan olaylar toplum ihtiyaçlarından yola çıkmış olsa da hareketlenme bir çok alanda yapılacak olan düzenlemelerin de önünü açmıştır. Yerel yönetimlerin ve toplumun işbirliği içerisinde olması, toplum adına önemli getirileri olmuştur. Öğrencilerin demokratik ve siyasi hakları konusunda mücadelesi, işçilerin iktisadi ve demokratik haklar mücadelesi olmuştur (Belge, 1978: 63)

“1968 Öğrenci hareketleri, Belediye Sosyalizmi, Paris Komünü” gibi toplumsal olaylar toplumsal belediyeciliğin yer almasında zemini oluşturan etkenler olarak yer almaktadır. İlk işçi sınıfı yönetimi olan “Paris Komünü” insanların temel haklarının korunması ve kendi iradeleriyle demokratikleşme sürecinin yaşanması için insanların yerel yönetime katılımı konusunda düşünceyi savunan, merkezi yönetimin tamamen istibdatını engellemek amacıyla faaliyetler gerçekleştirilmiştir (Mısır, 2003: 115-118).Burada işçi sınıfının haklarını korumak, kamusal yöndeki uygulamaların maliyet açısından daha uygun hizmet gerçekleştirmek, rekabet ortamında elde edilen kaynakların geri dönüt olarak topluma verilmesi konusunda önemli etkileri olmuştur (Aydiner, 2020:355).

1919 yılında ise İngiltere’de yerelde çalışmalarını yürüten ve sonradan hükümette görev yapan kişiler tarafından kendilerine isim olarak “belediye sosyalistleri” ifadesi kullanmışlardır. (Sezgin, 2017:56). Toplumcu belediyeciliğe örnek verilecek ilk

belediyeler ise “Glasgow Belediyesi” ile “Birmingham Belediyesi” olarak ifade edilebilir (Somel, 2015:199). Bu iki belediyeдеki amaç ve hizmetler piyasa temelli uygulamaları topluma aktarma gayreti içerisinde olmuşlardır. Sorumlu oldukları kentlerin sorunlarını çözme konusunda gelişim göstermişlerdir. Belediye sosyalizmi olarak yürütülen bu faaliyetler 2. Dünya savaşından sonra da toplumsal belediyeçilik için önemli katkıda bulunmuşlardır. Avrupa da ise toplumsal belediyeçilik “Yerel Marksizm” olarak ifade edilmiştir. Sorumlu oldukları yerele yönelik çalışmalar sayesinde toplumcu belediyeçilik anlayışı ile hareket edilmesi sonucu yapılan seçimlerde de öncelikli olarak halk tarafından başa getirilmelerine olanak sağlamıştır. Bu yönde sosyalist partiler tarafından hükümeti ele alma yönünde katkıda bulunulduğu ifade edilebilir (Hamamcı, 2016:162).

Toplumcu belediyeçilik ile yürütülen hizmetler şehrin alt yapı çalışmalarının onarımı, sosyal, kültürel, eğitim alanında faaliyetlerin belirlenmesi ve gelişerek yürütülmesi olarak da söylenebilir (Hamamcı, 2016:163).

1950 ve 1960’lı yıllarda Türkiye’de toplumcu belediyeçiliğin ortaya çıkmasında etkili olan durumlar vardır. Bunlar iktisadi alanda yaşanan gelişmeler ile köyden şehirlere hızlı nüfus artışının yaşanması beraberinde endüstriyel alanın gelişmesi durumunda beliren sosyal problemlerin var olmasıyla yaşanmıştır. O dönemde yaşanan problemlerin üstesinden gelebilecek yeterli kaynaklara sahip olmayan belediyeler ihtiyaçları karşılayamaz duruma gelmişlerdir. Bu süreçte çarpık kentleşme durumu da ortaya çıkmıştır (Övgün, 2005:49). Çarpık kentleşmenin belirgin olduğu dönemde bireyler tanıdıkları insanların yanında ikamet etmişlerdir. Yaşanan bu karmaşa durumunda ise bireyler küçük esnaflar oluşturarak özel sektör içinde büyüme göstermiştir. Aynı zamanda mecliste de yerlerini alarak otoritelerini belli etmişlerdir. 1970’li yıllarda ise yerelin etkinliğinin artması ile toplumcu belediyeçilik uygulamalarının kamu eliyle yürütülmesi ve yerelden alınması durumu üzerinde durulmuştur. Yerel yönetimde kamu eliyle sosyal ihtiyaçların yürütülmesindeki nedenler ise; öğrenci ayaklanmaları, “1963 yılında işçilere grev hakkı” gibi durumların yaşanmasında sosyalist düşüncenin önemli rolü olmuştur (Bozkurt, 2020:112).

Toplumcu belediyeçilik anlayışında bireyin ve bireyin yaşadığı ortamı gözetken, bir konuya yönelik politikalar üreten, devlet eliyle yürütülen kaynakları özel sektörün

tekeline teslim etmemeyi ve özelleşen uygulamaları tekrar devlet himayesinde devam ettirilmesi amaçlanmaktadır (Yönten & Şimşek, 2016:81-82).

Bu dönemde merkezi yönetim ve yerel yönetimde görev yapan belediye yetkilerinin siyasi alanda farklı partilerden olmaları, yerel yönetimlere yapılacak olan mali kaynak ve desteklerin bir ara sekteye uğramasına neden olmuştur. Bu dönem yerel yönetim ve merkezi yönetin ilişkileri bozulmuştur. Toplumda gecekonduda yaşayan ve gereksinimlerinin karşılanmasını bekleyen bireyler yaşanan olumsuz ilişkilerin artmasına neden olmuştur. Toplumcu belediyeciliği uygulayan belediyeler ise kendilerinde bulunan yetkileri etkili bir şekilde kullanmaya ve uygulanacak olan yeni hizmetler için alternatif bir kaynak üretimi düşünülmüştür. Genel olarak bu uygulamaların gerçekleştirilmesinde toplumun da olumlu anlamda etkisi ve katılımı olduğu aşikardır (Güler, 2009: 125) (Toksöz, 2008: 45-46).

1973 ve 1760'lı yıllardan sonra belediyeler tarafından ekmek ve yol kuruluşları oluşturularak toplumun genel ihtiyaçları karşılanmıştır. Aynı zamanda insanların toplu olarak kullandığı araçlarda hakkında da uygulamalar başlatılarak kolaylık sağlanmıştır (Ergün & Gül, 2009:314) (Toksöz, 2008:47-48).

1980'li yıllarda ise Türkiye ve diğer devletlerde yerelin yetkilerinde ve sorumluluk alanlarında farklılaşma yaşanmıştır. Bu süreçte mali ve diğer kaynaklar açısından merkezden daha fazla yerele destek sağlanmıştır. Bunun gerçekleşmesinde birtakım nedenler yer almaktadır. Öncelikli olarak; Küreselleşmenin etkileri, yerel yönetimle alakalı bakış açısının gelişim göstermesi, "Avrupa Birliği" ilkesi olarak sayılabilmektedir. Bir diğer durum ise insanların şehirlere yerleşmesi ve nüfus oranının artması, gelir eşitsizliğinin kendini göstermesi, merkezi tarafından sosyal faaliyet uygulamalarına yetişememesi, toplumda yaşayan bireylerin ihtiyaçlarının karşılanması konusunda isteklerini belirtilmesi ile yerelin yetki ve görevlerini yeniden düzenlemeye gidilerek sorumluluğun tekrar kendisine verilmesi durumu ortaya çıkmıştır (Toprak & Şataf, 2009: 16).

3.1. OSMANLI DÖNEMİ SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI

Osmanlı döneminde sosyal belediyeçilik anlayışı daha çok “gönüllülük esasına” yönelik yapılan yardımlar olarak toplum içerisinde bulunan zengin bireylerin, yoksullara yönelik yardımlarla dini bayramlarda yapılan zekat ve fitrelerle karşılanmaktaydı. O dönem ki vakıflar tarafından yol çalışmaları, ibadethane, medrese, konak, hastane gibi çeşitli imarların yapımında görevler üstlenmişlerdir (Negiz,2011:211). Sosyal hizmetlerin yürütülmesinde aktif olarak faaliyetler gerçekleştiren Kadıların da vakıflar ve loncalar gibi topluma yönelik önemli çalışmaları yer almıştır. Osmanlı döneminde Kadılar, sorumlu oldukları kentlerin yerel düzeyde yönetiminden görev almışlardır. Bu dönemde yapılan çalışmalar, günümüzdeki belediyeçilik anlayışından farklı bir yapıda çalışmaktaydı. Kadıların kent yönetiminde aktif olarak çalışmalarının yürütülmesinde subaşı, mimarbaşı gibi devlette görev yapan kişiler tarafından destek sağlanmıştır (Oktay, 2008: 128-129).

Osmanlı devletinde, çalışmalarını yürüten kurumlardan biri Lonca teşkilatı yer almaktaydı. Merkez kuruluşları anlamına gelen ve üyeleri olan bu kurum sosyal ve mali konuda karşılaşılabilecek olumsuz durumları önlemek adına “avarız” adında aidatları almaktaydı. Toplum içerisinde yoksul, eşi olmayan, işsizlik sağlık gibi konularda destek sağlanması adına el birliği ile dayanışma ortamı gerçekleştirilmiştir (Oktay, 2008:133).

Sosyal hizmetlerin gerçekleştirilmesinde katkısı olan Vakıflar, toplumda yer alan bireylerin eğitim, sağlık, mali yardım konusunda destek vermiştir. Bireysel ihtiyaçların giderilmesinde ve güvenliklerinin sağlanması adına oluşabilecek doğal afet sonrası her türlü desteği veren bir kurum olarak kalıcı olmak adına “Avarız Vakıfları” adında Osmanlı devletinin sosyal hizmetlerini gerçekleştirme görevini üstlenmişlerdir (Bayartan, 2008:168).

Osmanlı devletinde ortak bir çalışma yerine gönüllük esasına dayanan sosyal hizmet faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Yapılan faaliyetler tek elden değil, Vakıflar, Loncalar ve Kadıların desteği ile toplumun ihtiyaçları karşılanmıştır.

3.1.1.Tanzimat Dönemi

Osmanlı Döneminde sosyal hizmetlerin yürütülmesi yasa olarak “1854 Şehremaneti” kurumu olarak “belediye” rolüyle görevlerini yerine getirmiştir (Seyitdanlıoğlu, 1996:74 75). Bu kurumun görevleri şehrin yol ve çeşitli alt yapı çalışmalarını yapmak, çarşıda pazarda fiyat kontrolünü takip etmek, vergilerin toplanmasını ve hazineye iletilmesini sağlamıştır (Öztürk, 2002:58).

Tanzimat döneminde toplumun işgücü ve ekonomi ile ilgili sorumluluğu, yönetimi lonca teşkilatı tarafından yönetilmiştir. Bu sayede dönemin esnaf ve çalışanların sosyal adaleti ve güvenceyi koruma noktasında görev almıştır. Bu dönemde oluşturulan yardım sandıkları ile lonca yönetiminde görev yapan kişilerin çalışmama durumlarında ise bu yardım sandığı aracılığı ile destek verilmiştir. Bu sistem ilerideki sosyal sigorta konusunun başlama noktasında adım atılmıştır (Tokol & Alper, 2011:27).

Bu dönemde sanayileşme süreci ile maden işçilerine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan önemli olanı “1869 Maden Kanunu” olarak yer almıştır. Bu kanunla; işçilerin çalışma koşullarını iyileştirme, normal çalışma sürelerinin uzatılmaması, iş kazası sonucu vefat eden çalışanlara yönelik ailelerinin mağduriyetinin önlenmesi adına nakdi yardımda destek verilmesi kararlaştırılmıştır. Oluşabilecek kazaların önlenmesi adına iş güvenliğinin sağlanması için bu konudaki çalışmaların daha fazla arttırılması üzerinde durulmuştur (Tokol & Alper,2011:28).

Tanzimat döneminde siyasal alanda yargı görevini üstlenen o dönem yerel halkın hizmetlerinin gerçekleştirilmesinde yardımcı olan kişiler olarak bilinmektedir. Şehrin yönetiminde devlette çalışan diğer kamu çalışanlarıyla birlikte iletişimin sağlanmasını koordine etme görevi de üstlenmişlerdir. Kadılar bu anlamda şehrin yerel yönetimler düzeyinde belediye başkanı konumunda olmuştur. Kadıların yerel düzeydeki yetkileri aşağıdaki maddelerle ifade edilebilir (Oktay,2008:127-128);

- Pazar alanlarının yerleşim şeklini düzenlemek
- Şehrin alt ve üst yapısının düzenlenmesinde yardımcı olmak
- Esnaf ve pazar yerlerinde fiyat düzenleme kontrolünü gerçekleştirmek
- Toplum içerisindeki sorunların çözümüne odaklanmak
- Toplumun huzurunu bozma ve kurallara uymayan kişileri hukuksal alanda ceza vermek

- Vakıf, lonca teşkilatı ve esnafları kontrol etmek
- Toplumun zaruri gereksinimlerinin karşılanmasında yardımcı olmak

Bu dönemde lonca teşkilatı sosyal hizmetlerin uygulanması noktasında görevlendirilmiştir. Bu kurum toplumda yer alan bakıma muhtaç kimselere yardımda bulunma, işsiz olan kişilerin işe yerleştirilmesi, eşi vefat eden kişilere nakdi yardım yapılması gibi destek veren kurum olarak yer almıştır. Toplumdaki ihtiyaçları karşılamak amacıyla teşkilat ve üyelerinden avarız sandığı adı altında toplanan aidatlar bulunmaktaydı. Bu sayede lonca teşkilatı kendisine üye olan kişilerinde desteğiyle toplumsal dayanışmanın devamlılığının sağlanmasında yardımcı olmuştur (Oktay, 2008:133).

Tanzimat döneminde Avrupa'dan gelen müttefik subayların etkisiyle belediye kurma düşüncesi gerçekleştirilmiştir. Bu dönemde kırım savaşı gerekçesiyle Osmanlıyı ziyaret eden subayların, şehirde yaşayan insanlara yönelik sosyal hizmet alanlarının yetersiz olduğu ve diğer devletlerden geri kaldıklarını ifade etmiştir. Bu konuda devlete yönelik çeşitli tavsiyede bulunulmuştur. Batıdan alınan bu bilgilerle ıslahat çalışmalarına başlanması gerektiği düşüncesi oluşmuştur. 1855 yılında (Zilhicce 1271) Takvim-i Vakiyi gazetesinde İstanbul'a yönelik "Şehremaneti" ismi ile belediye teşkilatı oluşturulmuştur (Nadaroğlu, 1978:318-319).

Tanzimat döneminde Şehremaneti'nin yetkileri (Ortaylı, 2000:134);

- Üst ve alt yapı çalışmalarının gerçekleştirilmesini sağlamak
- Hijyen işlerini takip etmek
- Devlet adına alınan vergileri hazineye göndermek
- Toplumun gereksinimlerini karşılamak
- Esnaf ve diğer işletmeleri denetlemek

Tanzimat döneminde ilk belediye teşkilatı olarak kurulan bu kurum sınırlı yetkileri bulunmaktaydı. Bunun sebebi hükümetin temkinli bir yaklaşım ile hareket etmesiydi (Oktay,2008:136).

Bu dönemde 1857’de kurulan belediye teşkilatı ise “Altıncı Daire-i Belediye” olarak yer almıştır. Avrupa’da yer alan Paris belediyesi modelinden hareket edilmiştir. Altıncı Daire-i Belediye İstanbul bölgesi içerisinde Beyoğlu ve Galata semtlerinden sorumlu bir belediye olarak yer almıştır (Ortaylı, 1974:127).

Tanzimat döneminde ilk İl Özel İdaresi olarak “Vilayet Umumi Meclisi” kurulmuştur. Bu kurum Kanun-i Esasi ile bulunduğu il ve devletin adını temsil etmekteydi. Meclisin üyeleri Vali tarafından belirlenerek bir heyet oluşturulmuştur. Heyetin sosyal ve ekonomi alanlarında halka destek verilmesi konusunda görev verilmiştir. Halkın ihtiyaçlarının karşılanması için hastane, okul ve devlete bağlı kamu yararına fayda sağlayabilecek kuruluşların gerçekleştirilmesi konusunda yetkileri bulunmuştur (Kaştan, 2016:91).

Tanzimat döneminde kurulan belediyeler genellikle sorumlu oldukları toplumun, bulundukları kentin sorunlarıyla ilgilenilmiştir. Sosyal hizmetleri uygulama konusunda yetersiz kaldıkları zamanlar da olmuştur. Bunun nedeni ise yöneticiler tarafından sistemli bir şekilde plan ve programın geliştirilmemesi neden olmuştur (Şengün,2019:58).

Bu dönemde sosyal hizmetlere yönelik oluşturulan kurum ve yasaların olduğu, ancak belediyeye yönelik teşkilatlanma yapısında aksaklıklar olmuştur. Tanzimat döneminde sosyal hizmetlerin uygulanmadığı sonucu çıkarılmamaktadır. Bu konudaki çalışmaların eksik ve yetersiz olduğu görülmektedir (Negiz,2012:212-213).

3.1.2. Cumhuriyet Dönemi

Bu dönemde şehirleşme ve endüstriyel alanın gelişmesi sürecinden sonra “1930 sayılı Belediye Kanunu” ile sosyal alanda yapılan hizmetlerin “belediyelere” kapsamlı bir görev yapma imkanı tanımıştır. Hizmetlerin verimli olarak yeterli mali kaynağa sahip olamadıkları için gerçekleştiremedikleri ve merkezi yönetime yeniden görev sorumluluğun iadesi söz konusu olmuştur (Eryılmaz, 1997:56-57).

Şehirleşme süreci ile 1950 yılları sonrasında halkın yapısında birtakım farklılıkların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu farklılıklar merkezi yönetimlere sosyal problem olarak yansımıştır. Dünyada gelişen Avrupa birliği süreci ve küreselleşmenin de etkisiyle “yönetim ve “yönetişim” tanımlarını ortaya çıkarmıştır. Yerel yönetimin bir kez daha etkili olması gerektiği, yaşanan “liberalleşme” ile özel sektörün de ön plana çıkması

sonucu yapılacak olan faaliyetlerin tam olarak uygulanması yerel yönetimlerin sorumluluğuna bırakılmıştır (Özdemir S. , 2015:155).

Cumhuriyet döneminde belediyeler ile ilgili problemlerden biri imar ile ilgili konular olmuştur. Buna yönelik çalışmalar düzenlenmiştir. İlk olarak “Belediye Vergi ve Resimler Kanunu” yasası çıkarılmıştır. Bir başka yasa ise “Ankara Şehremaneti Kanunu” yer almıştır. Bu kanunun uygulayıcısı olarak “Cemiyet-i Umumiye-i Belediye” tarafından yerine getirileceği hükmü verilmiştir. 1930 yılında ise belediyelerle ilgili başka düzenleme ise 1580 sayılı “Belediye Kanunu” yer almıştır. Bu kanunda yer alan konular ise (Çağdaş, 2011:397);

- Belediyelerin sorumlu olduğu sınırların genişletilmesi
- Merkezi yönetim tarafından belediyelerin kontrol edilmesi
- Belediyeler arası adil bir eşitlik sağlanması

Bu yasa ile belediyelerin hizmet alanlarında sosyal politikaların uygulanması konusunda yetkiler verilmiştir (Güleç, 2014:49).1930 yılında ise sosyal belediyeçilikle ilgili çıkarılan kanun (1580 sayılı Belediye Kanunu);

- Dışarıda doğal afet sonucu zarar gören, kaza geçiren, bayılan, terk edilmiş çocuklara yardım etmek ve korumasını sağlamak (Md.15/18),
- Toplumda çocuklara yönelik parklar, çocuklara ve yetişkinlere yönelik kütüphaneler oluşturmak (Md.15/33),
- Yoksul olan insanların sağlık reçetesi ve hastane masraflarını karşılama (Md.15/57),
- İnsanların daha uygun bütçeye ekmek alacağı belediyeye ait fırınlar oluşturmak (Md.15/65),
- Kimsesi olmayan çocuk ve kadınlara yönelik koruma alanları oluşturmak, işsiz kalan kişilere uygun iş istihdamı gerçekleştirmek (Md.15/48),
- Nakdi yardıma muhtaç olan insanlara muhtacın sandıkları oluşturmak (Md.15/71),
- Engelli bireylere yönelik uygun iş alanları oluşturmak (Md.15/80),
- Sosyal yaşamın kolaylığına uygun olması noktasında ulaşım araçları, kültürel ve sosyal alanlarının oluşturulması (Md.15/78),

Türkiye’de 1946 yılından itibaren çok partili hayata geçilmiştir. Bu süreçte liberalizme dayalı ekonomi politikaları uygulanmaya başlamıştır. Kamusal alandan çok, özel işletmelere doğru bir yönelim izlenmiştir. Avrupa tarzı bir belediyeçilik anlayışından etkilenmeye başlamıştır (Aydın, 2008:102).

Türkiye’de 1950 yılından itibaren ise nüfus oranının artması sonucu şehirlere göç başlamıştır. Bu nedenle sosyal politika uygulamaları belediyeler tarafından şehir alt yapı onarımı konularına ve konut yapımına yoğunlaşmıştır. Ancak belediyeler bütçe yetersizliğinden ve verilen görevleri yerine getirememesi durumu yaşayarak bir süre merkezi yönetim tarafından uygulamaya başlamıştır (Pektaş,2010:11).

1960 yılında ise yaşanan göçün olumsuz etkileri toplum içerisindeki sosyal yaşamın karmaşık hale gelmesine neden olmuştur. Kentlerdeki nüfus oranının artması sonucu belediyeler bu dönem sosyal hizmetlerin uygulanması konusunda zorluk yaşamıştır (Adıgüzel, 2009:105).

3.1.3. Cumhuriyet Sonrası Dönem

1973 ve 1977’li yıllarda “sosyal belediyeçilik” belediyelere tanım olarak ifade edilmesi için yerini almıştır. Avrupa ülkelerinde “yerel refah devleti” ile “refah belediyeçilik” anlamında da kullanılmıştır (Ersöz, 2011:143).

Toplumda yaşanan sosyal alandaki problemlerin çözümü konusunda belediyelerin ulaşma ve problemlerin belirlenmesinin en önemli sebebi yerinden, doğrudan tespit etmeleri ve topluma yakın olmaları yer almaktadır. Şehirleşme sürecinde artan nüfus ile bireylerin ihtiyaçlarının karşılanmasında istek ve taleplerin de etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Bu süreçte belediyeler sosyal hizmetleri belirgin olarak gerçekleştirmeye ve sosyal belediyeçilik anlayışı ile de sivil toplum kuruluşları ve bazı özel kurumlardan da destek alarak faaliyetlerini gerçekleştirme imkânı sağlamıştır (Kesgin, 2012:176)

1984 yılında Büyükşehir Belediyelerinin kurulması ile sunacakları sosyal hizmetler ve kaynaklar açısından donanımlı konuma gelmiştir (Şahinoğlu, 2017:53). Bu sayede 1990’lı yıllarda “sosyal belediyeçilik” anlayışının ilk adımları atılmıştır. Büyükşehir belediyelerinin görev ve sorumluluklarında da yükselme yaşanmıştır. 1994 yılında bu yükselme ile yasal ve mali kaynak açısından da değişim söz konusu olmuştur.

Mahalli seçimlerden sonra yönetime gelen idarecilerin bireysel görüşlere dayalı sosyal hizmet anlayışı yaşanmıştır. Yönetime gelen Refah Partisi İstanbul ve Ankara gibi kentlerdeki büyükşehir belediyelerinin görev yetkileri kendilerine geçmiştir. Bu kentlerde uygulanan sosyal faaliyetler diğer kentlerdeki belediyeler tarafından da örnek olarak yapılmaya başlanmıştır. O dönem sosyal, kültür, eğitim, sağlık alanında da dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetler gerçekleştirilmiştir (Ersöz,2011:144). Bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde etkili durum ise küreselleşmeye dayalı olarak yerel yönetimlerin önemli duruma gelmesi ve şehirlerin birbirine karşı yatırım konusunda rekabet halinde olmalarını sağlamıştır. Toplumda ihtiyaç sahiplerine yönelik belediyeler tarafından meslek edindirme, gelir eşitsizliğini önleme ve buna yönelik şehirlerin “kalkınma projeleri” oluşturarak sosyal hizmet uygulamaları yapılmıştır (Kesgin, 2008:102).

2000’li yıllarda kanunların değiştirilmesi ve kapsam itibari ile yeniliklerin getirilmesiyle “sosyal belediyecilik” değişim göstererek gelişme göstermiştir (Balcılar, 2020, s. 74).2004 yılında ilk kez çıkarılan Büyükşehir Belediye Kanunu ile 2005 yılında 5393 sayılı Belediye Kanunu, “5779 sayılı İl Özel İdareleri” ile kanunlar yeniden şekil olarak düzenleme getirilmiştir. (Şahinoğlu, 2017:85). Sosyal politikalar ve yasalar ile Türkiye’de yapılan sosyal hizmetlerin tamamı belediyelerin yaptığına ve uyguladığına dair kanıya varılmıştır (Toprak & Şataf, 2017: 64). Belediyelerin sosyal belediyecilik anlayışı ile hareket etmesiyle toplumda yer alan muhtaç sahibi kimselere, işsizlik, doğal afetler sonucu oluşan yıkımlar, yaşlı, engelli ve çocuklara yönelik çalışmalar yürütmüştür (Zeybekoğlu, 2011: 122). Yapılan faaliyetler kanunlar ve projeler belediyeler tarafından uygulamıştır. ve yapılan çalışmalar sınırlı bir zaman diliminde gerçekleşmiştir. (Şengün & Akman, 2020:67). Bunun sınırlı bir zaman içerisinde gerçekleştirilmesinin sonucu ile belediyelerin uyguladıkları faaliyetler geçici ve problemlerin çözümünde kalıcı olma durumu sağlanamamıştır. Türkiye’de akademik alanda “sosyal belediyeciliğin” tanımı üzerinde ortak bir görüş olmamıştır (Kesgin, 2016:21).

Bu yüzden akademik alanda tartışmalara sebep olan durum ise tanımın kapsam itibariyle ele alındığı ancak bazı belediyeler tarafından sınırlandırılarak sadece sosyal yardım üzerinde yoğunluk gösterildiği konusunda durulmuştur. Literatürde tanım olarak ortak bir ifade olmasa da yapılan tanımların birbiriyle bağlantılı olduğu şekilde ifade edilmektedir. Bir diğer önemli durum ise sosyal belediyecilik alanında yapılan uygulamaların toplumsal belediyecilik olarak ifade edilmesidir. İki belediyecilik

uygulanma alanlarında, sosyal politikaların yerele uygulanması esas alınmıştır. Ancak anlayış ve çıktıkları süreç birbirinden farklıdır. Toplumcu belediyeçilik tarih açısından 1980 yılı öncesi, sosyal belediyeçilik ise 1980 sonrası uygulanmıştır. Toplumcu belediyeçilik toplumun tamamına yönelik, “emeğin yeniden üretimini” göz önüne alarak sosyalist görüşün hakim olduğu dönemde kendini gösteren ve o görüşe sahip kimseler tarafından uygulanan bir anlayıştır. Sosyal belediyeçilik ise SSCB’nin dağılması sürecinde Neo-liberal politikaların hakim olması sosyalist düşüncenin önüne geçmesi ile önem kazanan bir anlayış olarak yerini almıştır (Bozkurt, 2020: 101-116). Toplum içerisinde bulunan kadınlar, çocuklar, gençler, olarak dezavantajlı gruplara yönelik sosyal hizmet faaliyetleri gerçekleştirilirken (Toprak & Şataf, 2017:65). Toplumcu belediyeçilikte ise uygulanacak olan hizmetlerin halkın tamamına yönelik ve genel istekleri öncelikli durum olmuştur (Yönten & Şimşek, 2016:76).

Belediyeler tarafından uygulanan hizmet giderleri sadece devletin hazinesinden değil, değişim sürecine gidilerek sivil toplum kuruluşları ve özel sektör alanından da faydalanılmıştır (Ersöz, 2011:95). Merkezi yönetimin üstlenmiş olduğu görev sorumluluklar, plan ve projelerin uygulanması konusunda belediyelerin de sorumluluk alabileceği ve klasik belediye hizmetleri ile sınırlı kalmamıştır (Batal, 2015:223).

3.2. SOSYAL BELEDİYEÇİLİĞİN TEMEL İŞLEVLERİ

Sosyal belediyeçilik, sosyal politika uygulamalarıyla işlevini yürüten ve kurumsallık alanında vasıf kazandırılan bir model olarak yer almaktadır. Yapılan faaliyetlerde sosyal politika içerisinde içerik olarak kendini yenileyen, problemlere karşı başa çıkabilme imkanı veren, sorumlu olduğu yerele karşı vakit ayırma olanağı bulmaktadır (Arslan, 2013:34). Belediyeler ise sosyal politika alanlarından yararlanarak çalışma ve uygulamalarına yansıtmaktadır. Sosyal belediyeçiliğin kuramsal anlamda içeriğini ifade eden sosyal politikalar, bu politikaların uygulayıcısı konumunda ise sosyal belediyeçilik sosyal devletin yükümlü olduğu görevlerin gerçekleştirilmesinde katkı sağlamaktadır (Beki, 2008:48). Merkezde yer alan hükümetin, bulunduğu toplumun refahını düşünmek ve buna yönelik sosyal politika çalışmaları hazırlamak ve uygulamak durumundadır. Yerel yönetimler içerisinde toplumun ihtiyaçlarının yakından tespitini

yapan belediyeler ise sosyal politikalar ile işlevselliğini yerine getirmektedir (Arslan, 2013:34).

Toplum adına yapılan çalışmalarda yürütülen sosyal politika hizmetleri ülkelerde farklı uygulanmaktadır. Sebebi ise ülke yönetiminde gerçekleştirilen yerel yönetim anlayışının, sorumlu olunan eyaletlere vakit anlamında geç ya da erken gerçekleştirme durumu yer almaktadır. Bu durum Avrupa ülkelerinde hızlı ilerlerken Türkiye’de gecikmeler yaşanmıştır. Buda birtakım sorunların yaşanmasına neden olmuştur (Arslan, 2013:34).

Sosyal politikalar; belediyelerin sosyal hizmetleri yerine getirme sorumluluğu vermektedir. Hizmetlerin içeriğinde doğal çevre tahribatını engelleme, eğitim, sağlık ve diğer kamu alanlarına yönelik giderler yer almaktadır. İşsizliği önleme ve bu konuda destek sağlanması önem içermektedir. Ayrıca sosyal ve kültür alanlarına yönelik uygulamaların yapılması ihtiyaç olarak görülmektedir. Bu amaçların uygulanması içinde sosyal politikaların içerik olarak bu amaçlara uyumlu oluşturulmasıyla gerçekleşecektir (Arslan, 2013: 34).

Sosyal politikaların sosyal hizmetlere uygun olarak belirlenmesi, sorumlu olunan toplumun ihtiyaçlarına yönelik olarak üretilmesi sosyal belediyeçilik faaliyetlerinin etkili ve verimli şekilde uygulanmasına yardımcı olmaktadır. Sosyal devletin işlevselliğini artırmanın en önemli unsurlarından biri, uygulanacak olan politikaların içerik olarak zengin ve kapsayıcı olması gerekmektedir. Sosyal belediyeçilik belediyeler tarafından gerçekleştirilirken bir yol gösterici olarak sosyal politikalardan yararlanmaktadır. Politikaların kısıtlı ve yetersiz olması durumunda gerçekleştirilmesi gereken faaliyetlerin de sınırlı olmasına neden olmaktadır. Belediyelerin sosyal politikaları özümsemeleri ve pratiğe yansıtmaları halinde halkın beklentilerine kısa zamanda ve verimli şekilde cevap verebilme imkanına sahip olacaklardır.

Sosyal politikaların üreticisi ve tek uygulayıcısı olarak belediyeler tarafından merkezi yönetimin düşünülmesi, sınırlı kaynaklara sahip olunması sosyal alanda uygulanacak olan çalışma ve faaliyetlerin kısa süreli olmasına neden olmaktadır (Toprak & Şataf, 2009:14-15). Bundan dolayı sosyal politika alanında yapılacak olan faaliyetler sınırlı tutularak sadece sosyal yardım anlayışına sahip bir düşünce hakim olmuştur. Yardıma muhtaç insanlara yapılan nakdi ve gıda paketini sosyal belediyeçilikle bir

tutulması, bu düşünceye sahip bir anlayış yanıltıcı ve yanlış olarak ifade edilmektedir. Sosyal faaliyetlerin içerisinde kültür, eğitim, sanat, spor alanları da bulunmaktadır. Bu alanlara yönelik yapılan giderler belediyelerin sosyal politika anlayışına ve iktisadi gelişmişlik düzeyine göre değişim göstermektedir. Bu anlayışın kısıtlı olması yapılan harcamaların da sınırlı olmasına neden olabilmektedir. Belediyelere göre sosyal harcama düşüncesi kültür ve sanat alanına yönelik yapılan harcama olarak yer almaktadır. Sosyal harcama, muhtaç kesime yönelik yapılan nakdi yardımlardır (Şeker, 2011:49). Öncelikli olarak yapılacak olan faaliyetlerin sosyal harcama ve sosyal hizmet olarak anlaşılması ve belirlenmesi gerekmektedir. Çünkü belediyeler tarafından bu iki kavramın anlaşılma durumu kendi birimlerinde yapılan giderler konusunda yanıltıcı bir sınıflandırmaya neden olmaktadır.

Sosyal belediyecilikte, muhtaç olan insanların gereksinimlerinin karşılanması ve böyle bir problemin tamamen çözülmüş olmasını amaç edinmektedir. Problemin çözümünde katkıda bulunan, halkın bulundukları yaşam alanlarının güvenliğini, konforunu sağlamakta ve klasik belediyecilik düşüncesine farklı bir bakış açısının sağlanması konusunda anlayış getirmektedir. Toplumda var olan dezavantajlı gruplar; kadınlar, çocuklar, gençlere yönelik sosyal hizmetler gerçekleştirilmektedir. Aynı zamanda sosyal politikalar üreterek çalışmaların yürütülmesini sağlamaktadır (Bayraktar, 2013:77)

Sosyal hizmet uygulamaları, belediyelerin bu konuya yönelik ağırlıklı olarak çalışma yapmaları ile merkezi yönetim, çoğu uygulamalardan mesafesini koyarak belediyelerin yetki ve görev konusunda sorumlulukların artmasına neden olmuştur. Bu amaçla belediyeler tarafından içerik alanında daha çözüm odaklı politikalar üretmeleri ile sosyal belediyecilik uygulamalarının da etkin rolünü ortaya koymuştur (Kesgin, 2008: 55). Belediyelerin; “sosyal belediyecilik” anlayışı ile hareket etmesi ile sorumlu oldukları şehrin kalkınmasına yönelik yapılan çalışmalar içerisinde “işsizlik, sağlık, eğitim” gibi konuların çözümü ile önemli bir yetkiye sahiptir (Kesgin, 2008:55).

Sosyal belediyeciliğin işlevleri ise şu başlıklar altında sıranabilir.

3.2.1. Rehabilitasyon, Sosyal Kontrol ve Sosyalleştirme

Sosyalleşme içerisinde bulunan kişilerin; mesleki örgüt, aile, okul içerisindeki kişilerle uyum ile hareket etmesi, kişilerden davranış kurallarına aykırı davranmaması

konusunda belediyeler tarafından kontrol etme ve sosyalleştirme konusunda görev üstlenmektedir (Pektaş, 2010:14).Belediyeler tarafından afiş, mahalle geziler, esnaf gezilerinin düzenlenmesi ile önceden oluşabilecek gürültü, kötü koku, ahlak açısından oluşabilecek uygunsuz görüntü gibi durumların bir cezai yaptırımın olduğu, bunun yapılmasındaki amaç ise sosyal kontrolün gerçekleştirilmesi yer almaktadır (Özer, 2015:89).Sosyalleşme sürecinin yaşanacağı ortamın belediyeler tarafından oluşturulması, bu süreçte kontrollü bir şekilde kişilerin sosyalleşmesine imkan veren ve düzenin aktif olarak devamlılığının sağlanması konusunda işlevselliğini yürütmektedir.

3.2.2.Rehberlik Etme, Yönlendirme, Kılavuzluk ve Mobilite Etme

Toplumdaki kişilerin belediyeler tarafından tüketici danışma hizmetlerine yönlendirilmesi, günlük yaşam içerisinde karşılaştıkları ve karşılaşacakları durumlar karşısında oluşabilecek problemlerin çözümü için hangi kurumlar tarafından destek sağlanması konusunda yönlendirme görevini üstlenmektedir (Toprak & Şataf, 2009:16).

3.2.3.Yardım Etme ve Gözetme

Belediyeler sorumlu olduğu kentlerdeki kişilerin ayni ve mali olarak yardım etme, yerlerini doğrudan tespit etme imkanına sahiptir. Muhtaç durumda olanlara gıda, kömür, çocukların eğitimde kullanacağı malzemeler, sağlık durumu iyi olmayan kişilere ilaç temini gibi birçok konuda destek veren ve düzenli olarak yapılan ev ziyaretlerinde de ihtiyaçların yerinden tespiti noktasında görevler yapılmaktadır (Sönmez, 2009:881) (Taşdelen, 2017: 57).

3.2.4.Yatırım Yapma

Belediyelerin sorumlu olduğu kentte yaşayan insanlar arasında mali eşitsizliği giderme, işsizlik gibi problemlerin çözümü için uyguladıkları çalışmalar da yatırım olarak ifade edilebilmektedir. Kentte artan nüfus ile iş konusunda deneyim sahibi olmayan kişilere “yeni kenttaşlar” ismi ile ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda sorumluluğu üstlenen bir yapıdadır (Kesgin, 2016: 171).

Belediyeler kentlerdeki iş istihdamı sorununu kökten kaldırabilecekleri bir çözüm olmasa bile bu konudaki sorunu azaltmaya yönelik işçi ve işveren arasında gerekli sağlıklı ortamın kurulması konusunda yardımcı olmaktadır. İnsanların gıda ihtiyaçlarının karşılanmasında “aşevleri”, eğitim almaları için “bilgi evleri” ve “kültür merkezleri” gibi

yatırım alanları sağlanarak insanların gereksinimleri yerine getirilmektedir (Güler, 2013:46).

3.3.TÜRKİYE’DE SOSYAL BELEDİYECİLİĞİN HUKUKİ DAYANAKLARI

Türkiye’de sosyal belediyeciliğin yasal olarak 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu belirlenmiştir. Belediyecilikle ilgili yapılan çalışmaların kapsamlı olarak ele alındığı yasalar olarak kabul edilmiştir. Sosyal belediyecilikle ilgili yapılan çalışmalar konusunda bu iki yasaya yer verilecektir.

Türkiye’de 2004 yılında yasa olarak yürürlüğe giren 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile belediyelere yönelik sosyal hizmet politikalarını geniş bir şekilde uygulanmasını gerçekleştirmiştir (Aykaç, 2005:203).

Bir diğer yasa ise 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu yürürlüğe girmiştir. Belediyelere yönelik sosyal politikaların uygulanması konusunda önemli yetkiler verilmiştir. Bu yetkiler içerisinde bireylere yönelik sosyal hizmet çalışmaları yer almaktadır. Maddi yardım, iş istihdamı sağlama, sanat ve kültür alanlarına yönlendirme, konut desteği ve sosyal gereksinimlerinin giderilmesine yönelik çalışmaların uygulanması üzerine yer almıştır (Fidan, 2006:91).

3.4.1.5393 Sayılı Kanun’a Göre Sosyal Belediyecilik

Belediyelerin; toplumun bütün gereksinimlerinin karşılanmasın konusunda bu kanun ile görevlendirilerek sorumluluk verilmiştir. Belediyelerin uygulayacakları hizmetler konusunda toplumun özellikle ortak gereksinimlerinin karşılanması, tüm çabanın gösterilmesi önemle vurgulanmıştır. Kanunda sosyal belediyeciliğin zemininin oturtulmasına yönelik ifadeler bulunmaktadır. Belediye başkanı ve sorumlu olduğu toplumla ilgili 38. Madde de insanların refah seviyesinin yüksek olması, sağlıklı, huzurlu ve mutlulukları için gerekli düzeni korumak konusunda görevler yer almaktadır (Maden, 2012: 44).

Kanunun 13.maddesinde yer alan belediyenin sorumlu olduğu sınırlar içerisindeki toplumun alınacak karar ve uygulamalardan haberdar olma, yapılacak her türlü hizmetlerden bilgisi olması ve bu çalışmalara aktif olarak katılma imkânının yer alması aynı

zamanda ihtiyaçların karşılanması konusunda destek olma gibi uygulamaların bireyin onurunu kırmadan gerçekleştirilmesi konusunda mecburiliği bulunmaktadır. Kanunun 14. Maddesinde ise belediyelerin yetki ve görevlerinde yapılması konusunda yer alan hizmetler, sanat, sosyal yardım, mesleki beceri kazandırma nikah kıyma gibi uygulamaların hayata geçirilmesi konusunda yer almıştır. Aynı zamanda sorumlu oldukları beldelerin nüfusu olarak 5000’ni geçen yerlerde belediye ve büyükşehir belediyeleri tarafından dezavantajlı gruplara yönelik barınma ve sığınma evlerini kurabileceklerdir (Ateş, 2009:91).

Kanunun 14. Maddesinde yer alan “ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi” ifadesine yer verilerek belediyelerin işsizlere yönelik yetkilendirilmesi üzerinde durulmuştur. Belediyelerin bu probleme yönelik czmleri ise sorumlu olduğu şehrin iktisadi ve ticari gibi alanları da calışmalar ile verimliliğini artırarak ilerlemesi önemli rol oynamaktadır. Bu alana yönelik geliştirilen plan ve projelerle problemin büyük bir kısmı czme ulaşabilmektedir. rnek verilecek olursa “İşKUR” gibi önemli kuruluşlarla ortak bir şekilde hareket edilmesi, işçi ve işveren arasındaki uygun bir iletişim ortamının gerçekleşmesiyle var olan sorunun da ortadan kalkmasına yardımcı olmaktadır (Can, 2006:19).

Belediyelere verilen bir diğer görev ise kamu kurumlarına ait okulların inşaat ve diğer malzemelerinin karşılanması, sağlıkla ilgili kurumlar ve tesislerin açılması, doğa ve tarihi dokuların korunması, şehirlerarası ve yurtdışında yapılan ve yapılacak olan spor yarışmalarında dereceye giren bireylere yönelik ödüllendirme gibi sorumluluklar yer almaktadır (Sönmez, 2009:63).

Belediyelerin yapacakları calışmalar uygulamaya başlarken ilk önem verilecek konu mali kaynakların yeterliliği ve faaliyetleri gerçekleştirirken gereken özeni ve titizliğe dikkat etmesi söz konusudur. Toplumda yer alan bireylerin ihtiyaçlarının konum olarak yakın mesafe ve doğru bir davranışla karşılanması önemlidir. Dezavantajlı gruplara yönelik yapılan desteklerin de bireylerin sağlık durumları göz önünde bulundurularak görevlerini yerine getirme yükümlülüğündedir (Ulusoy & Akdemir, 2001: 239).

5393 sayılı Belediye Kanunun 77. maddesinde belediyeler ile gönüllülük esasına dayalı olarak sivil toplum kuruluşlarıyla ortak bir şekilde hareket edilebileceği konusunda ifadeler yer verilmektedir. Belediye tarafından dezavantajlı gruplar olarak nitelendirilen bireylere yönelik çalışmaların yürütülmesinde etkililiği artırmak sebebiyle gönüllü olarak destek veren kurumlar ile çalışmalar uygulanmaktadır.

Sosyal belediyecilik faaliyetleri ve belediyelerin sorumlu olduğu yetkiler sadece bu kanunla belirlenmemiştir. Olağanüstü durumlarda alınan kararlar, uluslararası sözleşmeler ile de belediyenin yapacağı görevlerin neler olduğu belirtilmektedir (Beki, 2008:46).

3.4.2.5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda Büyükşehir Belediyesinin Görevleri

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda temel hedef, yürütülen çalışmaların verimli, planlı ve düzenli bir şekilde uygulanmasını ve görevlerin bu şekilde belirlenmesini gerçekleştirmektir. Türkiye de 1990'lı yıllarda sosyal belediyecilik alanında yapılan faaliyetler büyükşehir belediyeleri tarafından üzerine odaklanılmış ve çalışmalar yapılmıştır. İlk olarak yapılan çalışmalar sosyal hizmet ve kültür konularından ilerletilerek toplumda yer alan dezavantajlı gruplara yönelik mali destek ve sosyal faaliyetler olarak yer almıştır. 5216 sayılı Kanun ile büyükşehir belediyelerinin görevleri genişletilerek uygulanacak olan sosyal hizmetler büyüme yaşanmıştır (Güloğlu & Es, 2008:268).

5216 sayılı Kanun 2004 yılında yasalaşması ile toplumda yer alan dezavantajlı gruplara yönelik kültürel ve sosyal alanda yapılması amacı ile “mesleki beceri kursları”, “sosyal tesisler” açmak ve bunları faaliyete geçirme konusunda yasalaştırılmıştır. Açılan bu kurslar ile dezavantajlı grupların mesleki alanda gelişimleri ve sosyal yaşamda aktif bireyler olmaları açısından katkı sağlama konusunda yardımcı olmaktadır (Hekimoğlu, 2019:40).

Kanun 18. Maddesine göre ihtiyaç sahibi insanlar için büyükşehir belediye başkanı tarafından yardım için bütçe ayırmak ve engelli bireyler içinde yapılacak olan hizmetler için sağlık merkezi kurması konusunda görevlendirilmiştir. Yasa ile engellilerin sosyal hayatlarını rahat idame ettirmeleri için bu merkezlerde mesleki eğitim ve

danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Yasanın 24.maddesinde ise; engelli, ailesi olmayan birey ve yoksullara yönelik maaş desteği sağlanmıştır (Ateş, 2009: 92).

3.4. TÜRKİYE’DE SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI

Türkiye’de sosyal belediyecilik uygulamaları 1980’lerden itibaren sosyal yardımlarla yapılmaya başlanmıştır. Zamanla yapılan çalışmalar, sosyal, ekonomi ve kültürel alanlara doğru gelişme göstermiştir. 2000’li yıllarda ilk kez kanunlarla güvence altına alınarak belediyelerin sorumluluğu altında yürütülmüştür. Yapılan uygulamaların içeriğinde insanların sosyal, ekonomik, psikolojik durumları göz önünde bulundurularak buna yönelik faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Uygulamaların kalıcı olması adına insanların görüş ve istekleri değerlendirilmiştir. Etkili ve devamlı olarak sosyal belediyecilik anlayışının geliştirilmesi için belediyeler tarafından projeler gerçekleştirilmiştir. 5216 sayılı belediye kanununda kadınlara yönelik meslek edindirme kursları açılarak, eğitim sosyal ve ekonomi alanında birçok katkı sunma amaçlanmıştır. Burada çeşitli sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ile dayanışma içerisinde bulunularak kadınların sosyal hayatta katılımları sağlanmıştır. Psikolojik anlamda sağlıklı bireyler olması adına destek verilmiştir. Sosyal ve kültürel alanda yapılan uygulamaların kalıcı olması adına sosyal tesisler ve eğitim merkezleri kurulmuştur. 5393 sayılı belediye kanunda ise kadınların maruz kaldığı istismar ve maddi imkansızlıklar nedeni ile yaşanan mağduriyetin giderilmesi için belediyeler tarafından sığınma evleri kurulmuştur.

3.5.1.Kadınlara Yönelik Sosyal Belediyecilik Uygulamaları

Türkiye’de yasa olarak 1982 Anayasasının 41. Maddesine göre sosyal devlet anlayışı üzerinde durularak kadınların ve çocukların can güvenliği korunması açısından yasa olarak güvence altına alınmak istenmiştir. Büyük Şehir Belediyelerinin öncelik olarak kadın ve çocuklara yönelik faaliyetlere odaklanarak; eğitim, kültür, sosyal ve ekonomik anlamda hizmetlere öncelik verdiği, 5216 sayılı belediye kanunun 7. Maddesinde de belirtilmiştir. Kadın ve çocukları korunmasına yönelik, 5393 belediye kanunun 14. Maddesine göre kadın ve çocukların kalabileceği sığınma evlerinin belediyeler tarafından yetkilendirilerek açılmasına karar verilmiştir.

Hükümetin yerel yönetimler içerisinde kadınlara yönelik çalışmalar yapması yerelin güçlenmesine, kadınların bulunduğu ve sorumlu olduğu aile yapısının da hayat

standartlarını önemli ölçüde olumlu anlamda etkileyecektir. Burada yapılacak olan faaliyetler “kadına şiddeti” ilk olarak ortadan kaldırma amacı ile yapılmasıdır. Türkiye de bu konuda yapılan çalışmalar “merkezi yönetim” tarafından yürütüldüğü düşüncesi vardır. Merkezden ele alınan birim ise Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın ise “Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü” (KSGM) tarafından çalışmaları yürüten ve yetkilere sahip olan birim olarak yer almaktadır. “2006/17 Başbakanlık Genelgesinde” bu konuya yönelik yapılan çalışmaların belediyeler ve sivil toplum kuruluşlarıyla dayanışma halinde yürütülmesi ile ilgili kaniya varılmıştır (KSGM, 2012:23).

Kadınlara yönelik “kadın lokallerinin” açılması ile ev kadınları ve çalışan kadınlar için vakitlerini verimli geçirecekleri sosyal ortamların oluşturulması hedeflenmiştir. Öğrenciler ve ev kadınları içinde aynı ortamın sağlanması ile bireysel gereksinimlerinin de giderilmesi imkanı da sağlanmıştır (Özsoy & Sipahi, 2016:72).

Kadınların aktif olarak eğitim görecekları “meslek edindirme kursları” kurulmasına yönelik “5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi” kanununda bu görevleri yerine getirmesi konusunda ilgili madde yer almaktadır (5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu:md.7).

3.5.2.Çocuklara Yönelik Sosyal Belediyecilik Uygulamaları

Çocuklarla ilgili, çeşitli problemlere yönelik çözümler üretilmesi için yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının ortak çözüm için bir araya gelerek ruhsal ve yasal olarak korunmasına yönelik koruma merkezleri açılmıştır. Çocuklara sosyal aktivite alanları oluşturulmuştur. Derslerinde başarılı olan öğrencilere hediyeler verilmiştir (Göktürk, 2008:237- 255).

Belediyelerin çocuklarla ilgili faaliyetleri şu şekilde sıralanabilir;

- Çocukların fiziki ve ruhsal anlamda gelişimlerini takip etmek ve geliştirmek
- Çocuklara yönelik tacizleri önlemek
- Çocukların kültürel alanda gelişimini sağlamak adına “tiyatro, kitap okuma sinema” gibi organizasyonlara katılımını sağlamak
- Çocukların gelişimi için uygun besinler tedarik etmeye yönelik hizmetler üzerine çalışmalar ortaya koymak

- Çocukların bedensel gelişimine uygun spor alanlarına yönlendirmek (Ezer, 2018: 35-36)

Belediyelerin sorumlu oldukları toplum içerisinde yer alan çocukların kendilerini ifade etme, fikirlerini sunacakları ve tartışacakları bir ortam sağlama, yaşadığı şehrin gelişimine yönelik düşünceler belirtme ve doğaya yönelik sorunların farkında olma ve bu bilinçle hareket eden çocuklara yönelik “çocuk meclisleri” ile sosyal hizmetlerin uygulanması olarak ifade edilebilir (Yıldırım & Göktürk, 2008:250).

3.5.3.Gençlere Yönelik Uygulamalar

Gençlere yönelik 1982 Anayasasının 58.maddesinde hakların korunmasına yönelik önlemler alınmıştır. Büyükşehir belediyesi ve belediyelere yönelik bazı yetkiler verilmiştir. Bu yetkiler ise; gençlerin sosyal, kültürel ve eğitim hayatlarına yönelik çalışmalar yapma, sosyalleşmeleri için uygun ortamlar hazırlama, suç ve suça teşvik edici ortamlar ve bireylerden uzak durmalarını sağlamaktır. Bunların yapılmasının nedeni artan nüfus ile sosyal ortamlarda karmaşanın hakim olması, internet kullanımının artması ile belediyeler tarafından sosyal hizmet faaliyetlerinin yürütülmesi konusunda yapılması gereken bir görev olarak bakılmıştır (Altun, 2018:54).

Gençlere yönelik “gençlik merkezlerinin” belediyeler tarafından kurulması yapılacak olan uygulamalarda en öncelikli durumdadır. Bu sayede gençlerin ilgi duydukları alanda başarı elde ederek, bireysel hayatlarında toplum içerisinde de var olduklarını hissederek aidiyetlik duyguları gelişmiş olacaktır. Bu amaçla kurulan tesislerin şehrin tamamında yer alması yapılacak sosyal hizmet çalışmalarında yer almalıdır. Gençlerin kötü alışkanlıklar edinmesinin önüne geçmek ve sosyal yaşam içerisinde uyum sağlama konusunda belediyelerin bu düşüncayı benimsemeleri ve uygulamaları gerekmektedir (Uslu H. , 2011: 88-89).

Belediyelerin “sosyal belediyecilik” anlayışı ile hareket etmesi, bu alanla ilgili yapılacak hizmetler içerisinde gençlere yönelik eğitimler konusunda burs imkanı sağlamak, sosyalleşebilecekleri ve bireysel kazanım sağlayacakları sanat etkinlikleri ile ilgilenmelerini buna yönelik faaliyetler gerçekleştirmek, eğitim, kültür, spor gibi alanlara yönlendirmek gibi uygulamalar yer alabilmektedir (Yelboğa, 2017: 430).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.SOSYAL BELEDİyecİLİK: KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

3.1.KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Osmanlı döneminde belediyenin üstlendiği görevler vakıflar tarafından yapılmaya başlanmıştır. O dönemde ‘Şeriye Sicilleri’ adı altında vakıflar tarafından sorumluluğu altında olan yapıların onarımı konusundaki çalışmalar, Şeriye Sicillerinde kaydedilirdi. Konya’da yapılan bütün alt yapı çalışmalarını bu sayede sistematik ve düzenli şekilde inceleme kolaylığı sağlamıştır. Konya Belediyesinin kuruluşu 1830-1839 yıllarında Aşık Şem-i ile başlanıldığı ifade edilmektedir. II. Mahmut döneminde padişah tarafından verilen bu görev Şemin’in vefatına kadar devam etmiştir (Doğan & Yaşar, 2020: 2)

Konya’nın tarihi olarak belediye teşkilatı yapılanmasının Vilayet Nizamnamesinden üç yıllık sürecin sonrasında bilgilere ulaşılmıştır. 1877 ‘Dersaadet Belediye Kanunu’ belediyelere verilen görev hukuki alanda belirgin duruma getirilmiştir. Bu kanun ile belediyedeki meclis üyeleri ve belediye başkanı hükümet tarafından seçilerek göreve getirilmiştir. Bir diğer önemli konu ise gizli oy ve tek dereceli seçim uygulaması getirilmiştir. Belediye başkanının atama durumu ise 1914’te yenilenerek ‘Erbabı İktidardan Bir Zatın Tahin Edilmesi’ ifadesiyle değişim sürecine gidilmiştir. (Doğan & Yaşar, 2020: 3)

Konya Belediyesi 1927 ve 1930’lu dönemde itfaiye teşkilatı kurmuştur. Uygulanan hizmet ve çalışmalar konusunda ‘501 Belediye arasından 94. Sırada yerini almıştır.’ 1926 da belediyenin uyguladığı otobüs, elektrikli su gibi hizmetler “7 Mayıs 1946 da” Konya

Elektrik AŞ. 'ye verilmiştir. Bu dönemde ilk özel hastane kurulmuştur. Toplu taşımaya geçilerek ilçeler arasında ulaşım desteği sağlanmıştır (Doğan & Yaşar, 2020:5).

1950'li dönemlerde şehir alt yapı çalışmaları hızlandırılmıştır. Bu duruma örnek ise ulaşım kolaylığının sağlanması ile asfalt çalışmalarına daha çok yoğunluk gösterilmiştir. 1961 anayasası ile mahalli idarelere kanuni açıdan düzenlemeler getirilmiştir. Bu süreçte de Konya Belediyesinin sorumluluğu altında bulunan, mahalle sayısı artırılmıştır. Belediye binasının yapımı gerçekleştirilmiştir. Belediye Başkanı seçimleri ise temsil esasına göre doğrudan, nispi ve serbest şekilde seçilmesi konusunda yenilik sağlanmıştır (Doğan & Yaşar, 2020: 6).

1981 yılında 300.000'ni geçen nüfusun 2561 sayılı kanun ile büyükşehir çevresinde yer alan belediye ve köylerin birleştirilmesi gerçekleştirilmiştir. Bu sayede belediye sayısında bir düşüş görülmüştür. Bu hükmün verilmesindeki neden ise nüfusun artması ile gerçekleşen şehirleşmenin hızlı bir şekilde artması sonucu yaşanan alt yapının yetersizliği olarak ifade edilmektedir (Doğan & Yaşar, 2020:7).

Konya Belediyesi “20.06.1987 tarihinde 3399 sayılı kanun ile Büyükşehir” unvanını almıştır. Şehir altyapı çalışmalarının yanında aynı zamanda kültürel alanda da çalışmalar yapılmıştır. Belediyenin kendi bünyesinde yayınladığı kitaplar ile 1997’de “Türkiye Yazarlar Birliği’nce Kamu Kurum Yayıncılığı” dalında ödül almıştır. “Ramazan Etkinlikleri, Âşıklar Bayramı, Çocuk Şenlikleri, Mevlana’yı Anma” programları gibi kültür-sanat alanındaki uygulamalar yapılmaya başlanmıştır. Günümüze kadar yapılan bu etkinlikler devam ettirilmektedir (Doğan & Yaşar, 2020: 7-8).

Konya Büyükşehir Belediyesi sosyal ve kültürel alanda yapmış olduğu faaliyetleri devam ettirerek “Dünya Tarihi Kentler Birliğinin” yapmış olduğu toplantı Konya’da gerçekleştirilmiştir. KOMERK adı altında toplumdaki bireylerin mesleki alanda beceri kazanmalarına yönelik kursların açılmasına öncülük ederek, 100’den fazla mesleki alanların oluşturulmasına katkıda bulunarak sınır ötesine uygulamış oldukları faaliyetleri taşımıştır. Buralar; Bosna- Hersek, Kalkandelen, Makedonya, Gostivar, İspanya’ya da aktarılması sağlanmıştır (Doğan & Yaşar, 2020: 8).

6360 sayılı kanun ile 2014 yılından beri Konya Büyükşehir Belediyesi'nin sınırları içerisinde yer alan köyler mahalle, belde belediyeleri ise bağlı oldukları ilçenin belediyesi bünyesine katılmışlardır (Doğan & Yaşar, 2020: 8).

3.2. KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KALKINMA AMAÇLARI (2021-2024)

3.2.1.Eğitimin Teşvik Edilmesi

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından eğitimin ilk olarak gerçekleştirildiği yerler; halk eğitimi, milli eğitim müdürlüğü, belediyenin bünyesinde çalışan personel eğitimi şeklinde başlamıştır. Belediyede çalışan personelin departmana göre eğitim desteği verilmektedir. Bunlar; halkla ilişkiler ve iletişim eğitimi, görgü ve nezaket kuralları, mühendislere yönelik oryantasyon eğitimi, sürücülere yönelik uyum ve geliştirme eğitimi verilmektedir. Buradaki amaç çalışan personelin bulunduğu departmanda verimli bir iş saatini gerçekleştirme psikolojik ve beden sağlığının önemi üzerinde durularak sağlıklı birey ve çalışma ortamını gerçekleştirmektedir (Küçüktığı, 2021: 23).

Bir diğer eğitim verilen bireyler; çocuklar, gençler olarak yer almaktadır. Koordineli bir çalışma ortamının sağlanması adına yapılacak olan etkinlikler ve eğitimlerin verimli geçmesi için Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı kurulmuştur. Buradaki temel amaçlar; Konya il sınırları içerisinde ikâmet eden her yaştan bireylerin eğitim alabileceği merkezler oluşturmak, örgün eğitimden devam edemeyen bireylere yönelik kolaylık sağlamak, eğitimin her yaşta devam edilmesi ve ömür boyu süreklilik göstermesi bilincini yaymak, eğitim konusundaki yeni düşüncelerin pratiğe dökülmesi ve bu alanda yapılacak olan üretimin gerçekleştirilmesine imkan vermek yer almaktadır. Çalışmaların bilimsellik, akılcılık, katılımcılık ve devamlılığını sağlanması ön plandadır (Küçüktığı, 2021:23).

Büyükşehir Belediyesi, Eğitim Şube Müdürlüğü ve Daire Başkanlığı ile ortak bir şekilde hareket ederek eğitim alanında amaçlanan uygulamaların hayata geçirilmesi konusunda organize şekilde hareket etmektedir. Meslek edindirme kursları olarak merkezde 26, ilçelerde 20 olmak üzere eğitimin verileceği toplam 46 merkez yer almaktadır. Aile Sanat Eğitim Merkezi , Konya ili ve çevresindeki ilçeler dahil toplam 69

eğitim yerleri bulunmaktadır. Bu merkezlerde toplam 450 branşta farklı eğitimler yapılmaktadır (Küçükıııııı, 2021:24).

3.2.3.Komek

Büyükşehir Belediyesi'nin eğitim alanında yaptığı çalışma merkezlerinin (KOMEK) olarak ifade edilmektedir. Bu eğitim merkezlerinin kurulmasındaki amaç ülkenin sosyo-ekonomik durumuna katkıda bulunmak, kadınların mesleki alanda beceri sahibi olmalarını gerçekleştirmektir. Konya ili ve ilçelerinde aktif çalışmalar yürüten bu merkezler; dikiş nakış, ebru sanatı, bilgisayar eğitimi ve yabancı dil olmak üzere birden fazla farklı branşlar yer almaktadır. Eğitim sonrası alınan belgelerle bireyler ekonomi alanında işyeri açarak kendi kazanımlarını gerçekleştirmektedir (Küçükıııııı, 2021:24).

Komekle birlikte eğitim faaliyetlerine 2015'te başlayan Aile ve Sanat Eğitim Merkezleri yerini alarak eğitim faaliyetlerine devam etmektedir. Bu merkezlerde sadece kadınların eğitim alması ve sosyalleşebilecekleri ortamlar sağlanmaktadır (Küçükıııııı, 2021:25)

Eğitim alanında çalışmalar gerçekleştiren, mesleki eğitim merkezleri sadece il merkezinde değil bakan şehirlerinde de verilmektedir. Bunlar; el sanatları, ahşap boyama, hediyelik eşya yapımı gibi eğitimler verilmektedir.

3.2.4.Bilgihane

Bilgi haneler Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından 2015 yılında "Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı" tarafından açılmıştır. Verilen eğitimler ise Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından yürütölmektedir. Bilgi hanelerin kurulmasındaki temel amaç; ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin öğrenim hayatlarında verilen eğitimlere katkı sunması ve başarılı olmaları, aynı zamanda değerlerine sahip çıkan bilinçli bireyler olmaları konusunda destek verilmektedir (Küçükıııııı, 2021:26)

Bilgi haneler ismini Aliye İzzetbegoviç'ten almıştır. Bu ismin verilmesinin nedeni; maddi ve manevi olarak Boşnak liderin rol modeliği etrafında örnekler alınarak çocuklara yönelik eğitimler verilmesi amaçlanmaktadır (Küçükıııııı, 2021:26).

Kız çocuklarına bilge hanım, erkek çocuklarına ise bilge han düşüncesiyle eğitimler verilmektedir. Değerlerine sahip çıkan donanımlı bireyler olarak yaşamlarına devam ettirilmesi konusunda destek sağlanmaktadır. Bu kurumlar Gençlik ve Spor

Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'nın sorumluluğu altında eğitimler verilmektedir (Küçükıııııı, 2021:26).

Bilgi hanelere verilen bir diğer isim ise Konya'nın önemli isimlerinden biri olan Mimar Ali Ulvi Korucu Konya halkı tarafından edebiyat alanında davranışsal olarak ahlaklı birey olarak bilinen bir şahıstır. Konya da büyüyen çocukların da örnek alınması gereken değerler üzerinden yetiştirilmesi konusunda görüş belirtilmektedir. Formel eğitimlerin dışında değişime, gelişime önem veren teknolojik imkanlara sahip, merak eden ve sorgulayan, saygı ve sevgi çerçevesinde kültürel değerlerini öğrenen bir nesil yetiştirilmesi bu eğitim merkezlerinin amaçları arasında sıralanmaktadır (Küçükıııııı, 2021:26).

Bilgi hanelerde 30 eğitimci bulunmaktadır. Temel dersler olarak Matematik, Türkçe, İngilizce, Tarih gibi dersler verilmektedir. Verilen temel derslerin yanında sanat ve kültürel alanlarda da destek amacı ile kültürel yerlere gezi düzenlenmesi, spor ve sanatla ilgili aktivitelerle verimli bir zaman geçirmelerine destek verilmektedir. Burada eğitim gören öğrencilere ilçelerin doğal güzelliklerine götürülerek eğitim kampları düzenlenmektedir. Konya Büyükşehir Belediyesinin kurmuş olduğu eğitim merkezlerinde görev alan öğretmenler de "İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Halk Eğitim Müdürlerinden yetkilendirilmektedir. (Küçükıııııı, 2021:27)

3.2.5.Bilim Merkezi

Konya da kurulan bilim merkezi, çocuk ve gençlerin bilimle ilgili konularda bilgisini geliştirmek bu alandan yeni fikirler ortaya çıkarılması adına kurulmuştur. Konya Büyükşehir Belediyesi ve TÜBİTAK ile ortak hareket edilmektedir. Türkiye de çocuklar ve gençler adına açılan ilk merkez olarak da yer almaktadır (Küçükıııııı, 2021: 28).

Türkiye de ilk bilim merkezi olarak Konya'nın seçilmesindeki neden; Belediye'nin yerel yönetim kurumları, üniversiteler, sanayi ticaret odaları ile ortak hareket etme ve dayanışma ile faaliyetler gerçekleştirilmesidir. Bir başka neden ise Konya'da kurulması yönünde talep ve isteklerin olması ile bilim merkezi açılmıştır. TÜBİTAK'ın öncülüğünde 4003 program kodlu çağrısı itibariyle, Konya Büyükşehir

Belediyesi işbirliği içerisinde bulunduğu kurumlarla 2014 yılı Nisan ayında faaliyetlere başlamıştır (Küçüktağılı, 2021: 28).

Bilim merkezi farklı yaş gruplarını uygulamış oldukları etkinliklerle buluşturmaktadır. Merkezin içerisinde “yeni ufuklar, bilimin sultanları, dünyamız, evrenimiz, cern sergisi afad farkındalık sergisi” gibi etkinlikleri insanların keşfetmesini gerçekleştirmektedir (Küçüktağılı, 2021:28).

Bilim merkezine gelen bireylerin yaşamlarını devam ettirirken, bilimin hayatlarına etkilerinin gösterilmesi farkındalık olması amacı ile çeşitli eğitim günleri oluşturulmaktadır. Merkezin içerisinde “Robotik Atölye, Tasarım Atölyesi, Teknoloji Laboratuvarı, Yaşam Laboratuvarı, Küçük kaşifler gibi atölye” ve laboratuvarlar yer almaktadır. Sergi alanlarında ise “Temel adımlar, Laboratuvarı, Astrosanat atölyeleri; Robot Arana, Aziz Sancar Laboratuvarı gibi atölyeler bulunmaktadır (Küçüktağılı, 2021: 28).

Konya’da Bilim Merkezinde gerçekleştirilen etkinliklerin yanı sıra Türkiye’de düzenlenen astronomi, Matematik festivali ve uzay gözlemleri gibi etkinliklerin gerçekleştirilmesinde ev sahipli yapmaktadır. Bilim merkezinde çalışan personel 93 kişi olarak belirlenmiştir. Bunlardan 41 kişi gönüllü olarak, 20’si teknik personel, 32’si ise uzman personel olarak görevlendirilmiştir (Küçüktağılı, 2021: 29).

3.2.6. Gençlik Merkezi

Konya Büyükşehir Belediyesi’nin sorumluluğu altında bulunan, Selçuk Üniversitesi kampüsünün karşısında yer alan Bosna Hersek Mahallesi konum olarak bulunmaktadır. Gençlik Merkezi’nin içerisinde müzik atölyesi, etüt salonu, spor salonu, okçuluk salonu, güzel sanatlar atölyesi, sinema salonları ve kafeteryalar bulunmaktadır. Aylık olarak 30 bin gencin zamanını verimli bir şekilde geçireceği ortamlar sağlanmıştır. Konum olarak üniversite kampüsüne yakın olması göz önünde bulundurularak öğrencilerin de faydalanması noktasında imkan sağlanmaktadır. Öğrencilerin sosyal yaşamlarına katkıda bulunulması adına güzel sanatlar alanında beceri kazanmaları adına gitar, ney, keman, bağlama, dersleri verilmektedir. Dil gelişiminin önemine dikkat çekilerek, Osmanlıca, İngilizce ve Diksiyon dersleri verilmektedir. Teknoloji adına verilen Sosyal Medya Faaliyetleri, Fotoğrafçılık ve Photoshop, Mobil Uygulamalar

konusunda donanımlı öğrenciler olması adına uygulamalar gerçekleştirilmektedir (Küçükıııııı, 2021: 29).

Gençlere yönelik uygulanan program ve derslerdeki amaç ise; psikolojik olarak sağlıklı bireyler yetiştirilmesine dikkat çekilmektedir. Ücretsiz olarak Psikolojik ve Danışmanlık Hizmetleri verilerek, gençlere yönelik destek sağlanmaktadır (Küçükıııııı, 2021:30).

Gençlik Merkezinin kurulmasındaki temel amaç; gençlerin eğitim, sosyal, kültürel ve psikolojik alanda yalnız olmadıklarını, geleceğe yönelik karar verebilen, karşılaşılan problemlere yönelik akılcı ve pratik yaklaşabilen, kişilik haklarına saygılı bireyler olma konusunda yardımcı olmayı ve bu konuda yapılan çalışmaların, uygulamaların devamlılığını sağlama noktasında hizmetler sunmaktadır. Gençlerin zararlı madde alışkanlığı ve akran zorbalığının önüne geçilmesi adına farkındalık oluşturularak bu konularla ilgili seminerler yapılmaktadır. Maddi konuda muhtaç olan öğrenciler ve diğer gençlerin de ücretsiz olarak kıyafetlerini temizleme imkanı verilmektedir (Küçükıııııı, 2021: 30).

Gençlik Merkezinde gerçekleştirilen bir diğer önemli konu ise 2011 yılından beri Avrupa Birliği projeleriyle işbirliği içerisinde bulunarak Türkiye'deki gençlerin ve Konya'da ikamet eden öğrencilere yönelik eğitimler verilmektedir. Verilen eğitimlerde Avrupa Birliği'nin sunmuş oldukları imkanlar konusunda bilgilendirilerek proje hazırlama kampları ve Proje Döngüsü Eğitimleri ile gençlerin bu alanlardan faydalanabilmesi noktasında yardımcı olmaktadır. Merkeze katılan öğrencilerin 29 Ülkede bin gence yönelik uluslararası projelerde katılımı sağlanmıştır. Aynı zamanda 25 farklı ülkede bulunan Konya'da gerçekleştirilen 500 gencinde birçok projeye de katılma imkanı sağlamıştır (Küçükıııııı, 2021:30).

Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı tarafından oluşturulan Gençlik Merkezleri, 2011 yılından itibaren 400'den fazla üniversite öğrencisinin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmektedir. Gençlik Merkezinde 1 Başkan, 1 Başkan Vekili, 9 Komisyon ve 5 divan üyesinden oluşmaktadır. Bulunan Komisyon birimleri ise çevre-kent, Sosyal Dayanışma Yardımlaşma, Eğitim Öğrenci, Bilim- Teknoloji Komisyonu bulunmaktadır (Küçükıııııı, 2021: 31).

3.2.7.Medeniyet Okulu

Değerler eğitimi projesi olarak gerçekleştirilen eğitim projesi Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından çocuk ve gençlerin yaşam kalitelerinin artırılması, saygılı, iyi, başarılı bireyler olmaları yönünde amaç edinen bir program olarak yer almaktadır. 2014 yılında kurulan medeniyet okulları faaliyetlerine devam etmektedir (Küçüktığı, 2021:31).

Konya’da aktif olarak uygulanan projede; sınıf tiyatroları oluşturularak gösteriler düzenlenmektedir. Bu sayede gösteri ve değerler eğitimi sentezlenerek, projenin amacını da desteklemektedir. Konya merkezde genele yayılan medeniyet okulları 4. ve 5. Sınıf öğrencilerine yönelik uygulanmaktadır. Dergi ve sergilenen tiyatro gösterilerinde aylık olarak farklı değerler konu edinilmektedir. Bu değerler Hacı Bektaş Veli’nin Barışık Değeri, Kutalmışoğlu Süleyman Şahın cesaret değeri çocuklara öğretilmektedir. Saygılı, hoşgörülü, akılcı, sabırlı, nezaketli, yardımseverlik konuları üzerinde dergi içeriğinde ve gösterilerde de yansıtılmaktadır (Küçüktığı, 2021:31).

Medeniyet Okulunda çeşitli yarışmalar düzenlenmektedir. Dereceye giren öğrencileri farklı ülkelere geziler düzenlenerek Ödüllendirilmektedir (Küçüktığı, 2021:32).

2017 yılında Emiray çizgi filminin çocuklara yönelik değerler eğitimi konusunda öğreticiliğinin sağlanması adına TRT çocuk ile anlaşma sağlanarak TV’de yayımlanması sağlanmıştır. 154 milyon izlenme gerçekleştirilerek ulusal ve uluslararası alanda izlenmesi en fazla olan filmler kategorisinde günümüzde yer almaktadır (Küçüktığı, 2021: 32).

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından dikkat çeken bir konu ise gençlere ve çocuklara yönelik faydalı yayınların sınırlı sayıda olması nedeniyle “ekranla oynama akranla oyna” projesi gerçekleştirilerek bu alanda faaliyetler yürütülmektedir. Bu proje 300’den fazla katılımcı ile gençlik müdürlüğü bünyesinde uygulamalar faaliyete başlanmıştır (Küçüktığı, 2021: 32).

3.3. KADINLARA YÖNELİK UYGULAMALAR

Konya Büyükşehir Belediyesinin üzerinde durduğu ve çalışmalar yaptığı bireyler ise kadınlar ve kızlar olarak belirtilmektedir. Bu alan da yapılan ilk çalışmalar ise “Aile Destek Merkezleri yer almaktadır. Aile destek merkezlerinde aile danışmanlığı rehberleri ve uzman psikolog ve sosyolog tarafından ücretsiz olarak hizmet verilmektedir. Bu merkezlerde kadınlara yönelik çocuk eğitimi konusunda uzmanlar tarafından bilgi verilmektedir (Küçükığlu, 2021: 32).

Kadınlara yönelik gerçekleştirilen bir diğer uygulama ise “Kadınlar Lokalinin açılması yer almaktadır. Konya’da ikamet eden kadınların sosyal yaşamlarına katkıda bulunulması, vakitlerini eğitim ve etkili iletişim sağlayabilecekleri ortamın oluşturulması adına kurulmuştur. Meslek edinebilecekleri farklı alanlarda eğitimler verilmesi bu kurumların amaçları arasında yer almaktadır (Küçükığlu, 2021:33).

Konya Büyükşehir Belediyesi’nin kooperatifler işbirliği halinde olması lokaller ve eğitim merkezlerinin işleyişini devam ettirilmesi konusunda yardımcı olmaktadır. Merkez ve kurslarda eğitim alan kadınların yapmış oldukları ürünler kooperatifler aracılığıyla da satılmaktadır.

Kadınlara yönelik açılan Komek ve Asem gibi atölyelerin açılmasındaki bir diğer amaç ise yapılan ürünlerin aile bütçesine katkıda bulunulmasını sağlamak, üretim odaklı bir toplum olarak tüketimde sınırlı kalınmamasına odaklanılmaktadır. Konya iliyle sabit kalınmayıp Türkiye geneline yönelik üretimlerin artırılmasını desteklemek, sıfır atık projesinde de görev üstlenilmesi ve hitap edilen kitle sayısını artırmak gibi amaçları bulunmaktadır (Küçükığlu, 2021:33).

Atölyeler “İŞKUR” işbirliği içerisinde hareket ederek mesleki eğitim verilmesi konusunda yardımcı olmaktadır. Atölyede çalışan bireylere günlük olarak ücret verilmektedir. Sigortası yapılarak sağlık güvencelerinin korunmasına destek sağlanmaktadır. Buralardan mezun olanlara milli eğitim bakanlığı tarafından diploma verilmektedir (Küçükığlu, 2021:34).

Atölyelerde yürütülen faaliyetler il merkezinden diğer bütün illere uygulanmaktadır. Kurumlara gönderilen önlük, bone, hastane için ameliyat giyim

malzemeleri, düğün salonlarına masa örtüsü, çocuklara göre oyun çadırları, çantalar, genç kızlara yönelik çeyiz malzemeleri ve Türk Hava Yollarının isteklerine uygun hizmet kıyafetleri gibi malzeme üretimi gerçekleştirilmektedir (Küçüktığı, 2021:34).

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından Kadın ve Aile Komisyonu kurularak kadın ve kızların bilinçlendirilmesi, korunmasına yönelik eğitimlerin incelenmesi yürütülmektedir. Belediye üyelerinin eşliğinde bu alanda yapılan hizmetlerin kontrolü de sağlanmaktadır. Burada amaçlanan durum ise toplumsal cinsiyetçiliğin önemi üzerinde durulmaktadır (Küçüktığı, 2021:34).

Kadın ve Aile Komisyonun meclis başkanlığı kadın tarafından gerçekleştirilmektedir. Alınan kararların uygulanması sürecinde kadınların sosyal yaşamında karar alma, ekonomi siyasi haklarının özgür bir şekilde gerçekleştirilmesinde eşitliğin önemine dikkat çekilerek her konumda kadınların öncü ve liderlik sahibi olmasına yönelik tam destek verilmiştir (Küçüktığı, 2021:35).

Konya Büyükşehir Belediyesi kendi bünyesinde çalıştırdığı erkek sayısı kadar kadın personel sayısını da eşit tutmaya önem verilirken, çalışacak yeni kadın personel sayısının artırılması konusunda önceliği olmuştur. Pozitif ayrımcılık politikası uygulanması konusundaki düşüncelerin ilk belediye içerisinde gerçekleştirilmeye başlanmıştır (Küçüktığı, 2021:35).

Konya Büyükşehir Belediyesinin kadınlara ve kızlara yönelik Konya “Aile Destek Merkezi” açılmıştır. Burada alanında uzman psikologlar eşliğinde ücretsiz destek alınarak kadınları ve kızların aile içerisinde rahat, huzurlu vakit geçirmeleri için merkezler aktif olarak hizmete devam etmektedir. Aile destek merkezi aynı zamanda kadınlara yönelik çocuk eğitimi konusunda danışmanlık hizmeti verilmektedir. “Hanımlar Lokali” adı altında sadece kadınların hizmet alabileceği ve eğitim görebileceği lokaller açılmıştır. Eğitim, sağlık ve sosyal aktivitelerin de içinde bulunduğu bu lokaller ücretli olarak gerçekleştirilmektedir. (Sürdürülebilir Kakınma Amaçları, 2022).“Komek” Meslek Edindirme kursları da aktif olarak faaliyetlerini göstermektedir. Komek kurslarının amacı kadınlara yönelik mesleki eğitimin verilmesi, iş istihdamının sağlanması şehrin ekonomisine de katkı sunması amaçlanmaktadır. Burada bir diğer amaç kadınların şehir ve köy yaşamında çalışma hayatına atılmasına sağlamaktır. Ayrıca kurslarda eğitim sonrası yapılan el işçilikleri, belediye tarafından uygun fiyatlarda satılarak kadınlara iş

istihdamı yolunu açmaktadır (Sürdürülebilir Kakınma Amaçları, 2022). Konya Büyükşehir Belediyesi kadınlara ve kızlara yönelik belediye meclisinin mevzuatında kalıcı olması adına “Kadın ve Aile Komisyonu” kurulmuştur. Kadın, çocuk, yaşlılar ve engellilerin kamusal ve yeşil alanlarda rahat edebilmeleri adına “Konya Millet Bahçesi” park yapım alanları oluşturulmuştur. (Sürdürülebilir Kakınma Amaçları, 2022). Gerçekleştirilen faaliyetlerin kısa süreli olarak değil, kurum ve komisyon projeleri oluşturularak aktif katılımı kalıcı olduğu gözlemlenmektedir. Kadınlara yönelik gerçekleştirilen uygulamaların bireysel becerilerin kazandırılması, yaşam içerisinde sağlıklı düşünebilen, üretebilen ve bunu uygulama konusunda başarılı olunmasına yönelik çalışmalar yapıldığı gözlenmektedir.

Kadınların sadece bir birey olarak değil, yaşadığı topluma ve kendisine fayda sağlayan bireyler olarak topluma kazandırılması amaçlanmıştır. Sürdürülebilir kalkınma amaçları içerisinde kadınlara yönelik çalışmaların uzun süreli olarak kalıcı olması adına merkezler kurularak, belediye desteği ile amaçlanan projeler gerçekleştirilmiştir. Kadınlar tarafından el emeği ile yapılan ürünler, çocuklar ve gençlere yapılan diğer uygulama ve projelerin gerçekleştirilmesine katkı sağlamıştır.

30 ilde gerçekleştirilen “Kadınların Kooperatifler Yoluyla Güçlendirilmesi” projesi Konya’da yapılmıştır. Bu projede amaç Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Bünyesinde gerçekleştirilen projede kadınların iş hayatındaki istihdamının artırılması ve özgüvenli birey olarak amaç edinilmiştir. Bu projede 9 Kadın kooperatifi yer almıştır. İlk toplantı 6 Mart tarihinde Konya- Sille de gerçekleştirilmiştir. 30 ilde uygulanan proje 30 ay boyunca devam ettirilerek kadın kooperatiflerinin desteklenmesi, teşviki ve güçlendirilmesi hedeflenmektedir (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2023).

“KOMEK Mesleki Eğitim Kültür ve Küçük Sanat Kooperatifi” kurmuş olduğu markaları kadınların istihdamı konusunda destek vermiştir. Karakulak Peluş Oyuncak Atölyesi ziyaret edilen ilk yer olarak belirlenmiştir. Burada çalışan kadınların yaptıkları oyuncakları incelenmiş ve istihdamlarını kolaylaştırıcı değerlendirmeler yapılmıştır. Yapılan değerlendirmede Konya Ticaret Müdürlüğü, Aile Bakanlığı, Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından ele alınmıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2023).

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından gerçekleştirilen başka bir uygulama ise depremzedelerin normal yaşamlarını idame ettirebilmeleri için 3 etap konteyner kurarak

Hatay bölgesinde Komak faaliyetlerinin hızlı bir şekilde ilerletilmesi için çalışmalar yapılmıştır. Yapılan hizmetler içerisinde; doğal taş işlemeciliği, mefruşat boyama, takı tasarımı gibi branşlar yer almaktadır (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2023).

3.4.GENÇLERE YÖNELİK UYGULAMALAR

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulan ‘Gençlik Merkezi’nde gençlere uygun spor salonları ve diğer sosyal aktivitelerin gerçekleşeceği alanlar inşa edilmiştir. ‘Gençlik Meclisi’ adı altında gönüllük esasına dayalı olarak öğrencilerin katılımıyla oluşan, sosyal sorumluluk ile ilgili projeler gerçekleştirilmiştir (Sürdürülebilir Yakınma Amaçları, 2022).

Konya Büyükşehir Belediyesi’nin gençlere yönelik “Gençlik Meclisi” kurulmuştur. Katılımcıların ve Yöneticilerin tamamı gençlerden oluşmaktadır. Bu kapsamda çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. İlk olarak “Benim Şehrime Başka Bir Bakış” faaliyetleri sürdürülmektedir. Gezilen yerlerin resimleri çekilmekte ve sosyal mecralarda paylaşılmaktadır. Başarılı olan resimler mükafatlandırılmaktadır (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022).

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından gençlere yönelik “Genç Kültür Kart” projesi başlatılmıştır. Projenin amacı Covid19 sürecinde de sosyal aktivitelerin kısıtlanan gençlerin eğitim, spor ve diğer sosyal faaliyetlerini gerçekleştirilmesi adına Genç Kültür Kart uygulamasına belediye tarafından belli bir limit yüklenilmektedir. (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022).

Konya Büyükşehir Belediyesi’nin öğrencilere “Sürdürülebilir Şehir Mobilyaları Hackathonu” uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Belediyenin amacı “İklim Değişikliği ile Mücadele’ kapsamında öğrencilerin kendi düşünceleriyle oluşturdukları eserleri ortaya koymaları amaçlanmıştır. Yapılan etkinliklerde başarılı olan öğrenciler ödüllendirilmektedir (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022). Konya Büyükşehir Belediyesi’nin gençlere yönelik yapmış olduğu bir diğer etkinlik; “Hayallerine Start Ver” başlığı altında Aselsan ile işbirliği içerisinde oluşturulmuştur. Yerel yönetimler de ilk olarak oluşturulan Kapsül Teknoloji Platformu bu tür etkinlikleri destekleyerek Türkiye de de ilk olarak teknofest olmak üzere başka ülkelerde yapılan etkinliklere katılma imkanı verilmektedir (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022).Yapılan bir diğer çalışma,

Belediye'nin alt yapısıyla oluşturulan voleybol kulübü kurulmuştur. Başka şehirlerde yaşayan gençlerin de aktif katılımı sağlanmıştır. Spor aktiviteleri ile Konya'ya gelen gençler, sosyal ve kültürel mirasları tanınmasına aracılık edilmiştir. Çalışmada voleybol spor dalında Türkiye'yi temsil edecek bireyler yetiştirme amacı bulunmaktadır (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022). Gençler için kurulan “Genç Komek” projesi içerisinde Radyo Modelli Uçak Kursu oluşturularak çeşitli eğitimler verilmiştir. Motor bakımı, elektrik elektronik, bölümünü okuyan gençlere uçuş eğitimleri gösterilerek ilk deneyimlerini yaşama olanağı sunulmuştur (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022). Gençlere yönelik yapılan projeler ulusal ve uluslar arası diğer projelerle desteklenerek sosyal belediyeciliğin Türkiye’de başarı olunduğu konusunda örnek bir uygulama olmuştur.

Konya Bilim Merkezinde “Doğadaki Şifa Günü” programı düzenlenerek aritmetik ve tıbbi bilgilerin önemi üzerinde durulması ve bitki kullanımının bilinçli bir şekilde uygulanması amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda 1 bilim gösterisi, 5 atölye, 1 hatıra köşesi kurulmuştur. Kurulan alanlarda gençler içerisinde her yaş gurubunun zamanını değerlendirmesi, yapılan atölye çalışmaları ve etkinlikler gerçekleştirilmesine katkıda bulunulmuştur (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2023).

Kurulan atölyeler “Bilgi Koridoru, yağlar, sanat, tat istasyonu atölye adı: Tad-ı Şifa, Sabun Atölyesi, koku atölyesi ve şifayı kaptım- Bilim gösterisi” gibi atölye programları yer almaktadır. Yapılan bir diğer etkinlik ise Matematik Festivali olarak yer almaktadır. 21 ve 22 Ocak 2023 tarihlerinde uygulanan eğitimde her yaş grubunda katılan kişilerin bireysel olarak pratik matematik düşüncesini ortaya çıkarma, problem karşısında açık ve net cümle kullanımı, yorumlayabilme becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Yapılan etkinlikler içerisinde “Sabun Köpüğü, Geometrik Çizimler, Renklerle Dört İşlem, Origami, Modüler Aritmetik Oyunu, Yapay Sinir Ağları gibi interaktif matematik sergi düzenekleri yer almıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2023).

3.5. ÇOCUKLARA YÖNELİK UYGULAMALAR

Konya Büyükşehir Belediyesi'nin “Bilgihane” adı altında çocuklara yönelik eğitim verilen merkezlerdir. Temel derslerle birlikte sosyal etkinlikler yapılmaktadır. Çocuklara yönelik 1'er günlük şehir dışı kamplar düzenlenmektedir. Çocuklara verilen eğitimlerde görsel, işitsel zekanın gelişmesine dayalı Robotik kodlama, Çizim, drama gibi

eğitimler verilmektedir (Sürdürülebilir Kakınma Amaçları, 2022). Medeniyet Okulu 2014 yılından beri aktif olarak devam eden eğitim kurumlarıdır. İlkokul sınıf öğrencilerine yönelik sınıf tiyatroları oluşturulmuştur. Ayrıca her yıl farklı ülkelere kültür gezileri düzenlenmektedir. Medeniyet okulu kapsamında faaliyetler Konya'nın tamamına yönelik olması amaçlanmaktadır (Sürdürülebilir Kakınma Amaçları, 2022). Konya Büyükşehir Belediyesi'nin "Konya Modeli Belediyecilik" uygulaması kapsamında ilkokul ve ortaokul öğrencilerine "Çocuk Meclisi" kurulmuştur. Meclisin başkanlığı çocuklar tarafından yapılmaktadır. Projenin amacı çocukların yönetim de aktif olarak katılımını sağlayarak kendine güvenen bireyler olmasına katkıda bulunmak, bu kapsamda kültürel etkinlikler düzenleyerek, çevreye karşı hassasiyet sahibi bireyler olması amaç edinilmektedir (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022).

Çocuklara yönelik gerçekleştirilen projelerden biri de "Konya Akıl ve Zeka Oyunları Yarışması" düzenlenmiştir. Belediyenin projedeki amacı "Önceliğimiz çocuklarımız ve gençlerimiz" söylemi ile hareket edildiği belirtilmektedir. Yarışmayı kazanan öğrencilere çeşitli hediyeler verilmektedir (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022). Çocuklara yönelik yapılan bir diğer proje "Tiyatroya Yolculuk" adlı gösterilerin ilçelerde yapılması ile sosyal ve kültürel anlamda çocukların gelişimine katkı sağlanması amaçlanmıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022).

Çocuklara yönelik verilen eğitimlerin ve yapılan etkinliklerin süreklilik kazandığı gözlemlenmektedir. Şehir içerisinde uygulanan sosyal ve kültürel çalışmaların ilçelerde de gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından öğrencilere yönelik eğitim desteği sağlanmak amaçlı "Sodem Sosyal Destek Merkezi" kurulmuştur. Başvuru şartları belediye sayfasında online olarak kabul edilmiştir. Belirlenen Şartlarda lise, ortaokul, ilkokul öğrencilerine yönelik sınırlandırılmıştır. Konya il sınırları içerisinde yaşayan, lise öğrencilerinin liselere geçiş sınavında, Türkiye genelinde %0,1 diliminde yer alınması esas alınmıştır. Başvuru kategorileri olarak bir liste oluşturulmuştur. Bu listede şehit ve gazi çocuğu olan öğrenciler, engelli öğrenciler, annesi ve babası ayrı olan öğrenciler ve ihtiyaç sahibi öğrencilere öncelik tanınmıştır. Öğrencilere yapılan eğitim desteğinin kalıcı olması için nakdi destek verilmiştir (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022). "Çocuklar Sağlıklı Büyüsün Projesi" ile karakulak peluş oyuncak ile üretilen oyuncakların, komek eğitim merkezinde eğitim alan kadın kursiyerler tarafından çocukların oynayacağı sağlıklı oyuncaklar üretilmiştir. Yaş ve

cinsiyetlerine göre yapılan oyuncaklar il ve ilçelerde ikamet eden çocuklara gönderilmiştir. Her yıl düzenlenen bu uygulamada çocukların hayal dünyasına katkı sunması amaçlanmıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022).

Amaçlanan etkinlik ve projelerin gerçekleştirildiği gözlemlenmektedir. Toplum yararına yapılan uygulamalar belediye ve vakıflar ile işbirliği içerisinde gerçekleştirilmiştir. Belediyenin desteği ile kısa bir zaman içerisinde dezavantajlı gruplar olarak nitelendirilen kadınlar, çocuklar ve gençlerin gereksinimlerine cevap verilmiştir. Burada proje ve etkinliklere yapılan harcamalar sadece belediye giderleriyle değil, aynı zamanda toplumda var olan vakıflar ve öğrenci ailelerin desteği ile karşılanmıştır. Konya Büyükşehir Belediyesi'nin uygulamış olduğu projeler ve etkinlikler ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin Uluslararası projelerde etkinliği konusunda başarılı olmasına katkıda bulunulmuştur. Sosyal aktivite alanlarının genişletilmesi ve bu alanla ilgili çalışmalar yapılması sosyal belediyecilik anlamında Konya Büyükşehir Belediyesinin başarılı bir uygulama yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Gerçekleştirilen uygulamalar toplumdaki insanların katılımı ile geniş bir alana yayılarak proje ve etkinliklerin kalıcı olması adına olumlu bir katkı sağlamıştır.

Bilim Merkezinde gerçekleştirilen etkinlik ise Arkeoloji Günü olarak 20-21 Mayıs tarihlerinde hizmet verilmiştir. Öğrenci ve ziyaretçilere yönelik uygulanan etkinlikte arkeoloji alanında farkındalık oluşturmak temel amaç olarak belirtilmektedir. Atölyenin içerisinde; Savatra Antik Kenti, Çanak Çömlek, Mühür, Masal, Çatalhöyük Köşesi gibi küçük atölyeler kurulmuştur (konyabilimmerkezi.com, 2023). Bilim Merkezi olarak yer alan atölyelerden bir diğeri ise "SERHLAB" ismi ile kurulmuştur. Bu atölyede topraklı ve topraksız bitki yetiştirme, araştırma yapmak amacı ile yer almıştır. Çocukların bilimsel düşünce alanında merakını artırmak ve bu alanla ilgili gelişimlerine yardımcı olmak hedeflenmektedir. Uygulama alanları ise fide dikimi, hidrofonik tarım, doğa deneyleri gibi faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Çocukların atölyede deneyim yaşayacakları ortam sağlanarak teknoloji ve bilim alanında kazanım sahibi olmaları yönünde imkan vermektedir. Bu alanlar sadece çocuklarla sınırlı tutulmamıştır. Lise ve Üniversite öğrencileri için de etkinlikler gerçekleştirilmektedir (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2023).

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından Bosna Hersek Komek kursunda Çocuk Şenliği kapsamında Saraybosnalı çocuklara yönelik etkinlikler gerçekleştirilmiştir. “Tercihim Türkçe” projesiyle yapılan etkinliklerde Geleneksel Türk Mutfağı ve tatlıları ikram edilmiştir. Bosnalı çocuklara yönelik halı dokuma, seramik hamuru, boncuk boyama gibi faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Materyal ve kitaplarla velilere komek tarafından uygulanacak olan yaz programının tanıtımı yapılmıştır. Bu kapsamda yaz okullarına katılım sağlanması için bilgi verilmiştir (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2023).

Tablo 1. Konya Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Faaliyet Raporu

Gençlik Spor ve Eğitim Dairesi Başkanlığı

GENÇLİK SPOR VE EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI	
	AÇIKLAMA
Stratejik Amaç 24	Gençlik ve spor eğitimi alanında bireylere yönelik eğitimler verilmesi, milli değerlerini korumaya yönelik bilinçlendirilmesi, iktisadi alanda ülkesine destek verebilecek konuma getirilmesi amaçlamak.
Stratejik Hedef 24.1	Manevi değerlerin gençler tarafından benimsenmesi için çalışmalar yürütmek
Stratejik Hedef 24.2	Milli Eğitim Bakanlığına bağlı merkezlerde değerler eğitimi hakkında uygulamalar gerçekleştirmek
Stratejik Hedef 24.3	İlkokul çağındaki çocukların bulundukları kente karşı ilgisini artırmak, müzakere yapabilmelerini geliştirmek ve öz benliklerine güvenmeyi sağlayan uygulamalar yapmaktır.
Stratejik Hedef 24.4	Çocukların Doğal Yaşam alanında zaman geçirmelerine yönelik uygulamalar yapmak
Stratejik Hedef 24.5	Gençlerin kişisel, sosyal ve kültürel gelişimleri için uygulamalar gerçekleştirmek
Stratejik Hedef 24.6	Bilimsel Alana yönelik ilgi duyabilecekleri etkinlikler uygulamak

Stratejik Hedef 24.7	Gençlerin bedensel sağlığını korumalarına yönelik çalışmalar yürütmek ve bu çalışmaların sürekliliğini sağlamak
Stratejik Hedef 24.8	Bireylere yönelik eğitim merkezlerini kurmak
Stratejik Hedef 24.9	Gençlere ve çocuklara yönelik yapılan çalışmaların sürekliliğini sağlamak ve ilerideki yaşamlarında uygulanmasına yardımcı olmak
Stratejik Hedef 24.10	Kültür ve manevi değerlerin nesillere aktarılmasını kolaylaştıracak merkezler açmak
Stratejik Hedef 24.11	İş istihdamını, kurulan eğitim merkezleri ve atölyelerle destek verilmek

Tablo 1’de Gençlik Spor ve Eğitim Başkanlığı Dairesi’nin çalışmaları içerisinde, gençlere yönelik eğitimlerin uygulanması ve Milli değerlerinin korunması hedeflenmiştir. Gençlere ve çocuklara yönelik eğitim merkezlerinin kurulması ve yapılacak olan çalışmaların devamlılığının sağlanması hedeflenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı merkezlerde değerler eğitimi hakkında uygulamalar gerçekleştirilmesi, İlkokul çağındaki çocukların bulundukları kente karşı ilgisini artırmak, müzakere yapabilmelerini geliştirmek ve öz benliklerine güvenmeyi sağlayan uygulamalar yapmak hedeflenmiştir. Eğitim merkezlerinin kurulması ile gençlere yönelik iş istihdamını sağlamak sanat ve manevi değerlerin ileriki nesillere aktarılması gibi hedefler yer almıştır.

Aynı yıl içerisinde bu hedeflere yönelik; Konya’da düzenlenen fener alayı ve şivlilik programları gerçekleştirilmiştir. Spor ve kongre merkezinde 14.000’nin üzerinde katılımcı sayısı ile hediye, bisiklet çekilişi ve tiyatro gösterileri yapılmıştır. Bilgihane Ortaokul öğrencilerine yönelik kamplar düzenlenmiştir. Bu kamplarda 55 öğrenci ve 2 uzman eğitimcilerle gerçekleştirilmiştir.

Gençlere ve çocuklara yönelik yapılacak birçok faaliyetler ise covid19 sürecinde gerçekleştirilememiştir. Gençlerin değerlerini bir ömür devam ettirebilmeleri adına yapılan uygulamalar devam etmektedir. “Ayasofya” ve “Fetih” konuları hakkında makale

yarışmaları düzenlenmiştir. Gençlik meclisinde gönüllü olarak bulunan öğrencilere yönelik Ankara gezisi düzenlenmiştir. Buradaki amaç bireysel olarak kendilerine yönelik kazanımlar gerçekleştirme, Ankara'daki sanayi kuruluşları tasarım fabrikalarını görme imkanı sağlanmıştır.

Tablo 2. Konya Büyükşehir Belediyesi 2021-2024 Faaliyet Raporu

Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı

SAğLIK VE SOSYAL HİZMETLER DAİRESİ BAŞKANLIğI	
	AÇIKLAMA
Stratejik Amaç 25	Konya'da yaşayan insanlara yönelik sosyal hizmetler gerçekleştirmek. Engelli bireyler ve şehit gazi yakınlarına destek sağlamak. Belediyenin çalışmalarını ve faaliyetlerini verimli uygulanmasına yardımcı olmak.
Stratejik Hedef25.1	Gelir durumu iyi olmayan bireylere ayni ve nakdi destek sağlamak
StratejikHedef25.2	Dezavantajlı ve bireylere uygun politikalar geliştirmek
StratejikHedef25.3	Aile bireyelerine yönelik politikalar yapmak
StratejikHedef25.4	Milli ve dini günlere yönelik etkinlikler yapmak

StratejikHedef25.5	Şehit ve gazi yakınlarına yönelik politikalar yapmak
--------------------	--

Tablo 2’de Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı tarafından belirlenen amaç ve hedefler ise; Toplum içerisinde yer alan dezavantajlı bireylere yönelik sosyal hizmetler gerçekleştirmektir. Maddi durumu olmayan bireylere destek vermek, engelli bireyler ve şehit, gazi yakınlarına yardımcı olmaktır. Bu bireylere yönelik politikaların geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Maddi imkanlara sahip olmayan kişilere yönelik ekmek ve sosyal destek kartları verilmiştir. Ulaşım kolaylığı sağlanması adına, bu kişilere ücretsiz olarak ulaşım kartı ve su kartı desteği sağlanmıştır. Yardım fonu komisyon toplantıları düzenlenerek, haftanın son günü nakdi yardım yapılmıştır. Covid-19 salgınının gerçekleştiği dönemde engelli bireylere yönelik yapılan faaliyetlere ara verilerek danışmanlık hizmeti sağlanmıştır. Sosyal ve kültürel alanda yapılması planlanan çalışmalar durdurulmuştur. Konya Büyükşehir Belediyesi 2021-2024 Faaliyet Raporu

Tablo 3. Gençlik Spor ve Eğitim Dairesi Başkanlığı

GENÇLİK SPOR VE EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI	
	AÇIKLAMA
Stratejik Amaç 24	Gençlik ve spor eğitimi alanında bireylere yönelik eğitimler verilmesi, milli değerlerini korumaya yönelik bilinçlendirilmesi, iktisadi alanda ülkesine destek verebilecek konuma getirilmesi amaçlamak.
Stratejik Hedef 24.1	Manevi değerlerin gençler tarafından benimsenmesi için çalışmalar yürütmek

Stratejik Hedef 24.2	Milli Eğitim Bakanlığına bağlı merkezlerde değerler eğitimi hakkında uygulamalar gerçekleştirmek
Stratejik Hedef 24.3	İlkokul çağındaki çocukların bulundukları kente karşı ilgisini artırmak, müzakere yapabilmelerini geliştirmek ve öz benliklerine güvenmeyi sağlayan uygulamalar yapmaktır.
Stratejik Hedef 24.4	Çocukların Doğal Yaşam alanında zaman geçirmelerine yönelik uygulamalar yapmak
Stratejik Hedef 24.5	Gençlerin kişisel, sosyal ve kültürel gelişimleri için uygulamalar gerçekleştirmek
Stratejik Hedef 24.6	Bilimsel Alana yönelik ilgi duyabilecekleri etkinlikler uygulamak
Stratejik Hedef 24.7	Gençlerin bedensel sağlığını korumalarına yönelik çalışmalar yürütmek ve bu çalışmaların sürekliliğini sağlamak
Stratejik Hedef 24.8	Bireylere yönelik eğitim merkezlerini kurmak
Stratejik Hedef 24.9	Gençlere ve çocuklara yönelik yapılan çalışmaların sürekliliğini sağlamak ve ilerideki yaşamlarında uygulanmasına yardımcı olmak
Stratejik Hedef 24.10	Kültür ve manevi değerlerin nesillere aktarılmasını kolaylaştıracak merkezler açmak
Stratejik Hedef 24.11	İş istihdamını, kurulan eğitim merkezleri ve atölyelerle destek verilmek
Stratejik Hedef 24.12	Sosyal alanda öncü konumda olmak

Tablo 3'te Gençlik Spor ve Eğitim Dairesi Başkanlığı'nın gençlere, çocuklara yönelik stratejik hedeflerine yer verilmiştir. Gençlere yönelik spor eğitimlerinin verilmesi, milli ve manevi değerlerin korunması, Çocuklara yönelik doğal yaşam alanlarında vakit geçirecekleri uygulamalar yapmak, gençlerin sosyal ve kültürel gelişimlerine katkıda bulunmak, kültürel ve manevi değerlerin ileri nesillere aktarımının

sağlanması için eğitim merkezleri açmak, Atölye ve eğitim merkezlerinde aynı zaman iş istihdamını oluşturmak stratejik hedefler olarak yer almıştır.

Atölyelerde üretimi gerçekleştirilen ürünlerin Anatoya, Zeybe markaları ile işbirliği içerisinde yapılan ve Perlafest adıyla ürünlerin satış desteğin sağlanması konusunda yardımcı olan festivallerde yapılmıştır. Komek gibi mesleki eğitim merkezlerinin ahap-dolgu, giyim-mefruşat-dokuma ve çini yapımı üzerine 10 atölye desteği ile yapılan ürünlerin online satışı yapılarak birçok haneye ekonomik destek gerçekleştirilmiştir. 14'ten fazla kadın sigortalı olmuştur. 734 kadın evde çalışarak üretime katkıda bulunmuştur. Komek, Meram Tıp Fakültesi ver Necmettin Erbakan Üniversitesinin birlikte tıp fakültesinde kanser tedavisi gören hastalara yönelik el sanatları alanında kurslar gerçekleştirilmiştir. Konya Büyükşehir Belediyesi, İslam Kalkınma Bankası Araştırma ve Eğitim Merkezi(SESRIC), Uganda İslam Üniversitesi (IUIU) ile Uganda'da komek uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Kadın- erkek giyim, web tasarım, el sanatları, arıcılık fırıncılık, pastacılık gibi branşlarda eğitimler verilmiştir. Bosna Hersek ve Makedonya'da yapılan yaklaşık 900'den fazla öğrencinin katılımıyla Sanat, Spor ve Bilişim Modüllerinde eğitimler gerçekleştirilmiştir

Büyükşehir belediyesi “Konya Modeli Belediyecilik” anlayışı ile 2022 yılının ağustos ayında gerçekleştirilen 56 ülkeden 3 binden fazla sporcuyla Konya'ya “Konya yarı maratonu” adı altında sporculuk yarışmaları düzenlenmiştir. Öğrencilerden ve kurumlardan elde edilen gelirler, otizmli çocuklara eğitim veren Sobe vakfına bağış yapılmıştır. Bir devam niteliği olarak İtalya'nın Torino şehrinde uluslararası spor toplantısı düzenlenmiştir. Toplantıda Konya dünya spor başkenti ilan edilmiştir. Gençlere yönelik yapılan yarışmaların kalıcı olması adına Türkiye'nin 2023 hedefleri arasında “Hareketin Merkezinde Ol” sloganı ile spor alanında çalışmalar yapılmıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022)

Konya Bilim Merkezinde; nanobilim ve nanoteknoloji ile ilgili etkinlikler yer almıştır. Bu konuyla ilgili gelen ziyaretçilere farkındalık oluşturma amaçlanmıştır. İlk olarak vitray sanatı ile gelen insanların, nano boyuttaki değişimlerin yarattığı sonuçlar gözlemlenmektedir. Bir diğer aşamada nanobilimin temelini oluşturan yapı ve kullanım alanları yapılan kitap ayraçlarının bireyler tarafından boyanarak deneyim imkanı sağlamaktadır. Vitray sanatı ile uygulanan etkinlik 7 yaş ve üstü çocuklara hitap

etmektedir. Burada öncelikli olarak büyük altın parçacıklarının küçültülerek farklı renge dönüştürüldüğü gösterilmektedir. Çocukların nanoteknoloji ile ilgisini artırmak amaçlanmaktadır (Konya Büyükşehir Belediyesi,2023).

Kitap Ayracı etkinliği ile 5 yaş üstü çocuklara; mavi morfo kelebeği, nanoteknoloji, nano kristal gibi yapıların tanıtımı ile kitap ayraçlarının boyanması yer almaktadır. Buradaki amaç çocukların nano temelini oluşturulan yapıların kullanım alanlarını anlaşılması ve deneyimlenmesi uygulanan etkinlik açısından önem taşımaktadır (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2023).

Nano Sanat alanında yapılan etkinlikler 18-19 Mart tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Buna benzer bir diğer alanda yapılan etkinlik ise Nanoteknoloji olarak yer almaktadır. Bu atölyede 8 yaş ve üstü çocuklara yönelik grafenin iletkenliğini göstermek karbon, nanotüp gibi cisimlerin moleküler yapılarını göstermek ve deneyimleri gerçekleştirmek yer almaktadır (Konya Büyükşehir Belediyesi,2023)

Tablo 4.Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı

SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI	
	AÇIKLAMA
Stratejik Amaç 25	Konya’da yaşayan bireylere yönelik sosyal hizmetler gerçekleştirmek. Engelli bireyler ve şehit gazi yakınlarına destek sağlamak. Belediyenin çalışmalarını ve faaliyetlerini verimli

	uygulanmasına yardımcı olmak.
StratejikHedef25.1	Gelir durumu iyi olmayan bireylere ayni ve nakdi destek sağlamak
StratejikHedef25.2	Engelli bireylere uygun politikalar geliştirmek
StratejikHedef25.3	Ailelere yönelik politikalar yapmak
StratejikHedef25.4	Milli ve dini günlere yönelik etkinlikler yapmak

Tablo 4’te Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı’nın stratejik hedeflerine yer verilmiştir. Konya’da yaşayan bireylere yönelik sosyal hizmetlerin uygulanmasını gerçekleştirmek. Engelli bireyler, Şehit ve gazi yakınları, gelir durumu iyi olmayan bireylere maddi destek sağlanması bunlara yönelik politikalar yapılması, milli ve dini günlere yönelik etkinlikler oluşturulması stratejik hedefler olarak belirlenmiştir.

Bir diğerk çalışma ise belediyenin otizmli çocuklara yönelik kurulmuş olan Sobe eğitim vakfı ile protokol imzalanmıştır. Konya’da kurulan Sobe vakfının, otizmli çocukların erken yaşta uzun süreli bir eğitim almaları amaç edinilmiştir. Belediye tarafından vakfa ayni ve nakdi yardımlar gerçekleştirilmiştir. Eğitim olarak sadece otizmli çocuklar değil, fiziksel engeli olan çocuklara yönelik eğitimler verilmiştir. Yapılan destekler ile Türkiye’de en geniş otizm eğitim merkezleri olarak çalışmalara devam edilmiştir (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022).İhtiyaç sahiplerine yönelik nakdi yardımlar gerçekleştirilmiştir. Engellilere yönelik faaliyetler ve geziler düzenlenmiştir.

Tablo 5.Konya Büyükşehir Belediyesi 2022-2024 Faaliyet Raporu

Gençlik ve Eğitim Dairesi Başkanlığı

GENÇLİK SPOR VE EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI	
	AÇIKLAMA
Stratejik Amaç 24	Gençlik ve spor eğitimi alanında bireylere yönelik eğitimler verilmesi, milli değerlerini korumaya yönelik bilinçlendirilmesi, iktisadi alanda ülkesine destek verebilecek konuma getirilmesi amaçlamak.
Stratejik Hedef 24.1	Manevi değerlerin gençler tarafından benimsenmesi için çalışmalar yürütmek
Stratejik Hedef 24.2	Milli Eğitim Bakanlığına bağlı merkezlerde değerler eğitimi hakkında uygulamalar gerçekleştirmek
Stratejik Hedef 24.3	İlkokul çağındaki çocukların bulundukları kente karşı ilgisini artırmak, müzakere yapabilmelerini geliştirmek ve öz benliklerine güvenmeyi sağlayan uygulamalar yapmaktır.
Stratejik Hedef 24.4	Çocukların Doğal Yaşam alanında zaman geçirmelerine yönelik uygulamalar yapmak
Stratejik Hedef 24.5	Gençlerin kişisel, sosyal ve kültürel gelişimleri için uygulamalar gerçekleştirmek
Stratejik Hedef 24.6	Bilimsel Alana yönelik ilgi duyabilecekleri etkinlikler uygulamak
Stratejik Hedef 24.7	Gençlerin bedensel sağlığını korumalarına yönelik çalışmalar yürütmek ve bu çalışmaların sürekliliğini sağlamak
Stratejik Hedef 24.8	Bireylere yönelik eğitim merkezlerini kurmak
Stratejik Hedef 24.9	Gençlere ve çocuklara yönelik yapılan çalışmaların sürekliliğini sağlamak ve ilerideki yaşamlarında uygulanmasına yardımcı olmak
Stratejik Hedef 24.10	Kültür ve manevi değerlerin nesillere aktarılmasını kolaylaştıracak merkezler açmak
Stratejik Hedef 24.11	İş istihdamını, kurulan eğitim merkezleri ve atölyelerle destek verilmek

Tablo 5’te Gençlik Spor ve Eğitim Dairesi Başkanlığı’nın stratejik hedeflerine yer verilmiştir. Gençler ve çocuklara spor eğitimlerini vermek, milli değerlerini koruma yönelik bilinçlendirmek, sosyal, kültürel, bilimsel alanlara yönlendirmek hedefleri içerisinde yer almaktadır. Kültür ve manevi değerlerin aktarılmasına yönelik eğitim merkezlerini açmak, Çocuklara yönelik doğal yaşam alanlarını oluşturmak bu alanlarda vakit geçirmelerini hedeflemektedir. Gençlere yönelik eğitim merkezleri ve atölyelerin açılması ile iş istihdamı sağlanması stratejik hedefler arasında yer almaktadır.

Komek bahar dönemi kayıtları 18.01.01. ve 02. 2022 tarihinde ana sayfadan alınmıştır. 14 Şubat tarihinde ise eğitimlere başlanmıştır. Komekte verilen branşlara ek olarak dersler getirilmiştir. Bunlar “Depreme Hazırlık ve Okuma, Vantrolog, Spinning, Görme Engellilere yönelik Braille Satranç” ilk kez açılan branşlar olarak halka sunulmuştur. Genç Yazarlar Akademisi yazar buluşmaları gerçekleştirilmiştir. Eğitim merkezlerinden biri olan bilgi hane ve Medeniyet Akademilerinde psikolojik danışmanlık veli görüşmeleri sağlanmıştır. Online ve yüz yüze gerçekleştirilen 2.426 veli ve öğrenci görüşmeleri yapılmıştır. Lise öğrencilerine yönelik bilgi ve becerilerine uygun seviye tespit sınavları gerçekleştirilmiştir. Bu sınavlara aylık süreçte 220 öğrenci katılmıştır. Bilgi hanelerde öğrenim gören Ortaokul öğrencilerine 9 Nisan’da deneme sınavı yapılmıştır. Kuran-ı Kerim’i Güzel Okuma Yarışması 148 kişinin katılımı ile uygulanmıştır. Eski Ramazanlar Projesiyle 07.04.2022’de 25 öğrencinin katılımı ile röportaj gerçekleştirilmiştir.

Gençlerin ve çocukların günlerinin belirli bir zaman diliminin okullarda geçirmesi nedeni ile Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından, okullarda verilen eğitimin yanında sosyal aktivitelerin gerçekleştirilmesi için İl geneli 278 okulda çalışmalar başlatılmıştır. İlk olarak lise, ortaokul, ilkokul öğrencilerine yönelik voleybol, basketbol sahalarının genişletilmesi, çocuklar için oyun çizgileri oluşturulması ile fiziksel ve ruhsal gelişimlerine katkı sunulması amaçlanmıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2022).

Konya Büyükşehir Belediyesi ve yerel yönetimlerin ortak olarak dezavantajlı gruplara yönelik sosyal bütünleşmenin sağlanması adına faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Grupların yer aldığı sosyal ortamlarda Mevlana Sanat Merkezi kurularak kadınlara yönelik el işleri, nakış, kuaförlük gibi branşlarda eğitimler gerçekleştirilerek beceri

kazanmaları konusunda destek verilmiştir. Gençlerin madde bağımlılığı ve zararlı alışkanlıklardan uzak tutulması için “Sema Eğitimleri” uygulanmıştır. Burada gençlerin ruhsal ve bedensel anlamda rehabilite olması amaçlanmıştır.

Konya Büyükşehir Bünyesine bağlı komek kursu, gençlere yönelik faaliyetlerini teknofest de düzenlenen yarışmalarla gerçekleştirmiştir. Uygulama alanları olarak yer alan branşlar ise; Kodlama, Temel ve Orta Seviye Arduino, Algoritma yer almaktadır. Bu yıl altıncısı düzenlenen ve dünyanın teknoloji alanında en büyük festivali olan Teknofeste öğrenciler finalist olarak yerini almıştır. Katılım gösterdikleri diğer etkinlikler ise sensör geliştirme ve elektronik devre kullanımı gibi alanlarda projeler geliştirilmiştir. Bunlara örnek ise; Hacivat ve Karagöz tanıtımı “Hackivawatt” ismi ile elektronik çalışma ile kültürel değerler tanıtılmıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2023).

Tablo 6.Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı

SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI	
	AÇIKLAMA
Stratejik Amaç 25	Konya’da yaşayan bireylere yönelik sosyal hizmetler gerçekleştirmek. Belediyenin çalışmalarını ve faaliyetlerini verimli uygulanmasına yardımcı olmak.
Stratejik Hede25.1	Gelir durumu iyi olmayan bireylere aynı ve nakdi destek sağlamak

StratejikHedef25.2	Engelli bireylere uygun politikalar geliştirmek
StratejikHedef25.3	Ailelere yönelik politikalar yapmak
StratejikHedef25.4	Milli ve dini günlere yönelik etkinlikler yapmak
StratejikHedef25.5	şehit ve gazi yakınlarına yönelik politikalar yapmak

Tablo 6’da Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı’nın stratejik hedeflerine yer verilmiştir. Konya’da yaşayan bireylere sosyal hizmetler gerçekleştirmek ve buna yönelik dar gelirli bireylere maddi destek sağlamak, aile, engelli bireyler, şehit ve gazi yakınlarına yönelik politikalar yapmak stratejik hedefler olarak belirlenmiştir.

Konya Büyükşehir Belediyesi sosyal destek merkezinde yapılan çalışmalar ile maddi gücü olmayan bireylere yönelik ayni ve nakdi destek verilmiştir. Lise öğrencilerine yönelik eğitim desteği sağlanmıştır.

3.6.ARAşTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada Konya Büyükşehir Belediyesi bünyesinde ilgili birimler içerisinde yer alan Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Çalışanları ile Basın ve Halkla ilişkiler Çalışanlarıyla yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu birimlerin seçilme nedeni, sosyal belediyeçilik alanında yapılacak olan ve daha öncesinde yapılmış olan çalışmalar konusunda görevlendirilen birimlerdir.

Sağlık ve Sosyal hizmetler Dairesi Başkanlığı Kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik faaliyetlerin koordinatörlüğünü üstlenerek sosyal hizmet alanında ihtiyaç duyulan gereksinimlerin karşılanması noktasında yerinden tespitini sağlamak, eksiklerin giderilmesi konusunda çalışmalar yapan birimler olarak yer almaktadır. Basın ve Halkla ilişkiler biriminin ise belediyenin amaç ve hedeflerini aktaran, yapılan ve yapılacak olan faaliyetleri basın ve doküman ile toplumun bu bilgilere erişiminin sağlanması konusunda yardımcı olmaktadır. Belediye ile toplumdaki bireylerin iletişim kurma noktasında

aracılık yapan birimler olarak yer almaktadır. Bu birimlerin seçilme nedeni nitel verilerin araştırmaya doğru aktarımını sağlamak ve yarı yapılandırılmış görüşme ile bilgi ve düşüncelerin yerinden tespitini gerçekleştirmektir.

Araştırmada Konya Büyükşehir Belediyesi'nin birimleri içerisinde yer alan Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Sosyal Destekler Şube Müdürü ve 2 Müdür Yardımcısı, Basın ve Halka İlişkiler Dairesi Başkanlığı Basın Şube Müdürü , Belediye Başkanı Metin Yazarı ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara 20 soru hazırlanmıştır.

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden örnek olay çalışması (case study) izlenmiştir. Örnek olay çalışması, araştırmacının bir veya birden fazla vakayı derinlemesine incelediği nitel bir yaklaşımdır. Derinlemesine inceleme yapabilmek için farklı veri kaynaklarından (görüşme, doküman analizi, gözlem vb.) toplanan veriler analiz edilir (Creswell,2007:73). Bu araştırmada Konya Büyükşehir Belediyesi örnek olay olarak seçilmiştir. Dolayısıyla bu araştırma Tekli Örnek Olay Araştırması olarak tanımlanabilir. Araştırmada, aşağıda belirtilen adımlar izlenmiştir (Stake;1995).

1.Araştırma için uygun örnek olayın belirlenmesi.

Belediyenin büyükşehir belediyesi olması, faaliyetlere ayrılan bütçe genişliği, sorumlu olduğu nüfus yoğunluğunun fazla olması, sosyal belediyecilikle ilgili kapsamlı olarak faaliyetler gerçekleştirilmesi ve bu faaliyetlerin diğer kentlerdeki belediyeler ile ortak yürütülmesi, örnek belediye olarak Konya Büyükşehir Belediyesi incelenmiştir.

2. Verilerin toplanması.

Çalışmada ilk olarak konu ile ilgili kavramların tanımı ve tarihsel süreç içerisindeki, anlam ve uygulama açısından Dünya'da ve Türkiye'de gelişimi üzerinde durulmuştur. Sosyal Belediyecilik uygulamalarına yönelik Türkiye'de çıkarılan belediye ve belediye kanunlarının kadınlara çocuklara ve gençlere yönelik yer alan ilgili maddeler incelenmiştir. Sosyal belediyecilikle ilgili Konya Büyükşehir Belediyesi örneği üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Belediyenin dezavantajlı gruplar için yapılan çalışma ve projelerinin içeriği incelenecektir. Bununla ilgili olarak 2020-2024

Sürdürülebilir Kalkınma raporları okunmuş ve konu ile ilgili nitel analiz yöntemi kullanılmıştır. Uygulama kısmında yarı yapılandırılmış görüşme düzenlenmiştir. İlgili olan kişiler Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Çalışanları ile Basın ve Halkla ilişkiler Çalışanları üzerinden çalışmanın verileri toplanmıştır.

3. Verilerin analizi.

Çalışmada veri toplama sürecinde literatür araştırması yapılırken, kaynakların birincil kaynaklar olmasına önem verilmiştir. Bilimsel makale, kitaplar, belediye ve büyükşehir belediye kanunları ve çalışma ile ilgili raporlar incelenecektir. Sosyal devlet, sosyal politika ve sosyal belediyecilik kavramlarının teorik çerçevesinden bahsedilerek, uygulanma açısından sosyal belediyeciliğin Konya Büyük Şehir Belediyesinin 2020-2024 Sürdürülebilir Kalkınma Planları, yapılan proje ve çalışmalar nitel içerik verileri üzerinden inceleme yapılmıştır.

Uygulama kısmında sorular hazırlanarak Konya Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Çalışanları ile Basın ve Halkla ilişkiler Çalışanları ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Görüşme sürecinde katılımcılara yönelik konu ile ilgili bilgi verilmiştir. Görüşme ortamı toplantı salonunda gerçekleştirilmiştir. Alınan bilgiler izin istenerek ses kayıt cihazında kayıt altına alınmıştır. Kaydedilen görüşmeler yazıya aktarılmıştır.

4. Verilerin yorumlanması.

Literatür araştırması ve görüşme soruları ile elde edilen nesnel dokümanlar üzerinden sosyal belediyecilik ve faaliyetleri incelenerek yorumlanmıştır.

3.7. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırmada ilk olarak katılımcılara “Sosyal Belediyecilik kavramını nasıl tanımlarsınız” sorusu yöneltilmiştir.

Katılımcının verdiği cevap: “Sosyal belediyecilik şehirde yaşayan vatandaşın temel ihtiyaçlarının giderilmesinin yanında sosyal, kültürel, eğitim alanında desteklenmesi” ifadesi kullanılmıştır (A1).

Katılımcının verdiği cevap: “Mücavir sınırları içerisinde yaşayan insanlara sosyal, kültürel alanında eğitim ve faaliyetler gerçekleştirmek, ihtiyaç sahiplerine nakdi yardımların yapılmasıdır.” İfadesi kullanılmıştır (B2).

Katılımcının verdiği cevap: “Vatandaşın doğumundan ölümüne kadar devam eden süreç içerisinde sağlık, eğitim ve muhtaca yönelik maddi destek sağlamaktır.” İfadesi kullanılmıştır (C3).

Katılımcının verdiği cevap: “Toplumdaki insanların her türlü gereksinimlerinin karşılanmasında destek veren belediyeçilik anlayışıdır” ifadesi kullanılmıştır (Ç4).

Katılımcının verdiği cevap: “Belediyenin sorumlu olduğu sınırları içerisinde yaşayan bireylere yönelik yapılan maddi ve sosyal hayatın devamlılığını sağlamaktır” ifadesi kullanılmıştır (D5).

Katılımcının verdiği cevap: “Bireylerin sosyal aktivitelerinin gerçekleştirmesine katkıda bulunan ve maddi alanda destek vermesidir” ifadesi kullanılmıştır (E6).

Katılımcının verdiği cevap: “Belediye sınırları içerisinde yer alan halka sosyal hizmetlerin aktarılmasıdır” ifadesi kullanılmıştır (F7).

Alınan yanıtlara göre katılımcıların verdiği cevaplar ise; sosyal, ekonomi ve eğitim başlıkları üzerinde ortak ifade kullanmıştır.

Araştırmada katılımcılara “Türkiye’deki sosyal belediyeçilik çalışmalarını yeterli buluyor musunuz? Bulmuyorsanız sizce sosyal belediyeçilik çalışmalarının yaygınlaştırılmasını engelleyen faktörler nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir.

Katılımcının verdiği cevap: Türkiye’deki sosyal belediyeçilik çalışmalarını yeterli bulmuyorum. Çünkü bazı belediyelerin bu konu hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması bunun sonucu olarak uyguladıkları çalışmaların da sınırlı olmasına neden olmaktadır. Belediyenin kendi bünyesinde çalışmalara ayırdığı bütçenin plansız kullanılması ve yapılacak olan hizmetlerin yerinden tespit edilmemesi durumu vardır. İfadesi kullanılmıştır (A1).

Katılımcının verdiği cevap: “Türkiye’deki sosyal belediyeçilik çalışmalarını yeterli bulmuyorum. Engelleyen faktörler ise mali alandaki çözümün olmaması, halkın

ihtiyaçlarının karşılanmaması ve bazı belediyelerin bu konuda duyarlı olmaması” ifadesi kullanılmıştır(B2).

Katılımcının verdiği cevap: “Türkiye’deki sosyal belediyeçilik çalışmaları her ile göre farklılık göstermektedir. Bu konu hakkında bir araştırma yapmadığım için yanıt veremeyeceğim” ifadesi kullanılmıştır(C3).

Katılımcının verdiği cevap: “Sosyal belediyeçilikle ilgili yapılan çalışmaları yeterli bulmuyorum. Çünkü belediyelerin birlikte ortak çalışmalar yürütmemesi, yapılan çalışmaların sosyal yardımla sınırlı kalması” ifadesi kullanılmıştır(Ç4).

Katılımcının verdiği cevap: “Yapılan çalışmaları yeterli bulmuyorum. Bazı belediyelerin insanların gereksinimlerini karşılamama, etkili iletişim sağlayamaması sonucu yapılacak olan sosyal harcamaların tek alanda sınırlı kalmasına neden olmaktadır. Bunlara örnek verilecek olursa kömür yardımı, gıda yardımı gibi konulara ağırlık verilmesidir” ifadesi kullanılmıştır(D5).

Katılımcının verdiği cevap: “Türkiye’de sosyal belediyeçilik alanında yapılan çalışmaları yeterli bulmuyorum. Bunu engelleyen durumlar ise belediyelerin sorumlu oldukları toplumun ihtiyaçlarını göz ardı etmesi” ifadesi kullanılmıştır(E6).

Katılımcının verdiği cevap: Türkiye’de sosyal belediyeçilik çalışmalarını kısmen yeterli buluyorum. Bu konu ile ilgili güzel çalışmalar yapan örnek belediyeler bulunmaktadır. Ancak bu çalışmaları uygulamayan belediyeler de var. Belediyelerin belli bir plan ve program dahilinde hareket etmemesi, mali kaynaklardaki sıkıntılar ve toplumu isteklerinin neler olduğu konusunda bilgi eksikliği olarak sıralayabiliriz” ifadesi kullanılmıştır(F7).

Alınan yanıtlara göre katılımcıların verdiği cevaplar ise; Türkiye’deki sosyal belediyeçilik çalışmalarını yeterli olmaması, mali yetersizlik belediyelerin sosyal çalışmalarda sosyal yardımla sınırlı kalması, belediyelerin çalışmalarla ilgili yeterli bilgiye sahip olmaması ortak başlıklar olarak kullanılmıştır.

Araştırmada katılımcılara “Kurumunuzda sosyal belediyeçilik konusunda çalışmalar yürütüyor musunuz? Eğer yürütüyorsanız bu çalışmalar nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir.

Katılımcının verdiği cevap: Sosyal belediyeçilikle ilgili çalışmalar yapıyoruz. Kadınlara yönelik komek meslek edindirme kursları, üniversite öğrencilerine eğitim desteği, genç kültür kartlarla kültürel faaliyetlerin gerçekleştirmeyiz” ifadesi kullanılmıştır(A1).

Katılımcının verdiği cevap: “Kurumumuzda sosyal belediyeçilikle ilgili çalışmalar gerçekleştirmekteyiz. Maddi konuda zorluk yaşayan bireylere yönelik araştırmalar yapmaktayız. Bununla ilgili yerinden tespit gerçekleştirip aylık maaş bağlıyoruz. Her ay gıda yardımı gerçekleştirmekteyiz. Öğrencilerin eğitim masraflarını karşılamaktayız. Burs kazanan öğrencilere geziler düzenlemekteyiz. ve kadınlara yönelik kurslar açarak hem eğitim almalarını sağlıyoruz. Hem de meslek sahibi olmalarına yardımcı olmaktayız.” İfadesi kullanılmıştır(B2).

Katılımcının verdiği cevap: “Belediyemizin gerçekleştirdiği öğrencilere yönelik eğitim kursları bulunmaktadır. Burada öğrencilerin hafta içi ve hafta sonları okullarda görülen temel derslerin içeriği konusunda bilgi verilmektedir. Ek dersler düzenlenerek okul başarılarına katkıda bulunmaktayız. Sosyal olmalarını sağlamak adına öğrencilere kamplar, geziler düzenlemekteyiz. Bu alanda çocuklara ve gençlere yönelik Çocuk Meclisleri ve Gençlik Merkezlerini kurduk. Buradaki amaç şehir yönetiminde de düşüncelerine destek vermek ve projelerini hayata geçirmektir. Kadınlara yönelik Komek Meslek Edindirme Kursları, üniversite öğrencilerine eğitim desteği veriyoruz. Genç kültür kartları vererek müze ve diğer aktiviteleri ücretsiz bir şekilde gezme ve görme imkânı vermekteyiz” ifadesi kullanılmıştır(C3).

Katılımcının verdiği cevap: “Sosyal belediyeçilik çalışmaları yürütmekteyiz. Bunlar içerisinde kadınlara, çocuklara, gençlere yönelik eğitimler, seminerler ve nakdi destek sağlamaktayız. Sosyal alanlar oluşturarak kendi yaşlarındaki bireylerle sosyal ortam kurma alanları sağlamaktayız. Bunlar ise; Komek, Bilgehane, Sodem Sosyal Destek Merkezi, Konya Bilim Merkezi kurarak hem eğitim hem de teknoloji alanlarında çalışmalar yapmaktayız” ifadesi kullanılmıştır(Ç4).

Katılımcının verdiği cevap: “Kurumumuzda sosyal belediyeçilik çalışmalarıyla ilgili çeşitli projeler uygulamaktayız. Bunlardan biri Sürdürülebilir Şehir Hackathonu projesidir. Bir diğer çalışma ise; Hayallerine Start Ver projesidir. Bu projenin amacı gençlere yönelik kendi düşünceleri ve haya gücü sayesinde bilim dünyasına yeni ürünler kazandırmak ve geleceklerine yönelik önemli adımlar atmalarını sağlamaktayız” ifadesi kullanılmıştır(D5).

Katılımcının verdiği cevap: “Sosyal belediyeçilik çalışmaları uygulamaktayız. Maddi yardım, eğitim, sosyal aktivite konularında insanların talep ve ihtiyaçlarına yönelik projeler üretilip bunu hayata geçirmektedir” ifadesi kullanılmıştır(E6).

Katılımcının verdiği cevap: “Sosyal belediyeçilik çalışmalarımız belediyeçilik bünyesinde devam ettirilmektedir. Kadınlara, çocuklara, gençlere yönelik sosyal hizmet çalışmaları yapılmaktadır. Eğitim, sosyal, kültürel ve ekonomi konularında yardımcı olmaktayız. Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından komek, gençlik merkezleri ve eğitim merkezlerini kurduk. Konya ilinde gerçekleştirilen çalışmalarının devamlılığı sayesinde, bu çalışmaları sınır ötesi ülkelere taşıdık. Bu ülkelerden bazıları Makedonya, Bosna Hersek’dir” ifadesi kullanılmıştır(F7).

Alınan yanıtlara göre katılımcıların verdiği cevaplar ise; Kadınlara yönelik komek kurslarının açılması, gençlere çocuklara yönelik eğitim kurslarının açılması, Öğrencilere ve dar gelirli bireylere nakdi destek sağlanması ortak başlıklar olarak kullanılmıştır.

Araştırmada katılımcılara “Sosyal belediyeçilik kapsamında yürüttüğünüz çalışmalarda bütçeye katkı sağlayan başka kurum kuruluş ve kişiler var mıdır? Varsa bunlar kimlerdir?” sorusu yöneltilmiştir.

Katılımcının verdiği cevap: “Yürüttüğümüz çalışmalarda bütçeye katkı sağlayan kurum ve kuruluşlar bulunmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarıyla ve derneklerle ortak projeler yürütmekteyiz. Bu projelerin hayata geçirilmesi ve sonrasında elde edilen gelirlerle yapılacak olan çalışmaların devamlılığını sağlıyoruz. Hem de bu çalışmalara yönelik bütçenin artırılması konusunda katkı sağlıyoruz” ifadesi kullanılmıştır(A1).

Katılımcının verdiği cevap: “Belediye’nin kendisinin kurmuş olduğu Anatoya, Zeybe ve Zenovya gibi markalaşmış kooperatifler ile kadınların iş hayatına atılmaları ve onların bütçesine de katkı sağlamaktayız” ifadesi kullanılmıştır(B2).

Katılımcının verdiği cevap: “Sosyal belediyecilik kapsamında yürüttüğümüz çalışmalarda bütçeye katkı sağlayan kurum olarak üniversitelerle işbirliği içerisindeyiz. Ortak yürüttüğümüz çalışmalarda iki kurum olarak birbirimize destek vermekteyiz” ifadesi kullanılmıştır(C3).

Katılımcının verdiği cevap: “Bu kapsamda yürüttüğümüz çalışmalarda katkı sağlayan kurumların başında biz gelmekteyiz. Kurumumuz bünyesinde oluşturulan kooperatifler bulunmaktadır. Bu kooperatifler aracılığıyla uygulanacak olan çalışmalara bütçe desteği sağlamaktadır” ifadesi kullanılmıştır(Ç4).

Katılımcının verdiği cevap: “Kurumumuzda daha çok kendi açtığımız eğitim merkezlerinde kadınların ürettikleri ürünlerin satışının yapılması ile kendi bütçelerine destek verilmesine yardımcı olmaktayız. Aynı zamanda kurumumuz adına yapılacak olan diğer projeler için de katkı sağlanmaktadır. Aile Sanat ve Eğitim Merkezleri de bu konuda örnek verilecek merkezlerden birisidir” ifadesi kullanılmıştır(D5).

Katılımcının verdiği cevap: “Sosyal belediyecilik çalışmalarımıza bütçe anlamında bir destek alınmasından ziyade bu konuda kendi oluşturduğumuz politikaların getirisi ile karşılamaktayız” ifadesi kullanılmıştır(E6).

Katılımcının verdiği cevap: “Kurumumuz bu konuda vakıf, üniversite ve kendi çalışmalarınız içerisinde yer alan sosyal hizmetlere yönelik projelerle katkı sağlamaktadır” ifadesi kullanılmıştır(F7).

Alınan yanıtlara göre katılımcıların verdiği cevaplar ise; Üniversitelerle işbirliği, kuruma ait eğitim merkezleri, kooperatifler ve projeler ortak başlıklar olarak kullanılmıştır.

3.8. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme sonucunda Konya Büyükşehir Belediyesinin dezavantajlı gruplara yönelik aktif çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Belediyenin yeterli kaynaklara sahip olduğu, buna yönelik markalar çıkartılarak kooperatifler oluşturulduğu ve yapılacak olan sosyal hizmetlerin etkili ve zamanında ulaştırılması adına yeterli bütçeye sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. Belediye'nin sosyal belediyeçilik alanındaki hizmetlerin kadınlara, çocuklara, gençlere yönelik eğitim, nakdi destek ve sosyal alanda vakit geçirme imkanlarının sağlandığı yapılan çalışma ve birimde yetkili insanların bilgileriyle bu sonuca ulaşılmaktadır.

Sosyal belediyeçilik alanında yapılan hizmetlerin sosyal yardımla sınırlı kalmadığı, belediyenin bütçe ve çalışmalarıyla toplumda yer alan dezavantajlı gruplara yönelik her anlamda destek sağlanabileceği söylenebilir. Buda Türkiye'de yer alan diğer belediyelerin de kaynaklarına destek verebileceği kooperatifler oluşturarak işleyişini sağlamak, aynı zamanda insanlara yönelik hem iş istihdamı sağlama, üretim yapabilme, kendine güvenen bireyler olarak yaşamlarını sürdürebilmelerin de destek olacağı söylenebilir

Çocuklara yönelik çocuk meclislerinin, gençlere yönelik gençlik merkezlerinin yer alması, kadınlara yönelik Komek ve Asem gibi meslek edindirme kurslarının yer alması şehrin sorunlarının çözümünde genç ve çocukların da düşüncelerine ve üretimlerine danışılması sosyal belediyeçilik alanında yapılacak olan faaliyetler hakkında bilgi sahibi olmalarına ve belediyeçilik alanında yapılacak çalışmalarda halkın da yakından bizzat içerisinde yer alması açısından önemli bir kazanım olarak değerlendirilebilir. Bu aynı zamanda belediyeler için de olumlu bir sonuç doğuracaktır. Bu nedenle belediyelerin sorun ve ihtiyaçların yakından tespiti konusunda işlerini kolaylaştıracağı sonucuna ulaşılabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de sosyal belediyecilik uygulamaları, tarihsel süreç içerisinde önemli bir konuma getirilmiştir. 5393 sayılı belediye kanunu ve 5216 sayılı büyükşehir belediye kanunu ile sosyal belediyecilik faaliyetleri merkezi yönetimden yerel yönetimlere aktarılmıştır. Belediyelerin aktif olarak faaliyetlerini yürütmesi, mali destek ile bireylerin ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmıştır. Sosyal belediyecilik içeriğinin öğrenilmesi, belediyelerin buna uygun olarak çalışmalar yapması, birimlere olan güven duygusunun artmasına ve kalıcı bir sonuca ulaşılmasına yardımcı olmaktadır.

Literatür taraması sonucunda elde edilen verilere göre sosyal belediyecilik uygulamalarının birbirinden farklı olduğu anlaşılmaktadır. Yapılan hizmetlerin sadece sosyal yardım olarak algılanması toplumun tamamına ulaşılmasını engellemektedir. Dezavantajlı gruplar olarak nitelendirilen kadınlar, gençler, çocukların sosyal ve ekonomik gereksinimlerine cevap verme konusunda yetersiz kalınmaktadır. Belediyelerin genel anlamda bu durumu saptayıp, gerekli çalışmalara yoğunluk vermesi gerekmektedir. Literatür taraması sonucunda belediyelerin geleneksel toplumsal belediyecilik anlayışı ile hareket ettiği ve sosyal belediyecilikle toplumsal belediyeciliğin içerik ve anlam olarak aynı görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle yapılacak olan faaliyetlerin de sosyal yardımla sınırlı kalmasına neden olduğu görülmektedir. Bir diğer önemli konu ise belediyeler tarafından yapılan faaliyetlerin sosyal harcama mı yoksa sosyal hizmet mi olduğu konusunda bir ayrım yapamamalarıdır. Bir diğer önemli konu ise belediyelerin bütçe sıkıntısı çektiği ve bu yönde sosyal faaliyetlerin gerçekleştirilemediği düşüncesi yer almaktadır.

Kapsam itibarıyla değerlendirildiğinde belediyelerin ilk olarak sosyal belediyecilik anlayışının içerik olarak tam anlaşılması ve bunu çalışmalarına yansıtmaları önemlidir. Sosyal belediyecilik faaliyetlerinin yürütülmesinde nakdi destek sağlandığında bunun sosyal harcama olarak belgelere aktarmaları ve eğitim, kültür, sanat alanında yapılan faaliyetlerin ise sosyal hizmet olarak yer aldığı ayrımına varılması gerekmektedir.

Belediyeler tarafından gerçekleştirilen sosyal belediyecilik faaliyetlerinin özel kurum, kuruluşlar ve Üniversitelerle işbirliği içerisinde olmaları gerekmektedir. Çünkü yapılacak olan çalışmaların desteklenmesi ve kesintiye uğramaması açısından önemlidir. Gerçekleştirilecek faaliyetlerde, toplumda yer alan halka bilgi verilmesi ve çalışmalarda

aktif olarak katılımlarının gerçekleştirilmesi belediyeler için önemli bir kazanımdır. Nedeni ise istek ve taleplerin doğru tespit edilmesi ve halkın güveninin kazanılması aynı zamanda sosyal belediyeçilik anlayışının da önemli bir konuma gelmesini sağlayacaktır.

Bir diğer konu ise belediyelerin yapılan harcamalara dikkat etmeleri, bütçeye destek sağlanması adına gerçekleştirilecek olan faaliyetlerden elde edilen gelirin tekrar bu tür çalışmalar için kullanılması, aynı zamanda ek gelir olarak markalaşmış kooperatifler kurmaları bu alandaki uygulamaların devamlılığı ve zaman kazanımı açısından önemli bir husustur.

Bu çalışmada, Konya Büyükşehir Belediyesi'nin sürdürülebilir kalkınma planları, yıllık faaliyet raporları ve belediyenin sayfasından yapmış oldukları çalışmalara yer verilmiştir. Aynı zamanda belediye çalışanları ile yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. İlk olarak sürdürülebilir kalkınma planı çerçevesinde kadınlara yönelik "Aile Destek Merkezleri" ve "Hanımlar Lokali" açılmıştır. Burada eğitim, sosyal, sağlık alanlarında gerekli eğitimler verilerek katılımlarını sağlamak ve sağlıklı bireyler olarak yaşamlarını devam etmelerine katkı sunması amaç edinilmiştir. Kadınlara yönelik "Komek" meslek kursları açılmıştır. Burada verilen eğitimler sonucu kadınların el becerisi geliştirilerek, kadın istihdamının sağlanmasının önünü açılmıştır. Bir diğer yapılan uygulama "Kadın ve Aile Komisyonu" kurulmuştur. "Konya Millet Bahçesi" parkı yapılarak kadınlar, çocuklar ve gençler için sosyal alanlar oluşturulmuştur. "Gençlik Meclisi" projesi oluşturularak yönetimde de aktif katılım sağlanmıştır. "Benim Şehrime Başka Bir Bakış" faaliyetleri ile gençlere yönelik yurt içi ve yurt dışı gezileri düzenlenerek sosyal aktiviteler gerçekleştirilmiştir. Bir diğer proje "Genç Kültür Kart Projesidir". Spor, eğitim, sosyal faaliyetlerini yapabilmeleri için karta belediye tarafından yatırılan, limit desteği ile bu aktiviteler gerçekleştirilmiştir. İklim değişikliği mücadele kapsamında, öğrencilerin el becerileriyle eserleri "Sürdürülebilir Şehir Mobilyaları Hatcothonu" projesi etrafında gerçekleştirilmiştir. Aselsan ile "Hayallerine Start Ver" projesi ile gençlere destek verilmesi amaçlanmıştır. "Genç Komek" uygulaması ile gençlere yönelik eğitimler verilmiştir. Burada verilen eğitimlerden biri radyo kontrollü model uçak projesi adı ile elektrik elektronik, uçak gövde motor bölümünü okuyan öğrencilere uçuşla ilgili eğitimler ve uçağa ait bilgiler verilerek aktif olarak bu alanla ilgili deneyim sahibi olmaları sağlanmıştır. Bu tür etkinlikler kapsül teknoloji platformu tarafından desteklenerek yurt içi yurt dışında düzenlenen etkinliklere katılma imkanı

vermiştir. Çocuklara yönelik “Bilgihane” ismi ile kurulan eğitim merkezleri açılmıştır. Temel dersler verilerek öğrencinin başarısı hedeflenmiştir. Ders dışında, hafta sonları şehir dışı gezisine çıkılarak sosyal aktiviteler gerçekleştirilmiştir. 2014 yılında “Medeniyet Okulu” projesi kapsamında öğrencilere yönelik sınıf tiyatroları oluşturulmuştur. Bunun dışında düzenli olarak her yıl farklı ülkelere geziler gerçekleştirilmiştir. Konya Modeli Belediyecilik” kapsamında, çocuklara yönelik “Çocuk Meclisi” kurulmuştur. Meclise aktif olarak katılım sağlayan ve başkanlığını çocukların yönettiği bir uygulamadır. Çocukların kendine güvenen bireyler olarak hayatlarına devam etmeleri amaç edinilmiştir. “Konya Akıl ve Zeka Oyunları” düzenlenerek, yarışmayı kazanan çocuklara hediyeler verilmiştir. Uygulanan bir diğer proje “Tiyatroya Yolculuk” adlı gösteriler düzenlenerek sosyal ve kültürel alanda gelişen çocuklar yetiştirilmesi amaç edinilmiştir. Sonuç itibari ile Sosyal belediyecilik üzerinden Konya Büyük Şehir Belediyesi’nin aktif olarak çalışmalar yaptığı gözlemlenmektedir. 2021-2024 ve 2022-2024 sürdürülebilir kalkınma faaliyetlerinde amaç olarak belirlenen projelerin gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Belediyeler tarafından her sene hazırlanması gereken yıllık faaliyet raporlarının, ivedilikle hazırlandığı ancak Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından 2020-2024 2021- 2024 ve 2022-2024 yıllık faaliyet raporları incelenmiştir. Ancak 2022-2024 raporlarında amaçlanan çalışmaların aksadığı bunun nedeni olarak Covid19 sürecinin yaşanması ile kente sosyal aktivite alanlarının bir süreliğine yapılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak 2022 yılının şubat ayı itibari ile hedeflenen proje ve etkinliklerin gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Konya Büyükşehir Belediyesi’nin çalışmalarının devamlılığının sağlanması için meslek edindirme kurslarında yer alan kadınların üretimleriyle kendi hane gelirlerine ve belediyenin markalaşması adına önemli kazanımlar sağlanmaktadır. Belediyenin kendi kurmuş oldukları kooperatifler sayesinde bütçenin artmasına ve çalışmaların kesintiye uğramadığı tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalarda gençlere, çocuklara yönelik kurulan meclislerle görüş ve önerileri dikkate alınarak birlikte hem kendi sorunlarına hem de şehrin sorunlarına yönelik çalışmalar yürütüldüğü tespit edilmiştir. Dezavantajlı gruplar olarak nitelendirilen kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik etkinliklerin sosyal belediyecilik anlayışı ile gerçekleştirildiği, bu anlayışın sadece sosyal yardımla sınırlandırılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye’deki belediyelerin sosyal belediyecilik uygulamaları ile ilgili sosyal politikaların oluşturulmasına yönelik çalışmaların ayrıntılı olarak belirlenmesi önemlidir. Buna yönelik yapılacak olan çalışmaların, içerik olarak doğru tespitinin sağlanması için sorumlu oldukları toplum ihtiyaçlarının yerinden belirlenmesi ve bireylerle doğrudan iletişime geçilmesi önemli bir husus olacaktır.

Sosyal belediyecilikle ilgili yapılacak olan çalışmalara ayrılan bütçenin yeterli ve verimli kullanılmasına yönelik yıllık faaliyet raporları ile harcamaların düzenli olarak oluşturulması, kamuoyuna paylaşılması gerekmektedir.

Belediyeler tarafından sosyal hizmetlerin kalıcılığının sağlanması için sivil toplum kuruluşları, üniversitelerle işbirliği içerisinde olmaları uygulanacak olan çalışmalara katkı sağlayacaktır.

Belediyelerin kendine ait oluşturacakları markalaşmış kooperatifler ile sorumlu oldukları toplumun sosyal ve kültürel yaşamlarına katkı sağlanması açısından önemlidir. Aynı zamanda bu kooperatiflerde eğitimler verilmesi ile iş istihdamının sağlanması konusunda önemli getirileri olacaktır.

Belediyelerin diğer illerdeki belediyeler ile ortak projeler yürütmeleri sosyal belediyecilik anlayışına önemli katkısı olacaktır. Yapılan eksik çalışmaların giderilmesine ve örnek çalışmaların ise diğer belediyeler tarafından uygulanmasına yönelik katkısı olacaktır.

Türkiye’deki belediyelerin; sosyal belediyecilik çalışmalarının aksatılmaması ve uygulanacak olan projelerin devamlılığının sağlanması için iller bazında sosyal belediyecilik birimleri oluşturulması önemli katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, E. K. (2009). *Türkiye'de Belediyecilik Anlayışının Dönüşümünü Küreselleşme Üzerinden Okumak , Yerel Yönetimlerde Sosyal Demokrasi ,Toplumcu Belediyecilik , Teorik Yaklaşımlar , Türkiye Uygulamaları*. (H. G. İhsan Kamalak, Dü.) İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Adıyaman, A., & Demirel, S. (2011, Nisan-Mayıs-Haziran). Sosyal Belediyecilik Üzerine Bir İnceleme : Ankara Büyükşehir Örneği. *Dış Denetim Dergisi*, s. 115.
- Akalın, C. (1995). *Düşler ve Gerçekler*. İstanbul: Sarmal Yayınevi.
- Akarsu, S. (2014). Sosyal Belediyecilik Zeytin Burnu Belediyesi Örneği. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, 26. İstanbul.
- Akarsu, S. (2014). Sosyal Belediyecilik(Zeytinburnu Belediyesi Örneği). *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Bilim Dalı* . İstanbul.
- Akdoğan, Y. (2002, Şubat). Ulusal Soruna Yerel Çözüm:Sosyal Belediyecilik. *Eminönü Bülteni*, s. 15.
- Aktan, Ç. C. (2013). *Sosyal Devletin Araçları*. Nisan 1, 2022 tarihinde [www.canaktan.org](http://www.canaktan.org/politika/refah/devleti/araclar.html) politika refah devleti araclar.html. adresinden alındı
- Akyüz, F. (2008). Sosyal Yardımdan Sosyal Sigortaya:Bismarckyan ve İngiltere Sosyal Güvenlik Sistemlerinin Tarihsel Dönüşümü. *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi* , s. 68.
- Altan, Ö. Z. (2006). *Sosyal Politika*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Altan, Ö. Z. (2008). *Sosyal Politika*. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Altun, F. (2018). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Yüksek Lisans Tezi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 54.

- Arslan, M. (2013). Yerel Yönetimlerde Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri(Arnavutköy Belediyesi Örneği). *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Yüksek Lisans Tezi*, 34.
- Ateş, H. (2009, Ocak). Sosyal Belediyecilik. *17*(49), s. 89 -91-92-95.
- Aydın, M. (2008). *Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler*. İstanbul: Yedirenk.
- Aydiner, T. (2020). Toplumcu Belediyecilik Deneyimi (1973-1980)Denizli Örneği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(39), s. 355.
- Aydoğan, M. (2006). *Batı ve Doğu Uygarlıkları Antik Çağ'dan Küreselleşmeye Yönetim Gelenekleri ve Türkler* (2. b.). İzmir: Umay Yayınları.
- Aykaç, F. (2005). *Gerekçeli-Açıklamalı Belediye ve Büyükşehir Belediyesi Kanunu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık .
- Babahan, A. (2009). Bir Sosyal Politika Projesi Olarak Köy Enstitüleri. *Alternatif Politika*, 1(2), s. 196-206-210.
- Balcılar, A. N. (2017). Türkiyede Sosyal Belediyecilik Uygulamaları Bornava Belediyesi Örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, 27.
- Balcılar, A. N. (2020). *Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Bornova Belediyesi Örneği*. İstanbul.
- Batal, S. (2015). Türkiye'de Sosyal Devletin Dönüşümü:Sosyal Belediyecilik. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19(2), s. 223.
- Bayartan, M. (2008). Osmanlı Şehirlerinde Vakıflar ve Vakıf Sisteminin Şehre Kattığı Değer. *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, 10(1), s. 168.
- Bayraktar, B. (2013). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Sosyal Politikaya Bakış Açısı "Sosyal Belediyecilik" (Ümraniye Belediyesi Örneği). *Yüksek Lisans Tezi Bursa*, 77.
- Bayraktar, B. (2013). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Sosyal Politikaya Bakış Açısı "Sosyal Belediyecilik"(Nilüfer ve Yıldırım Belediyesi Örneği). *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, 96-94. Bursa.

- Beki, A. (2008). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları(Ümraniye Belediyesi Örneği). *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Sakarya*, 46-48.
- Belge, M. (1978). Üniversitelerde Devrimci Gençlik Sorunu. *Birikim*, 1(1), s. 63.
- Bingöl, E. S. (2017). Kamu Yönetimi Ve Yoksulluk Bağlamında Yeni Yoksulluk Yönetimi. *Toplum ve Hizmet*, 28(1), s. 137.
- Bozkurt, E. (2020). Toplumcu Belediyecilik Politikalarının Ovacık Belediyesi Örneği Üzerinden Değerlendirilmesi. *Kent ve Çevre Araştırmaları Dergisi*, 2(1), s. 101-112-116.
- Bulut, N. (2003). *Feodaliteden Küreselleşmeye, Ekonomik İktidar İlişkisi*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Can, H. (2006). Sosyal Belediyecilik ve Ümraniye . *Yerel Siyaset Dergisi* (5), s. 19 .
- Çağdaş, T. (2011). Türkiye'de Yerel Yönetimlerde İdari Özerklik. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30(1), s. 397.
- Çelebi, N. (1977). Türk Düşüncesinde Sosyal Yardım Fikri. *Basılmamış Çalışma*, 30.
- Çelik, A. (2007). Refah Devletinde Kriz ve Yeniden Yapılanma. *Sosyal Siyaset Konferansları 50.Kitap*, (s. 304-305).
- Çımrın, F. K. (2009). Küreselleşme, Neo-liberalizm ve Refah Devleti İlişki Üzerine. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(23), 197.
- Çöpoğlu, M. (tarih yok). Sosyal Belediyecilik ve Sorunları. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), s. 223-247.
- Demir, İ. (2006). Yerel Politikaların Sosyal Politika Fonksiyonları Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi . *Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi Anabilim Dalı* .
- Doğan, S., & Yaşar, H. (2020). *Konya da Mahalli Yönetimin Tarihçesi, Belediye Teşkilatı* . 04.05.2023 2023 tarihinde Konya Ansiklopedisi : https://www.konyapedia.com/makale/696/belediye_teskilati adresinden alındı

- Duman, E. (2008). 1929 Ekonomik Buhranı ve 2008 Küresel Krizi'nin Karşılaştırılması. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Krizlerin Anatomisi* , 50.
- Durdu, Z. (2009). Modern Devletin Dönüşümünde Bir Ara Dönem: Sosyal Refah Devleti. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 42-43. Mayıs 1, 2022 tarihinde <http://www.siyasaliletisim.otg/pdf/moderndevlet.pdf> adresinden alındı
- Efe, H. (2012). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Bayrampaşa Belediye Örneği. *Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, 13. İstanbul.
- Emmioğlu, K. (1999, 17-19 Şubat). Kent Yönetimi, . (İ. Ö. Ekerim, Dü.) *Kent Yönetimi İnsan ve Çevre Sorunları Sempozyumu* 99, 2, s. 9.
- Ergün, C., & Gül, H. (2009). *Toplumcu Belediyecilik ve Kent Kapılarını Sermayeye Açan Anahtar Olarak Kentsel Dönüşüm ,İhsan Kamalak ve Hüseyin Gül(drl.)Yerel Yönetimlerde Toplumcu Belediyecilik: Teorik yaklaşımlar,Türkiye Uygulamaları.* İstanbul.
- Ersöz, H. Y. (2003). Doğuşundan Günümüze Sosyal Politika Anlayışı ve Sosyal Politika Kurumlarının Değişen Rolü. *İ.Ü. İktisat Fakültesi Mecmuası*, 53(2), s. 126.
- Ersöz, H. Y. (2004). *Sosyal Politika Perspektifinden Yerel Yönetimler.* Filiz Kitabevi.
- Ersöz, H. Y. (2005, Eylül 27). Sosyal Politika- Refah Devleti- Yerel Yönetimler İlişkisi. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası* , 55(1), s. 765.
- Ersöz, H. Y. (2006). Sosyal Politika,Refah Devleti,Yerel Yönetimler İlişkisi. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 55(1), s. 764-768.
- Ersöz, H. Y. (2011). *Sosyal Politikada Yerelleşme.* İstanbul: Ticaret Odası Yayınları.
- Eryılmaz, B. (1997). Bürokrasi ve İktidar. *Yeni Türkiye Dergisi*(13), s. 56-57.
- Ezer, M. (2018). Belediyelerin Sosyal Belediyecilik Uygulamalarına Yönelik Memnuniyet : Ankara Pursaklar Belediyesi Örneği. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Sakarya Üniversitesi*, 35-36.

- Fidan, A. (2006). Sosyal Politikaya Katkısı Açısından 5393 Sayılı Belediye Kanunu. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi Anabilim Dalı Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, 91. İstanbul.
- Göktürk, U. Y. (2008). Toplumsal Sorunların Çözümünde Belediyecilik Anlayışı Anlayışı Sosyal Belediyecilik. *1. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu*, 237 255. İstanbul .
- Göze, A. (1995). *Sosyal Devlet Sistemi* . İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Gül, S. S. (2000). Yeni Sağ Sosyal Güvenlik Anlayışının Tarihsel Bağlantıları:İngiltere ve Türkiye Örnekleri. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*(40), s. 55.
- Gül, S. S. (2006). *Sosyal Devlet Bitti Yaşasın Piyasa! Yeni Liberalizm ve Muhafazakarlık Kısacasında Refah Devleti*. Ankara: Ebabil Yayınları.
- Güleç, Y. (2014). Türkiye'de Sosyal Hizmetlerin Yeniden Yapılandırılmasında Yerel Yönetimlerin Önemi ve İşlevi Bağcılar Engelliler Sarayı Örneği. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, 49. İstanbul.
- Güler, M. (2009). *Toplumcu Belediyeciliğin Doğuş Koşulları Üzerine, Yerel Yönetimlerde Toplumcu Belediyecilik:Teorik Yaklaşımlar,Türkiye Uygulamaları İhsan Kamalak ve Hüseyin Gül(drl.)*. İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.
- Güler, M. (2013). *Toplumcu Belediyeciliğin Doğuş Koşulları Üzerine İhsan Kamalak, Hüseyin Gül içinde, Yerel Yönetimlerde Sosyal Demokrasi Toplumcu Belediyecilik Teorik Yaklaşımlar,Türkiye Uygulamaları*. İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Güler, M. (2013). *Yerel Yönetimlerde Sosyal Demokrasi ,Toplumcu Belediyecilik ,Teorik Yaklaşımlar,Türkiye Uygulamaları* (2. b.). İstanbul: Kalkedon Yayıncılık:96.
- Güloğlu, T., & Es, M. (2008). *Yerelleşen Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet* . Sakarya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 1. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu Kitabı .

- Gümüş, T. (2010). *Sosyal Devlet Anlayışının Gelişimi ve Dönüşümü*. İstanbul: On İki Levha Yayınları.
- Güven, S. (1996). *Türkiye'de Sosyal Sorunlar ve Sosyal Politikalar*. Ankara : Ezgi Kitabevi Yayınları .
- Hamamcı, C. (2016). *Toplumcu Belediyecilik*. Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Hamamcı, C. (2016). *Toplumcu Belediyecilik Ş.Özkan Erdoğan, ve O.Zengin (Ed). Prof Dr Oğuz Onaran'a Armağan*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Hekimoğlu, E. (2019). Yerel Yönetimlerde Sosyal Belediyecilik: Başakşehir Belediyesi Örneği. 40. Kütahya.
- Henden, U. A. (2016). Sosyal Harcamaların yerelleşmesi : Sosyal Belediyecilik Uygulamalarının Etkinliği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(15), 39-59.
- İpek, E. (2022). Sosyal Politikayı Keşfetmek :Temel Çalışma Konuları. D. d. Develi, & D. E. İpek (Dü). içinde Nobel Bilimsel Yayınları.
- İzgi, B. B., & Polat, A. (2008). Küreselleşen Devletin Değişen Rolü ve Sanayileşme Üzerine Tartışmalar. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), s. 230.
- Kara, U. (2013). *Sosyal Devletin Yükselişi ve Düşüşü*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Kaştan, Y. (2016). Osmanlı Devleti'nde 1913 Tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanun-i Muvvakkati ile Vilayet Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması. *Osmanlı Medeniyeti Araştırmalar Dergisi*, 2(2), s. 91.
- Kaya, E. (2003). Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma. İstanbul: İlke Yayıncılık.
- Keleş, R. (1994). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Kepenek, Y. (1990). *Türkiye Ekonomisi*. Ankara: Verso Yayınları.
- Kesgin, B. (2008). Yoksulluğa Yerel Müdahale "Sosyal Belediyecilik"Karşılaştırmasında Eminönü ve Beşiktaş Belediyeleri Örnekleri. *Yayınlanmamış Doktora Tezi Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı*, 55-102.

- Kesgin, B. (2012, Ağustos). Kentsel Yoksulluğa Yönelik Yerinden ve Yerel Müdahale Sosyal Belediyecilik. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*(26), 169-176-180.
- Kesgin, B. (2016). *Kamu Sorumluluğunda Sosyal Hizmet* (2. b.). İstanbul: Açılım Kitap.
- Kesgin, B. (2016). Sosyal Belediyecilik Uygulamalarında Sivil Toplum Ortaklığı. *Stratejik Kamu Yönetimi Dergisi*, 2(4), s. 21.
- Keyder, Ç. (1987). *Türkiye'de Devlet ve Sınırlar*. (S.Tekay, Çev.) İstanbul : Verso Yayınları .
- Konya Büyükşehir Belediyesi. (2023, Mart 7). Nisan 3, 2023 tarihinde <https://komek.org.tr> adresinden alındı
- konyabilimmerkezi.com. (2023). Mayıs 15, 2023 tarihinde <http://konyabilimmerkezi.com> adresinden alındı
- Koray, M. (2000). *Sosyal Politika*. Bursa.
- Koray, M. (2005). *Sosyal Politika*. İmge Kitabevi.
- Koray, M. (2008). *Sosyal Politika*. İmge Kitabevi.
- KSGM. (2012). <http://www.kadinstatusugenelmudurlugu.gov.tr/> adresinden alındı
- Küçüktağı, M. S. (2021). *Halkın Kampanya ve Uygulamalara Destek Araştırması ile Birlikte Konya'da Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları*. Konya/Meram: Kültür A.ş.
- Maden, C. (2012). Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Esenler Belediyesi Örneği. *Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 44.
- Mısır, M. B. (2003). Gerçek Demokrasi Olanakları:Paris Komünü. *Praksis*(10), s. 115-118.
- Muyan, Y. (2016). Sosyal Devlet ve Türkiye'de Sosyal Devlet Uygulamalarının İncelenmesi. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, 27. Muş.
- Nadaroğlu, H. (1978). *Mahalli İdareler*. İstanbul: Beta Yayınları.

- Negiz, N. (2011). *Türk Kamu Yönetimi Anlayışında Sosyal Sorumluluk* (Ed. Kenan Ören, H. Bahadır Eser, Elvettin Akman), *Farklı Bakış Açısıyla Sosyal Sorumluluk*. Ankara: Pelikan Yayıncılık.
- Negiz, N. (2012). *Türk Kamu Yönetimi Anlayışında Sosyal Sorumluluk, Farklı Bakış Açılılarıyla Sosyal Sorumluluk*. (H. B. Kenan Önen, Dü.) Ankara: Pelikan Yayıncılık .
- Oktaý, T. (2008). *Belediye Kurumunun Tarihsel Gelişimi*. (R. Bozlağan, & Y. Demirkaya, Dü) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Oktaý, T. (2008). *Belediye Kurumunun Tarihsel Gelişimi* (Ed. Recep Bozlağan ve Yüksel Demirkaya), *Türkiye'de Yerel Yönetimler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ortaylı, İ. (1974). *1974 Tanzimat'tan Sonra Mahalli İdareler (1840-1878)*. Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.
- Ortaylı, İ. (2000). *Tanzimat Döneminde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Ö.Açıkgöz, & Özkan, B. (2012). 1929 Dünya Ekonomik Buhranı ve Türkiye Ekonomisine Etkileri. *Mevzuat Dergisi*(136).
- Ören, K. (2011). *Sosyal Politika*. Ankara: Pelikan Yayıncılık.
- Ören, K. (2013). *Sosyal Politika*. Nobel Yayıncılık .
- Övgün, B. (2005). Bir Zamanlar Belediyelerimiz. *Genel-İş Emek Araştırma Dergisi*(22), s. 49.
- Özbek, N. (2002). Osmanlıdan Günümüze Sosyal Devlet, Toplum ve Bilim. (92), 12-13.
- Özbek, N. (2011). *Osmanlı İmparatorluğun'da Sosyal Devlet*. İstanbul: İletişim yayınları.
- Özbudun, E. (2002). Türk Anayasa Hukuku. 128-139: Ankara Yetkin Yayınları .
- Özdemir, İ. M. (tarih yok). Küreselleşme Sürecinde Türkiye'de Sosyal Devlet ve Sosyal Hizmetler. *Yüksek lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü* , 48-49. Konya .
- Özdemir, S. (2006). Refah Devleti: Altın Çağ'dan Belirsiz Geleceği. s. 14.

- Özdemir, S. (2007). *Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti*. İstanbul: Entegre Matbaacılık Anonim Şirketi .
- Özdemir, S. (2015). *Refah Devleti Analizi*. İÜ yayınları .
- Özel, N. (2019). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik: Batman örneği. *Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Özer, M. (2015). Sosyal Ekonomi Politikaları Kapsamında Sosyal Belediyecilik Anlayışı. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*(35), s. 89.
- Özgüler, V. C. (2019). Türkiye'de Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Lisansüstü Tezlerinin " Sosyal Politika"Bağlamında Değerlendirilmesi. *5.Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi (11-14 Temmuz) Bandırma*.
- Özsoy, B., & Sipahi, E. (2016). Türkiye'de Kadın Dostu Olma İddiasında Bir Kent: Gaziantep. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi* , 25(3), s. 72.
- Öztürk, A. (2002). *21. Yüzyıl Türkiye'si için Yerel Yönetim Modeli*. İstanbul: Ümraniye Belediyesi Kültür Yayınları.
- Pekşen, N. (2014). Sosyal Belediyecilik Çerçevesinde Engellilere Sunulan Hizmetler Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 5.
- Pektaş, K. E. (2010). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 5(1), 4- 14-22.
- Sarıca, M. (1993). *Siyasi Düşünce Tarihi*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Selçuk, B., & Aydoğdu, İ. (2014). Anayasal Düzeyde Türkiye'de Sosyal Politikaların Gelişimi. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 4(1), s. 49.
- Serter, N. (1994). *Devlet görevlerindeki gelişmelerin sonucu olarak sosyal devlet*. İstanbul: İktisat Fakültesi Yayınları.
- Seyitdanlıoğlu, M. (1996). Yerel Yönetim Metinleri IV: Şehrenameti'nin Kuruluşu ve Şehremaneti Nizamnamesi. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 5(3), s. 74-75.

- Seyyar, A. (2008, Mart). Sosyal Siyaset Ekseninde Yerel Özürlüler Politikası. *Yerel Siyaset Dergisi*, s. 240. Mayıs 2023 tarihinde <http://www.yerelsiyaset.com/pdf/mart2008/18.pdf> adresinden alındı
- Sezgin, S. (2017). Türkiye'de Toplumcu Belediyecilik:İzmit Örneği. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, s. 56.
- Somel, A. (2015). Toplumcu Belediye: Nam-ı Değer Belediye Sosyalizmi. *Mülkiye Dergisi*, 39(4), s. 199.
- Sönmez, M. B. (2009). *Klasik Belediyecilikten Yeni Belediyecilik Anlayışına Geçiş: "Sosyal Belediyecilik" (Ümraniye Belediyesi'nin Eğitim Alanına Yönelik Sosyal Belediyecilik Hizmetleri)Ulusal Kalkınma ve Yerel Yönetimler 2*. Ankara: TODAİE Yayını.
- Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları*. (2022). KonyaBüyükşehir Belediyesi dijital.kitabım.com adresinden alındı
- Şahin, H. (2020). Sosyal Belediyecilik Anlayışının Benimsenmesi Bursa Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Yüksek Lisans Tezi,Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 1.
- Şahinoğlu, İ. (2014). Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Anlayışı. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, 68.
- Şahinoğlu, İ. (2017). Yerel Sosyal Politika Uygulamalarında Türkiye Denetimi :Sosyal Belediyecilik Anlayışı. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, s. 53-85.
- Şaylan, G. (2003). Değişim, Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi. Ankara: İmge Yayınları.
- Şaylan, G. (2003). *Değişim,Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Şeker, M. (2011). *Yerel Yönetimlerde Sosyal Bütçeyi İzleme Raporu*. İstanbul: TESEV yayınları.
- Şenel, A. (1982). *Siyasal Düşünceler Tarihi*. Ankara: S.B.F. yayınları.
- Şenel, A. (1995). *Siyasi Düşünceler Tarihi*. Ankara: S.B.F. Yayınları.

- Şengün, E. (2019). Türkiye'de Belediyecilik Uygulamaları : Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, 58. Isparta.
- Şengün, E., & Akman, Ç. (2020). *Türkiye'de Sosyal Belediyecilik*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Şenkal, A. (2005). *Küreselleşme Çağında Sosyal Politika*. Alfa Yayınları.
- Talas, C. (1981). *Toplumsal Politikaya Giriş*. Ankara: S.
- Talas, C. (1992). Türkiye'nin Açıklamalı Sosyal Politika Tarihi . Ankara Bilgi Yayınları
- Talas, C. (1993). Liberalciliğin Geri Dönüşü ve Sonrası. *Amme Dergisi*, 26(3), 3.
- Talas, C. (2020). *Toplumsal Politika* (5. b.). İmge Kitabevi.
- Tanör, B. (1978). *Anayasa Hukukunda Sosyal Haklar*. İstanbul: May Yayınları.
- Taşdelen, S. (2017). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları: Antalya Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi*, 57. Isparta.
- Timur, T. (1997). *Türk Devrimi ve Sonrası*. Ankara: İmge Yayınları.
- Tokol, A. (2000). *Sosyal Politika* (2. b.). Bursa: Vipaş A.Ş.
- Tokol, A., & Alper, Y. (2011). *Sosyal Politika*. Ankara: Dora Yayınları.
- Toksöz, F. (2008). *İyi Yönetişim El Kitabı*. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı(TESEV) Yayınları.
- Toprak, D., & Şataf, C. (2009). Türkiye'de Yerel Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 1(1), 11-14-15-16-24.
- Toprak, D., & Şataf, C. (2017). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Çerçevesinde Sosyal Harcamalar Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Sayıştay Dergisi*(106), s. 64-65.

- Türk, A. Y., & Güler, T. (2017, Haziran). Sosyal Devlet Anlayışının Yerel Karşılığı: Sosyal Belediyecilik ve Temel Sorunları. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), s. 23.
- Uçaktürk, Tülay; Uçakürk, Ahmet; Özkan, Mehmet. (tarih yok). Yerel Yönetimlerde Sosyal Sorumluluk Bağlamında Sosyal Belediyecilik: Biga Belediyesi Örneği. *VI. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi*. Çanakkale.
- Ulusoy, A., & Akdemir, T. (2001). *Mahalli İdareler*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Urhan, F. (2008). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yapılandırılması. *Sayıştay Dergisi*, s. 85.
- Uslu, H. (2011). Sosyal Politika Açısından Belediyeler ve Sosyal Belediyecilik. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi*, 20. İstanbul.
- Uslu, H. (2011). Sosyal Politika Açısından Belediyeler ve Sosyal Belediyecilik. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 88-89. İstanbul.
- Yay, S. (2014). Tarihsel Süreçte Türkiye'de Sosyal Devlet. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 3(9), s. 147 161 149.
- Yay, S. (2014:). Tarihsel Süreçte Sosyal Devlet. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 3(9), 147 -161.
- Yelboğa, N. (2017). Yerel Yönetimlerin Sosyal Belediyecilik Uygulamaları: Gaziantep Belediyesi Örneği. *Journal Of Current Researches on Social Sciences*, 7(3), s. 430.
- Yıldırım, U., & Göktürk, İ. (2008). Toplumsal Sorunların Çözümünde Yeni Belediyecilik Anlayışı: Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı. *1. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu Sakarya Üniversitesi*, 250.
- Yolcuoğlu, İ. G. (2012). Türkiye'de Sosyal Politika ve Sosyal Hizmetlerin Geliştirilmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 23(2), s. 145.

- Yönten, A., & Şimşek, Ç. (2016). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Olgusunu Anlamak :Samsun Üzerine Bir İnceleme. *Strategic Public Management Journal*, 2(3), s. 76-81-82.
- Yüksel, F. (2007). Sosyal Devletin Dönüşüm Sürecinde Yerel Yönetimlerin Yeni İşlevleri . *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilgiler Fakültesi* , 279 298.
- Zencirkıran, M. (2014). *Sanayi Devrimi ve Sosyal Politikaların Oluşuma Etkileri* ,*Sosyal Politika* (5. b.). Dora Yayınları.
- Zeybekoğlu, Ö. D. (2011). Türkiye'de Kentsel Yoksulluk Sorunu Açısından Sosyal Belediyeciliğin Önemi *Mediterranean Journal Of Humunities. Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 1(2), s. 122.
- “5216 Sayılı Belediye Kanunu”. <https://www.Mevzuat.gov.tr/> Mevzuat Metin.5216.pdf (Erişim Tarihi: 01.02.2023).
- “5393 Sayılı Belediye Kanunu”. <https://www.Mevzuat.gov.tr/> Mevzuat Metin/ 1.5. 5393.pdf (Erişim Tarihi :01.02.2023).

EK 3.

**Sosyal Belediyecilik Uygulamaları: Konya Büyükşehir Belediyesi
Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları**

1. İsminiz ve soy isminiz nedir?
2. Kaç yaşındasınız?
3. Eğitim durumunuz nedir?
4. Kurumunuzda hangi unvan ile çalışıyorsunuz, pozisyonunuz nedir?
5. Kurumunuzda kaç aydır/yıldır çalışıyorsunuz?
6. Sosyal Belediyecilik kavramını nasıl tanımlarsınız?
7. Sosyal Belediyecilik uygulamalarına bir örnek verebilir misiniz?
8. Dünya’da Sosyal Belediyecilik alanında önemli çalışmaları olduğunu düşündüğünüz bir ülke var mı?
9. Sosyal Belediyecilik alanında kurum içi ve/veya kurum dışı herhangi bir eğitim aldınız mı? Aldıysanız bu eğitimin içeriği nedir?
10. Türkiye’deki Sosyal Belediyecilik çalışmalarını yeterli buluyor musunuz? Bulmuyorsanız sizce Sosyal Belediyecilik çalışmalarının yaygınlaştırılmasını engelleyen faktörler nelerdir?
11. Kurumunuzun Sosyal Belediyecilik konusunda resmi bir politikası var mı? Eğer varsa bu politikaların temel dayanakları nelerdir?
12. Kurumunuzda Sosyal Belediyecilik konusunda herhangi bir eğitim düzenlendi mi? Düzenlendiyse bu eğitimin içeriği nedir?
13. Kurumunuzda Sosyal Belediyecilik konusunda bir planlama süreci işletiyor musunuz? Eğer işletiyorsanız bu konuda neler yapıyorsunuz?
14. Kurumunuzda Sosyal Belediyecilik konusunda çalışmalar yürütüyor musunuz? Eğer yürütüyorsanız bu çalışmalar nelerdir?
15. Kurumunuzda Sosyal Belediyecilik kapsamında yürütülen çalışmalarda temel öncelikleriniz nelerdir?
16. Kurumunuzda Sosyal Belediyecilik kapsamında yürütülen çalışmalarda temel kriterleriniz nelerdir?

17. Kurumunuzda Sosyal Belediyecilik kapsamında yürütülen çalışmaların bütçesini nasıl planlıyorsunuz?
18. Sosyal Belediyecilik kapsamında yürüttüğünüz çalışmalarda bütçeye katkı sağlayan başka kurum, kuruluş ve kişiler var mıdır? Eğer varsa bunlar kimlerdir?
19. Kurumunuzda Sosyal Belediyecilik konusunda aktif olarak çalışan bir personel grubu var mı? Varsa bu grubun temel görev ve sorumlulukları nelerdir?
20. Kurumunuz Sosyal Belediyecilik konusunda diğer belediyelerle ortak çalışmalar yürütüyor mu? Eğer yürütüyorsa bu çalışmalar hakkında bilgi verebilir misiniz?

